

EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.10.12
KOM(2011) 627 galutinis

2011/0282 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

**dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai
(EŽŪFKP) lėšomis**

{SEC(2011) 1153}

{SEC(2011) 1154}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Komisijos 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos (DFP) pasiūlyme (DFP pasiūlyme)¹ nustatoma biudžeto sistema ir pagrindinės bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) kryptys. Ja remdamasi, Komisija pateikia reglamentų, kuriais nustatoma 2014–2020 m. BŽŪP teisinė sistema, rinkinį kartu su politikos raidos scenarijų poveikio vertinimu.

Dabartiniai reformos pasiūlymai pagrįsti komunikatu „BŽŪP artėjant 2020 m.“², kuriame bendrais bruožais aprašytos pagrindinės politikos galimybės įveikti sunkumus, ateityje kilsiančius žemės ūkiui ir kaimo vietovėms, bei siekti BŽŪP nustatytų uždavinių, t. y. 1) gyvybingos maisto produktų gamybos; 2) tausaus gamtos išteklių valdymo ir klimato politikos; 3) darnaus teritorinio vystymosi. Komunikate nurodytoms reformos kryptims labai pritariama tiek tarpinstituciniuose debatuose³, tiek konsultacijose su suinteresuotaisiais asmenimis, vykusiose rengiant poveikio vertinimą.

Vykstant šiam procesui, išryškėjo bendras poreikis skatinti veiksmingą išteklių naudojimą, siekiant strategijoje „Europa 2020“ užsibrėžto pažangaus, tvaraus ir integracinio ES žemės ūkio ir kaimo vietovių augimo bei išlaikant dviejų ramsčių, kurių bendriems tikslams įgyvendinti naudojamos viena kitą papildančios priemonės, BŽŪP struktūrą. I ramstis apima tiesiogines išmokas ir rinkos priemones, kuriomis remiamos ES ūkininkų pagrindinės metinės pajamos ir teikiama parama konkrečių rinkos sutrikimų atvejais, o II ramstis apima kaimo plėtrą, kuriai vykdyti valstybės narės parengia ir bendrai finansuoja daugiamečių programas pagal bendrą sistemą⁴.

Nuosekliomis BŽŪP reformomis žemės ūkis labiau orientuojama į rinką, kartu remiant gamintojų pajamas, tobulinamas aplinkosaugos reikalavimų integravimas ir stiprinama parama kaimo plėtrai, visoje ES taikant integruotą kaimo vietovių plėtros politiką. Tačiau dėl to paties reformų proceso atsirado poreikis geriau skirstyti paramą valstybėms narėms ir jose pačiose, taip pat tikslingiau naudoti priemones, kuriomis sprendžiami aplinkosaugos uždaviniai, ir geriau atsižvelgti į didėjantį rinkos nepastovumą.

Anksčiau reformomis daugiausiai būdavo sprendžiami vidaus uždaviniai nuo didžiulio pertekliaus iki maisto saugos krizių; jos teikdavo naudą ES tiek vidaus, tiek tarptautiniu lygmeniu. Tačiau daugelį šiandienos uždavinių lemia veiksniai, kurie nepriklauso žemės ūkio sričiai ir todėl reikalauja platesnio politinio atsako.

Manoma, kad pajamoms iš žemės ūkio tenkantis spaudimas augs, nes ūkininkai susiduria su daugiau pavojų, sumažėjusiu našumu ir sumenkusia dėl kylančių sąnaudų marža; todėl kyla

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2020 m. Europos biudžetas“, COM(2011) 500 *final*, 2011 6 29.

² Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“, COM(2010) 672 *final*, 2010 11 18.

³ Visų pirma žr. 2011 m. birželio 23 d. Europos Parlamento rezoliuciją 2011/2015(INI) ir 2011 m. kovo 18 d. pirmininkaujančios valstybės narės išvadas.

⁴ Dabartinę teisės aktų sistemą sudaro Tarybos reglamentas (EB) Nr. 73/2009 (tiesioginės išmokos), Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1234/2007 (rinkos priemonės), Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 (kaimo plėtra) ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1290/2005 (finansavimas).

būtinybė toliau remti pajamas ir stiprinti priemones, siekiant geriau valdyti riziką ir reaguoti į krizes. Stiprus žemės ūkis būtinas ES maisto pramonei ir pasaulio aprūpinimui maistu.

Kartu žemės ūkio sektorius ir kaimo vietovės raginami labiau stengtis įgyvendinti strategijoje „Europa 2020“ numatytus plataus užmojo klimato srities ir energetikos tikslus ir biologinės įvairovės strategiją. Ūkininkus, kurie drauge su miškininkais yra pagrindiniai žemės valdytojai, reikės remti, kad jie pradėtų taikyti ir išlaikytų tokias ūkininkavimo sistemas ir praktiką, kuriais ypač tausojama aplinka ir padedama siekti klimato srities tikslų, nes rinkos kainos neatitinka tokių viešųjų gėrybių tiekimo sąnaudų. Be to, labai svarbu kiek įmanoma geriau išnaudoti įvairiausias kaimo vietovių galimybes ir taip prisidėti prie integracinio augimo ir sanglaudos.

Todėl būsima BŽŪP – tai ne vien mažos, nors ir esminės, ES ekonomikos dalies poreikius tenkinanti politika, bet ir strateginės svarbos aprūpinimo maistu, aplinkos ir teritorinės pusiausvyros politika. Štai čia yra ištis bendros ES politikos pridėtinė vertė, kylanti iš veiksmingiausio ribotų biudžeto išteklių panaudojimo tvariam žemės ūkiui palaikyti visoje ES, kartu sprendžiant svarbias tarpvalstybines problemas, kaip kad klimato kaita, ir stiprinant valstybių narių solidarumą, bet nepamirštant ir lanksčiai įgyvendinti politiką atsižvelgiant į vietos poreikius.

DFP pasiūlyme nustatyta sistema numatoma išlaikyti dviejų ramsčių BŽŪP struktūrą, nekeičiant numatyto abiejų ramsčių 2013 m. biudžeto nominaliojo dydžio ir aiškiai nukreipiant pastangas į pagrindinių ES prioritetų įgyvendinimo rezultatus. Tiesioginėmis išmokomis reikėtų skatinti tvarią gamybą, skiriant 30 % viso šių išmokų biudžeto privalomoms priemonėms, kuriomis mažinama klimato kaita ir tausojama aplinka. Išmokų lygiai turėtų būti palaipsniui suvienodinti, o išmokoms stambiems paramos gavėjams turi būti taikomas laipsniškas išmokų ribojimas. Kaimo plėtrą reikėtų įtraukti į bendrą strateginę programą su kitomis pagal pasidalijamojo valdymo principą valdomomis ES lėšomis, sustiprinant į rezultatus orientuotą požiūrį ir taikant aiškesnes, patobulintas išankstines sąlygas. Galiausiai rinkos priemonių finansavimą pagal BŽŪP turėtų sustiprinti dvi į DFP neįtrauktos priemonės: 1) neatidėliotinos pagalbos rezervas, skirtas reaguoti į krizes, ir 2) Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo veiklos išplėtimas.

Tuo remiantis, pagrindinės 2014–2020 m. laikotarpio BŽŪP teisės aktų sistemos nuostatos yra išdėstytos šiuose reglamentuose:

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos schemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės, (tiesioginių išmokų reglamento) pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas (Vieno BRO reglamento) pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (kaimo plėtros reglamento) pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos (horizontaliojo reglamento) pasiūlymas.

- Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos su bendru žemės ūkio produktų rinkų organizavimu susijusios tam tikros pagalbos ir gražinamųjų išmokų nustatymo priemonės, pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 nuostatos dėl tiesioginių išmokų ūkininkams 2013 m., pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 nuostatos, susijusios su bendrosios išmokos schema ir parama vynuodžių augintojams, pasiūlymas.

Kaimo plėtros reglamentą grįstas 2011 m. spalio 6 d. Komisijos pasiūlymu, kuriame nustatytos visų fondų, veikiančių pagal Bendrąją strateginę programą⁵, bendrosios taisyklės. Netrukus bus patvirtintas reglamentas dėl labiausiai nepasiturintiems asmenims skirtos programos, kurios finansavimas dabar priskirtas kitai DFP kategorijai.

Be to, atsižvelgus į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pareikštus prieštaravimus, dabar taip pat rengiamos naujos taisyklės dėl informacijos apie paramos gavėjus skelbimo, stengiantis rasti tinkamiausią būdą suderinti paramos gavėjų teisę į asmens duomenų apsaugą su skaidrumo principu.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

Remiantis dabartinės politikos sistemos vertinimu ir būsimų uždavinių bei poreikių analize, poveikio vertinimu vertinamas ir lyginamas trijų politikos scenarijų poveikis. Tai dar 2010 m. balandžio mėn. prasidėjusio ilgo proceso rezultatas; šiam procesui vadovavo tarpžinybinė grupė, atlikusi išsamią kiekybinę ir kokybinę analizę, kuriai, be kita ko, buvo nustatytas pradinis taškas, t. y. vidutinės trukmės laikotarpio žemės ūkio rinkos planai ir pajamos iki 2020 m., ir modeliuotas skirtingų politikos scenarijų poveikis sektoriaus ekonomikai.

Atliekant poveikio vertinimą, išplėtoti trys scenarijai: 1) koregavimo scenarijus, pagal kurį toliau įgyvendinama dabartinė politinė sistema, siekiant ištaisyti pačius svarbiausius jos trūkumus, kaip kad tiesioginių išmokų paskirstymas; 2) integravimo scenarijus, apimantis didelius politikos pokyčius, tokius kaip tikslingesnės tiesioginės išmokos ir jų orientavimas į ekologiją, sustiprintą kaimo plėtros politikos strateginį planavimą, geriau šią politiką derinant su kitomis ES politikos sritimis, ir teisės aktų, kuriais numatomas platesnis gamintojų bendradarbiavimas, bazės plėtimą; 3) perorientavimo scenarijus, pagal kurį politika perorientuojama išskirtinai į aplinką, palaipsniui atsisakant tiesioginių išmokų ir laikantis požiūrio, jog gamybos pajėgumą galima palaikyti be paramos ir jog socialinius ir ekonominius kaimo vietovių poreikius gali tenkinti kitos politikos sritys.

⁵ Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai, kurių veiklos gairės pateiktos Bendroje strateginėje programoje, bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniams fondams ir Sanglaudos fondams taikytinos bendrosios nuostatos, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, pasiūlymas.

Atsižvelgiant į ekonomikos krizę ir valstybės finansams tenkantį spaudimą, kuriems įveikti ES priėmė strategiją „Europa 2020“ ir DFP pasiūlymą, visuose trijuose scenarijuose skirtingai vertinami trys būsimos BŽŪP, kuria siekiama konkurencingesnio ir tvaresnio žemės ūkio gyvybingose kaimo vietovėse, politikos uždaviniai. Siekiant veiksmingiau įgyvendinti strategijos „Europa 2020“ tikslus, visų pirma veiksmingo išteklių naudojimo sieki, vis svarbiau bus gerinti žemės ūkio našumą, pasitelkus mokslinius tyrimus, žinių perdavimą ir skatinant bendradarbiavimą ir inovacijas (taip pat įgyvendinant Europos inovacijų partnerystę žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje). Kadangi ES žemės ūkio politika jau nebevykdoma prekybą iškreipiančios politikos aplinkybėmis, planuojama, jog sektoriui kils papildomų sunkumų dėl tolesnio liberalizavimo, ypač vykdant Dohos vystymosi darbotvarkę arba laisvosios prekybos susitarimą su MERCOSUR.

Trys politikos scenarijai parengti atsižvelgiant į konsultacijose, vykusiose rengiant poveikio vertinimą, minėtus prioritetus. Suinteresuotosios šalys buvo paragintos teikti savo nuomonę 2010 m. lapkričio 23 d.–2011 m. sausio 25 d., o patariamojo komiteto posėdis vyko 2011 m. sausio 12 d. Toliau apibendrinami svarbiausi klausimai⁶:

- Suinteresuotosios šalys iš esmės sutaria dėl to, kad aprūpinimo maistu, tausaus gamtos išteklių valdymo ir teritorinio vystymosi uždaviniams įveikti reikalinga stipri dviem ramsčiais grįsta BŽŪP.
- Dauguma respondentų mano, kad BŽŪP turėtų padėti stabilizuoti rinkas ir kainas.
- Suinteresuotųjų šalių nuomonės dėl tikslingo paramos skyrimo (ypač tiesioginės pagalbos persikirstymo ir išmokų apribojimo) skiriasi.
- Sutariama, kad abu ramsčiai gali atlikti svarbų vaidmenį spartinant klimato politikos veiksmus ir gerinant aplinkosaugos veiklos rezultatus ES visuomenės labui. Nors daugelis ūkininkų mano, kad šis procesas jau vyksta, plačioji visuomenė teigia, kad I ramsčio išmokos galėtų būti naudojamos veiksmingiau.
- Respondentai pageidauja, kad visiems ES regionams, įskaitant ir mažiau palankias ūkininkauti vietas, ateityje būtų taikomi augimo ir vystymosi principai.
- Daug respondentų pabrėžia BŽŪP integravimą į kitas politikos sritis, kaip kad aplinkosaugą, sveikatos apsaugą, prekybą ir plėtrą.
- Siūlomi BŽŪP suderinimo su strategija „Europa 2020“ būdai apima inovacijas, konkurencingų įmonių vystymą ir viešųjų gėrybių tiekimą ES piliečiams.

Taigi, atliekant poveikio vertinimą, palyginti trys politikos scenarijai:

Perorientavimo scenarijus paspartintų struktūrinį žemės ūkio sektoriaus prisitaikymą, perkeliant gamybą į sąnaudų atžvilgiu našiausias vietas ir ekonomiškai naudingiausias sektorius. Nors pagal šį scenarijų smarkiai išaugtų aplinkai skirtas finansavimas, sektoriui grėstų didesnė rizika dėl ribotų intervencijos į rinką galimybių. Be to, šis scenarijus turėtų didelį neigiamą socialinį poveikį ir poveikį aplinkai, kadangi, pagal šią politiką nebenumatant su kompleksinės paramos reikalavimais derinamų tiesioginių išmokų atsvaros, mažiau konkurencingos vietovės prarastų didelę dalį pajamų, o jų aplinkos padėtis pablogėtų.

⁶ 517 gautų nuomonių apžvelgiama poveikio vertinimo 9 priede.

Visiškai priešingas koregavimo scenarijus geriausiai užtikrintų politikos tęstinumą, pasiekiant ribotą, tačiau apčiuopiamą pažangą tiek žemės ūkio konkurencingumo, tiek aplinkosaugos veiklos rezultatų atžvilgiu. Tačiau kyla rimtų abejonų, ar įgyvendinant šią alternatyvą būtų galima deramai išspręsti svarbius būsimus klimato kaitos ir aplinkosaugos uždavinius, nuo kurių sprendimo taip pat priklauso ilgalaikis žemės ūkio tvarumas.

Pagal integravimo scenarijų siūlomas inovatyvus tikslingesnio tiesioginių išmokų skirstymo ir jų orientavimo į ekologiją būdas. Analizės rezultatai rodo, kad išmokas orientuoti į ekologiją įmanoma ūkininkams priimtinomis sąnaudomis, tačiau neišvengiant tam tikros administracinės naštos. Taip pat įmanomas naujas kaimo plėtros postūmis, jeigu valstybės narės ir regionai veiksmingai naudosis naujomis galimybėmis, o bendra strateginė programa, apimanti ir kitas ES lėšas, išlaikys sinergiją su I ramsčiu ir nesumenkins kaimo plėtros išskirtinių stipriųjų pusių. Pasiekus tinkamą pusiausvyrą, šis scenarijus geriausiai padėtų siekti ilgalaikio žemės ūkio ir kaimo vietovių tvarumo.

Tuo remiantis poveikio vertinime daroma išvada, kad, laikantis integravimo scenarijaus, sudaromos geriausios galimybės palaipsniui suderinti BŽŪP su ES strateginiais uždaviniais ir pasiekti pusiausvyrą, įgyvendinant įvairias teisės aktų pasiūlymų nuostatas. Taip pat svarbu parengti vertinimo sistemą BŽŪP rezultatams vertinti taikant vienodus rodiklius, susietus su politikos uždaviniais.

Viso proceso metu daug dėmesio skirta supaprastinimui, nes daugelis sričių, pavyzdžiui, kompleksinė parama arba rinkos priemonės, taip pat smulkiųjų ūkininkų schema, turi būti įvairiais būdais labiau supaprastintos. Be to, tiesioginių išmokų orientavimas į ekologiją turėtų būti sutvarkytas taip, kad kiek įmanoma mažėtų administracinė našta, įskaitant patikrinimų sąnaudas.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

Siūloma išlaikyti dabartinę dviem ramsčiais grįstą BŽŪP struktūrą, kai metines privalomas bendrojo pobūdžio I ramsčio priemones papildo savanoriškos priemonės, geriau pritaikytos nacionalinėms ir regionų ypatybėms pagal II ramsčio daugiametį programavimo metodą. Vis dėlto naujuoju tiesioginių išmokų modeliu siekiama geriau išnaudoti sinergiją su II ramsčiu, o šiuo pagal bendrą strateginę programą siekiama geriau koordinuoti veiklą su kitomis pagal pasidalijamojo valdymo principą valdomomis ES lėšomis.

Tuo remiantis išlaikoma ir dabartinė keturių pagrindinių teisės aktų struktūra, nors finansavimo reglamento taikymo sritis išplečiama sutelkiant bendrąsias nuostatas vadinamajame horizontaliajame reglamente.

Šie pasiūlymai atitinka subsidiarumo principą. BŽŪP yra iš esmės bendra politika: tai ES ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos sritis, tvarkoma ES lygmeniu, siekiant palaikyti tvarų ir įvairų žemės ūkį visoje ES, spręsti svarbias tarpvalstybines problemas, tokias kaip klimato kaita, ir stiprinti valstybių narių solidarumą. Atsižvelgiant į būsimus aprūpinimo maistu, aplinkos ir teritorinės pusiausvyros uždavinius, BŽŪP išlieka strateginės svarbos politika, kuria siekiama užtikrinti efektyviausią atsaką į politikos uždavinius ir veiksmingiausią biudžeto išteklių naudojimą. Be to, siūloma išlaikyti dabartinę dviem ramsčiais grįstą priemonių struktūrą, kuria valstybėms narėms suteikiama daugiau veikimo laisvės pritaikyti sprendimus prie specifinių vietos poreikių ir bendrai finansuoti II ramsčio priemones. Į II ramstį taip pat įtraukiama naujoji Europos inovacijų partnerystė ir rizikos

valdymo priemonių rinkinys. Kartu politika bus patobulinta, supaprastinta ir geriau suderinta su strategija „Europa 2020“ (įskaitant bendrą programą, apimančią ir kitas ES lėšas). Galų gale poveikio vertinimui atlikta analizė aiškiai rodo neveiklumo kainą – neigiamas ekonomines, aplinkos ir socialines pasekmes.

Kaimo plėtros reglamentas yra grindžiamas šiuo laikotarpiu įvestu strateginiu metodu, kurio teigiamas poveikis pasireiškė tuo, kad valstybės narės strategijas ir programas rengė remdamosi padėties analize stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių požiūriu (SWOT analize) ir galėjo jas kuo geriau pritaikyti pagal nacionalinius ir regioninius ypatumus. Naujuoju įgyvendinimo mechanizmu siekiama sustiprinti strateginį metodą, be kita ko nustatant aiškiai apibrėžtus bendruosius ES lygio kaimo plėtros prioritetus (kartu su susijusiais bendrais tiksliniais rodikliais) ir atliekant būtinas korekcijas atsižvelgiant į naujausią įgytą patirtį.

Į reglamentą įtraukta ir Europos inovacijų partnerystė žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, kuria siekiama skatinti išteklių naudojimo efektyvumą, mokslinių tyrimų ir praktinės veiklos ryšių kūrimą ir bendrai remti inovacijas. Partnerystė įgyvendinama per veiklos grupes, atsakingas už inovacinius projektus, ir yra paremta tam tikslui sukurtu tinklu.

Remiantis 2011 m. spalio 6 d. Komisijos pateiktu pasiūlymu, kuriame nustatytos visų fondų, veikiančių pagal Bendrąją strateginę programą, bendrosios taisyklės, BŽŪP II ramstis turėtų būti koordinuojamas su I ramsčiu ir kitais ES fondais (visų pirma Europos regioninės plėtros fondu (ERPF), Europos socialiniu fondu (ESF), Sanglaudos fondu ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu (EJŽF)) ir visos šios priemonės turėtų papildyti viena kitą. Fondai priklauso ES lygmens Bendrai strateginei programai (BSP), kuri bus perkelta į nacionalinio lygmens partnerystės sutartis, įskaitant bendruosius tikslus ir veikimo taisykles. Nustačius visiems pagal Bendrąją strateginę programą veikiančioms fondams bendras taisykles, tiek gavėjams, tiek nacionalinėms institucijoms bus lengviau tvarkyti projektus, taip pat palengvės integruotų projektų įgyvendinimas.

Šiame kontekste kaimo plėtros politika išlaiko ilgalaikius strateginius tikslus remti žemės ūkio konkurencingumą, tautų gamtos išteklių valdymą bei klimato politiką ir subalansuotą teritorinę kaimo vietovių plėtrą. Šie su strategija „Europa 2020“ suderinti platūs paramos kaimo plėtrai 2014–2020 m. tikslai išsamiau apibrėžiami šiais šešiais ES lygmens prioritetais:

- skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse;
- didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą;
- skatinti maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje;
- atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas;
- skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose;
- skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse.

Šie prioritetai turėtų sudaryti programavimo pagrindą, įskaitant kiekvieno jų tikslinių rodiklių nustatymą. Į reglamentą įtrauktos taisyklės dėl programų rengimo, patvirtinimo ir peržiūros, nemažai jų sutampa su dabartinėmis taisyklėmis, jose numatyta galimybė rengti paprogramius (pvz., skirtus jauniems ūkininkams, smulkiesiems ūkininkams, kalnų vietovėms, trumpoms tiekimo grandinėms), kuriems gali būti taikomas didesnis pagalbos intensyvumas.

Individualių priemonių sąrašas buvo supaprastintas, jos buvo peržiūretos, įtraukti keli pakeitimai siekiant išspręsti šiuo laikotarpiu iškilusius taikymo srities, įgyvendinimo ir panaudojimo klausimus. Visos priemonės potencialiai skirtos daugiau nei vienam tikslui ar prioritetui, todėl manoma, kad nebeverta jų grupuoti pagal kryptis; prioritetais grindžiamu programavimu turėtų būti užtikrinama programų pusiausvyra. Sukurta specifinė ekologinio ūkininkavimo priemonė ir įtraukta nuostata dėl naujo vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, ribų nustatymo. Patobulinta nuostata dėl paramos bendrai aplinkos veiklai.

Dabartinė bendradarbiavimo priemonė buvo smarkiai sustiprinta ir išplėsta, kad pagal ją būtų remiamas daugelio įvairių tipų bendradarbiavimas (ekonominis, aplinkosaugos ir socialinis), kuriame dalyvauja daug įvairių potencialių paramos gavėjų. Dabar ji aiškiai apima bandomuosius projektus ir tarpregioninį ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą. LEADER programos ir tinklų kūrimo principai ir toliau bus svarbūs, visų pirma kaimo vietovių plėtrai ir inovacijų sklaidai. Per LEADER teikiama parama bus derinama ir koordinuojama su kitų bendrų ES fondų lėšomis teikiama parama kaimo plėtrai. Už inovacinio vietos bendradarbiavimo projektus skiriamu apdovanojimu bus remiamos tarpvalstybinės iniciatyvos, kuriomis skatinamos inovacijos.

Rizikos valdymo priemonių rinkiniu, įskaitant parama tarpusavio pagalbos fondams ir naują pajamų stabilizavimo priemonę, siūlomos naujos galimybės atsispirti smarkiam žemės ūkio rinkų nepastovumui, kuris vidutiniu laikotarpiu turėtų išlikti.

Panaikinus dabartinę krypties sistemą, valstybėms narėms bus palengvintas programavimas.

Galiausiai, siūloma remtis dabartiniu laikotarpiu įvesta bendra stebėsenos ir vertinimo sistema (BSVS), kuri bus paprastinama ir tobulinama atsižvelgiant į naujausią patirtį. Stebėsenos ir vertinimo tikslais su politikos prioritetais bus susietas bendrų rodiklių sąrašas.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

DFP pasiūlyme numatyta toliau skirti didelę dalį ES biudžeto žemės ūkiui, nes tai strateginės svarbos bendra politika. Taigi, remiantis dabartinėmis kainomis, 2014–2020 m. laikotarpiui BŽŪP pagrindinėms veiklos sritims siūloma skirti 317,2 mlrd. EUR I ramsčio priemonėms ir 101,2 mlrd. EUR II ramsčio priemonėms.

I ir II ramsčiui skirtų lėšų pridedamas papildomas finansavimas: 17,1 mlrd. EUR, iš kurių 5,1 mlrd. EUR skirti moksliniams tyrimams ir inovacijoms, 2,5 mlrd. EUR maisto saugai ir 2,8 mlrd. EUR paramai maistu labiausiai nepasiturintiems asmenims pagal kitas DFP kategorijas, taip pat 3,9 mlrd. EUR naujam rezervui žemės ūkio krizėms įveikti ir iki 2,8 mlrd. EUR Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo veiklai, neįtrauktai į DFP; iš viso 2014–2020 m. laikotarpio biudžetas siekia 435,6 mlrd. EUR.

Kalbant apie paramos paskirstymą valstybėms narėms, visoms valstybėms narėms, kurių tiesioginės išmokos nesiekia 90 % ES vidurkio, siūloma šią spragą sumažinti trečdaliu. Šiuo pagrindu tiesioginių išmokų reglamente apskaičiuojamos nacionalinės viršutinės ribos.

Kaimo plėtros paramos paskirstymas yra grįstas objektyviais kriterijais, susietais su politikos tikslais, atsižvelgiant į dabartinį paskirstymą. Kaip ir dabar, mažiau išsivysčiusiems regionams ir toliau turėtų būti taikoma didesnė bendro finansavimo norma, taip pat nustatyta tam tikroms priemonėms, kaip kad žinių perdavimui, gamintojų grupėms, bendradarbiavimui ir *Leader* kryptčiai.

Numatoma galimybė perkelti išmokas iš vieno ramsčio į kitą (iki 5 % tiesioginių išmokų): iš I ramsčio į II ramstį tam, kad valstybės narės galėtų stiprinti savo kaimo plėtros politiką, ir iš II ramsčio į I ramstį toms valstybėms narėms, kuriose tiesioginių išmokų lygis nesiekia 90 % ES vidurkio.

Išsamūs BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio duomenys nurodyti su pasiūlymais pateiktoje finansinėje pažymoje.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS**dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 42 ir 43 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą⁷,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁸,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę⁹,

pasikonsultavę su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu¹⁰

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „BŽŪP artėjant 2020 m. Su aprūpinimu maistu, gamtos ištekliais ir teritorine pusiausvyra susijusių būsimų uždavinių sprendimas“¹¹ (toliau – Komunikatas dėl BŽŪP artėjant 2020 m.) nustatyti potencialūs bendros žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) po 2013 m. uždaviniai, tikslai ir gairės. Atsižvelgiant į debatų dėl to komunikato rezultatus, BŽŪP turėtų būti reformuota ir naujoji BŽŪP turėtų įsigaliooti 2014 m. sausio 1 d. Reforma turėtų apimti visas pagrindines BŽŪP priemones, įskaitant 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai¹². Atsižvelgiant į reformos apimtį, tikslinga panaikinti Reglamentą (ES) Nr. 1698/2005 ir pakeisti jį nauju tekstu;
- (2) kaimo plėtros politika turėtų būti įgyvendinama drauge su BŽŪP tiesioginėmis išmokomis ir rinkos priemonėmis ir papildyti jas, ja turėtų būti prisidedama prie

⁷ OL C [...], [...], p. [...].

⁸ OL C [...], [...], p. [...].

⁹ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁰ OL C [...], [...], p. [...].

¹¹ COM(2010) 672 galutinis, 2010 11 18.

¹² OL L 277, 2005 10 21, p. 1.

politikos tikslų, nustatytų Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis), įgyvendinimo. Be to, į kaimo plėtros politiką turėtų būti integruoti pagrindiniai politikos tikslai, išdėstyti 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikate „2020 M. EUROPA. Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“¹³ (toliau – strategija „Europa 2020“), ir ji turėtų derėti su Sutartyje nustatytais bendraisiais ekonominės ir socialinės sanglaudos politikos tikslais;

- (3) kadangi šio reglamento tikslų, konkrečiai susijusių su kaimo plėtra, valstybės narės pačios negali tinkamai įgyvendinti dėl jo ir kitų BŽŪP priemonių sąsajų, dėl įvairių kaimo vietovių skirtumų masto ir dėl ribotų išsiplėtusios Sąjungos valstybių narių finansinių išteklių ir todėl šie tikslai gali būti geriau įgyvendinti Sąjungos lygmeniu pasinaudojus Sąjungos daugiamete finansavimo garantija ir finansavimą skiriant prioritetinėms sritims, Sąjunga gali priimti priemones laikydamosi subsidiarumo principo, nustatyto Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje. Pagal tos Sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (4) siekiant papildyti arba iš dalies pakeisti kai kuriuos neesminius šio reglamento elementus, Komisijai turi būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti deleguotuosius aktus. Ypač svarbu, kad Komisija, atlikdama parengiamąjį darbą, surengtų tinkamas konsultacijas, taip pat ir ekspertų lygmeniu. Komisija, rengdama ir sudarydama deleguotuosius aktus, turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų laiku, tuo pačiu metu ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (5) siekiant užtikrinti tvarią kaimo vietovių plėtrą, būtina didžiausią dėmesį skirti apibrėžtam pagrindinių prioritetų skaičiui; prioritetai turi būti susiję su žinių perteikimu ir inovacijomis žemės ūkio ir miškininkystės srityse ir kaimo vietovėse, su visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumu ir ūkių perspektyvumu, maisto grandinės organizavimu ir rizikos valdymu žemės ūkyje, nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančių ekosistemų atkūrimu, išsaugojimu ir stiprinimu, efektyviu išteklių naudojimu ir perėjimu prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose, taip pat su socialinės įtraukties skatinimu, skurdo mažinimu ir ekonomine kaimo vietovių plėtra. Nustatant prioritetus turi būti atsižvelgiama į tai, kad skirtingų savybių kaimo vietovių arba skirtingų kategorijų potencialių paramos gavėjų padėtis yra nevienoda, ir į esminius inovacijų, aplinkos ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslus. Klimato kaitos švelninimo veiksmais turėtų būti siekiama tiek sumažinti išmetamų teršalų kiekį pagrindinėse žemės ūkio ir miškininkystės veiklos srityse, kaip antai gyvulininkystės produkcijos ir trąšų naudojimo, tiek išsaugoti anglies dioksido absorbentus ir didinti anglies dioksido sekvestraciją pasirenkant tinkamą žemės naudojimo būdą, keičiant žemės naudojimo paskirtį ir užsiimant miškininkystės sektoriaus veikla. Sąjungos kaimo plėtros prioritetas, susijęs su žinių perteikimu ir inovacijomis žemės ūkio ir miškininkystės srityse ir kaimo vietovėse turėtų būti taikomas horizontaliai su kitais Sąjungos kaimo plėtros prioritetais;
- (6) Sąjungos kaimo plėtros prioritetai turėtų būti įgyvendinami atsižvelgiant į darnų vystymąsi ir Sąjungos paramą siekį apsaugoti ir pagerinti aplinką, kaip nustatyta

¹³ COM(2010) 2020 galutinis, 2010 3 3.

Sutarties 11 ir 19 straipsniuose, vadovaujantis principu „teršėjas moka“. Valstybės narės, naudodamos Komisijos priimtą metodiką, turėtų teikti informaciją apie paramą klimato kaitos prevencijos tikslams, kuri derinama su užmoju šiam tikslui skirti mažiausiai 20 proc. Sąjungos biudžeto;

- (7) Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP) veikla ir jo lėšomis remiami veiksmai turėtų būti nuoseklūs ir suderinti su pagal kitas BŽŪP priemonės teikiama parama. Siekiant užtikrinti, kad Sąjungos išteklių būtų paskirstomi kuo optimaliau ir naudojami kuo efektyviau, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatytos taisyklės, pagal kurias šiame reglamente nustatyta parama negali būti skiriama pagal bendrą rinkos organizavimą remiamiems veiksams, taikymo išimtys;
- (8) siekiant užtikrinti, kad kaimo plėtros programos būtų pradėtos įgyvendinti nedelsiant ir įgyvendinamos veiksmingai, parama EŽŪFKP lėšomis turėtų būti grindžiama patikimos administracinės sistemos sąlygomis. Todėl valstybės narės turėtų įvertinti atitiktį tam tikroms *ex ante* sąlygomis. Kiekviena valstybė narė turėtų parengti bendrą nacionalinę visos jos teritorijos kaimo plėtros programą arba regioninių programų rinkinį. Kiekvienoje programoje turėtų būti nustatyta su Sąjungos kaimo plėtros prioritetais susijusių tikslų įgyvendinimo strategija ir priemonių rinkinys. Programavimas turėtų atitikti Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, būti pritaikytas pagal nacionalines aplinkybes ir papildyti kitas Sąjungos politikos sritis, visų pirma žemės ūkio produktų rinkos politiką, sanglaudos politiką ir bendrą žuvininkystės politiką. Valstybės narės, kurios pasirenka parengti regioninių programų rinkinį, taip pat turėtų galėti parengti nacionalinę sistemą, kuriai nebūtų atskirai skiriama biudžeto lėšų, bet kuria būtų siekiama palengvinti regionų veiklos koordinavimą ir spręsti nacionalines problemas;
- (9) valstybės narės turėtų galėti į savo kaimo plėtros programas įtraukti teminius paprogramius, skirtus specifiniams ypač svarbių vietovių poreikiams patenkinti. Teminiai paprogramiai turėtų būti taikomi, be kita ko, jauniems ūkininkams, mažiems ūkiams, kalnų vietovėms ir kuriant trumpo tiekimo tinklus. Teminiuose paprogramiuose taip pat turėtų būti numatoma galimybė pertvarkyti žemės ūkio sektorius, kurie turi didelio poveikio kaimo vietovių plėtrai. Kad šių teminių paprogramių intervencinis veiksmingumas būtų didesnis, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama numatyti didesnę paramos tam tikriems paprogramių veiksams dydį;
- (10) kaimo plėtros programose turėtų būti apibrėžti vietovės, kuriai jos taikomos, poreikiai ir apibūdinta nuosekli tų poreikių tenkinimo atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus strategija. Ši strategija turėtų būti grindžiama tikslų nustatymu. Turėtų būti nustatytos poreikių, šių tikslų ir priemonių jiems pasiekti sąsajos. Kaimo plėtros programose taip pat turėtų būti pateikta visa informacija, reikalinga siekiant įvertinti jų atitiktį šio reglamento reikalavimams;
- (11) kaimo plėtros programų tikslai turėtų būti nustatyti atsižvelgiant į visoms valstybėms narėms bendrą tikslinių rodiklių rinkinį. Kad būtų lengviau tai padaryti, atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus turėtų būti apibrėžtos sritys, kurioms taikomi šie rodikliai. Kadangi su žinių perteikimu žemės ūkio ir miškininkystės srityse susijęs Sąjungos kaimo plėtros prioritetas taikomas horizontaliai, pagal šį prioritetą taikoma intervencija turėtų būti laikoma būtina siekiant kitiems Sąjungos prioritetams nustatytų tikslinių rodiklių;

- (12) būtina nustatyti tam tikras kaimo plėtros programavimo ir peržiūros taisykles. Paprastesnė procedūra turėtų būti numatyta peržiūroms, kurios neturi poveikio programų strategijoms arba atitinkamiems Sąjungos finansiniams įnašams;
- (13) siekiant teisinio tikrumo ir aiškumo dėl procedūros, taikomos programų pakeitimų atvejais, Komisijai turėtų būti suteiktas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl kriterijų, kuriais remiantis pasiūlyti išmatuojamų programos tikslų pakeitimai laikomi svarbiais ir dėl kurių programa turėtų būti modifikuojama įgyvendinimo aktu, priimtu pagal šio reglamento 91 straipsnį;
- (14) dėl žemės ūkio ir miškininkystės raidos bei specializacijos ir dėl specifinių problemų, su kuriomis kaimo vietovėse susiduria labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI), reikalingas tinkamo lygio techninis ir ekonominis mokymas ir didesnės galimybės naudotis ir keistis žiniomis bei informacija, įskaitant geriausios žemės ūkio ir miškininkystės gamybos praktikos sklaidą. Žinių perteikimas ir informavimas turėtų vykti ne tik rengiant tradicinius mokymo kursus, bet ir būti pritaikyti prie kaimo subjektų poreikių. Todėl reikėtų remti ir praktinius seminarus, konsultacijas, demonstracinę veiklą, informavimo akcijas, o taip pat trumpalaikio apsikeitimo ūkiais arba apsilankymų schemas. Gautos žinios ir informacija turėtų visų pirma padėti ūkininkams, miškų savininkams, maisto sektoriuje veikiančioms asmenims ir kaimo MVI didinti konkurencingumą ir išteklių naudojimo efektyvumą, gerinti aplinkosauginį veiksmingumą, tuo pat metu prisidedant prie kaimo ekonomikos tvarumo didinimo. Siekiant užtikrinti, kad žinių perteikimas ir informavimo veikla būtų veiksmingi siekiant šių rezultatų, turėtų būti reikalaujama, kad žinių sklaidos paslaugų teikėjai turėtų tinkamus gebėjimus;
- (15) siekiant užtikrinti, kad žinių perteikimo paslaugas teikiančios įstaigos būtų pajėgios suteikti kaimo plėtros politikos tikslus atitinkančios kokybės ir pobūdžio paslaugas, kad būtų kryptingiau naudojamos lėšos ir kad apsikeitimo ūkiais schemas ir apsilankymai ūkiuose būtų aiškiai atriboti nuo kitose Sąjungos schemose numatytos panašios veiklos, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl žinių sklaidos paslaugas teikiančių įstaigų būtiniausios kvalifikacijos, finansavimo reikalavimus atitinkančių sąnaudų ir dėl apsikeitimo ūkiais schemų ir apsilankymų ūkiuose trukmės ir turinio;
- (16) ūkių konsultavimo paslaugomis ūkininkams, miškų savininkams ir kaimo vietovių MVI padedama didinti valdų arba įmonių valdymo tvarumą ir bendrą veiksmingumą. Todėl turėtų būti skatinamas tiek tokių paslaugų teikėjų steigimasis, tiek ūkininkų, miškų savininkų ir MVI naudojimas konsultacijomis. Siekiant pagerinti siūlomų konsultavimo paslaugų kokybę ir padidinti jų veiksmingumą, turėtų būti numatyta nuostata dėl būtiniausios konsultantų kvalifikacijos ir reguliaraus mokymo. [...] Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. HR/2012¹⁴ numatyti ūkininkų konsultavimo paslaugomis turėtų būti padedama ūkininkams įvertinti jų žemės ūkio valdos veiklos rezultatus ir numatyti būtinus patobulinimus, susijusius su teisės aktais nustatytais valdymo reikalavimais, gera agrarine ir aplinkosaugos būkle, klimatui ir aplinkai palankia žemės ūkio praktika, kurie nustatyti ... Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. DP/2012¹⁵, taip pat bent su tais reikalavimais ir

¹⁴ OL L [...], [...], p. [...].

¹⁵ OL L [...], [...], p. [...].

veiksmams, susijusiais su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos, biologinės įvairovės išsaugojimu, vandens apsauga, pranešimu apie gyvūnų ligas ir inovacijų plėtra, kurie nustatyti Reglamento (ES) Nr. HR/2012 I priede. Atitinkamais atvejais konsultacijos turėtų apimti ir darbo saugos standartus. Konsultacijos taip pat gali apimti su valdos arba įmonės ekonominius, agrarinius ir aplinkosauginius rezultatus susijusius klausimus. Ūkių valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugomis ūkininkams turėtų būti padedama pagerinti ir palengvinti jų valdos valdymą;

- (17) siekiant užtikrinti, kad konsultavimo paslaugas teikiančios įstaigos ir institucijos būtų pajėgios teikti kaimo plėtros politikos tikslus atitinkančios kokybės ir pobūdžio konsultacijas, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl platesnių nurodymų dėl būtinausios konsultacijas teikiančių institucijų ir įstaigų kvalifikacijos;
- (18) Sąjungos arba nacionalinėmis žemės ūkio produktų ir maisto kokybės schemomis užtikrinama, kad vartotojams siūlomi produktai arba jų gamybos procesai būtų tinkamos kokybės ir savybių, reikalaujamų iš tose schemose dalyvaujančių ūkininkų, produktams suteikiama papildoma vertė ir padidinamas jų populiarumas rinkoje. Todėl ūkininkai turėtų būti skatinami dalyvauti šiose schemose. Kadangi vos ištraukus į schemą ir ankstyvaisiais dalyvavimo joje metais ūkininkams tenka papildomų su dalyvavimu susijusių sąnaudų bei įpareigojimų, kurie nėra pakankamai kompensuojami rinkos, parama turėtų būti skiriama tik naujiems dalyviams ir ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Atsižvelgiant į specifines medvilnės kaip žemės ūkio produkto savybes, turėtų būti įtrauktos ir medvilnės kokybės schemas. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto ištekliai būtų naudojami racionaliai ir efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 190 straipsnį priimti aktus dėl Sąjungos kokybės schemų, kurios gali būti įtrauktos į šią priemonę;
- (19) siekiant pagerinti žemės ūkio valdų ir kaimo įmonių ekonominius ir aplinkosauginius rezultatus, padidinti žemės ūkio produktų prekybos ir perdirbimo sektoriaus veiksmingumą, sukurti žemės ūkio plėtrai būtiną infrastruktūrą ir skatinti aplinkos tikslams pasiekti reikalingas nerentabilias investicijas, turi būti skiriama parama materialioms investicijoms, kuriomis padedama siekti šių tikslų. Per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį įvairios priemonės buvo taikomos skirtingose intervencijos srityse. Supaprastinimo tikslais ir siekiant paramos gavėjams suteikti galimybę patiems rengti ir įgyvendinti integruotus projektus su pridėtine verte, visų tipų materialioms investicijoms turėtų būti taikoma bendra priemonė. Valstybės narės turėtų nustatyti ribinį standartą, pagal kurį žemės ūkio valdos laikomos atitinkančiomis pagalbos investicijoms, kuriomis siekiama didinti ūkio perspektyvumą, skyrimo reikalavimus; šis standartas grindžiamas privalumų, trūkumų, galimybių ir grėsmių analizės (angl. SWOT) kaip kryptingesnio pagalbos skyrimo priemonės rezultatais;
- (20) palyginti su kitais sektoriais, stichinės nelaimės labiausiai kenkia žemės ūkio sektoriaus gamybos potencialui. Siekiant padėti išlaikyti ūkio perspektyvumą ir konkurencingumą ištikus tokioms nelaimėms, turėtų būti numatyta padėti ūkininkams atkurti sumažėjusį žemės ūkio potencialą. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad dėl Sąjungos (visų pirma rizikos valdymo priemonės), nacionalinių ir privačių žalos atlyginimo schemų derinimo žalos atlyginimas neviršytų pačios žalos. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto ištekliai būtų naudojami racionaliai ir efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 190 straipsnį priimti aktus dėl finansavimo pagal šią priemonę reikalavimus atitinkančių sąnaudų nustatymo;

- (21) naujos ekonominės veiklos, kaip antai naujų ūkių, naujų įmonių arba naujų investicijų į ne žemės ūkio veiklą, kūrimas ir plėtra yra būtini kaimo vietovių plėtrai ir konkurencingumui. Ūkių ir įmonių plėtros priemonė turėtų padėti palengvinti pradinį jaunų ūkininkų įsisteigimą ir struktūrinį jų valdų pritaikymą pradėjus veiklą, ūkininkų išitraukimą į ne žemės ūkio veiklą ir ne žemės ūkio MVĮ steigimą ir plėtrą kaimo vietovėse. Turėtų būti skatinama ir mažų ūkių, kurie potencialiai yra ekonomiškai perspektyvūs, plėtra. Siekiant užtikrinti pagal šią priemonę remiamos naujos ekonominės veiklos perspektyvumą, parama turėtų būti skiriama su sąlyga, kad bus pateiktas verslo planas. Parama verslo pradžiai turėtų būti skiriama tik pradiniu įmonės veiklos laikotarpiu ir netapti veiklos pagalba. Todėl tais atvejais, kai valstybės narės pasirenka skirti pagalbą dalinėmis išmokomis, jos turi būti išmokėtos per ne daugiau kaip penkerius metus. Be to, siekiant paskatinti žemės ūkio sektoriaus restruktūrizavimą, turėtų būti numatyta metinių išmokų forma teikiama parama Reglamento (ES) Nr. DP/2012 V antraštinėje dalyje nustatytoje smulkiųjų ūkininkų schemoje dalyvaujantiems ūkininkams, kurie įsipareigoja savo visą valdą ir atitinkamas teises į išmokas perleisti kitam ūkininkui, kuris nedalyvauja toje schemoje;
- (22) MVĮ yra Sąjungos kaimo ekonomikos pagrindas. Ūkių ir ne žemės ūkio verslo plėtra turėtų būti siekiama skatinti užimtumą ir kurti kokybiškas darbo vietas kaimo vietovėse, išlaikyti jau esamas darbo vietas, mažinti sezoninį užimtumo svyravimą, plėtoti ne žemės ūkio sektorius už žemės ūkio srities ribų, taip pat žemės ūkio ir maisto produktų perdirbimą, kartu remiant verslo integravimą ir įvairių vietos sektorių sąsajas. Turėtų būti remiami projektai, kuriais apjungiamas žemės ūkis, kaimo turizmas (skatinant tausų ir atsakingą turizmą kaimo vietovėse) ir gamtos bei kultūros paveldas, taip pat investicijos į atsinaujinančiųjų išteklių energiją;
- (23) siekiant užtikrinti racionalų ir efektyvų EŽŪFKP biudžeto išteklių naudojimą, garantuoti paramos gavėjų teisių apsaugą ir išvengti jų diskriminacijos, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatomos juridinių asmenų laikymo jaunais ūkininkais sąlygos, apibrėžtas lengvatinis profesinių įgūdžių įgijimo laikotarpis, būtiniausias verslo planų turinys ir kriterijai, kuriuos taikytų valstybės narės apibrėždamos mažus ūkius ir nustatydamos viršutines ir apatines ribas, pagal kurias būtų nustatoma veiksmo atitiktis paramos jaunesiems ūkininkams arba mažų ūkių plėtrai skyrimo kriterijams;
- (24) kaimo vietovių vietos infrastruktūros ir pagrindinių vietos paslaugų plėtra, įskaitant laisvalaikį ir kultūrą, kaimų atnaujinimas ir veikla, kuria siekiama atkurti ir atnaujinti kaimų kultūrinį bei gamtos paveldą ir kaimo kraštovaizdžius, yra pagrindinis pastangų išnaudoti augimo potencialą ir skatinti kaimo vietovių tvarumą elementas. Todėl parama turėtų būti skiriama veiksams, kuriais siekiama minėto tikslo, įskaitant prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų ir spartaus bei itin spartaus plačiajuosčio ryšio vystymą. Drauge su šiais tikslais turėtų būti siekiama paslaugų bei infrastruktūros, kuriomis skatinama socialinė įtrauktis ir keičiamos kaimo vietovių socialinio bei ekonominio nuosmukio ir gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencijos, plėtros. Siekiant kuo didesnio šios paramos veiksmingumo, atitinkami veiksmai turėtų būti įgyvendinami pagal savivaldybių plėtros planus, jei tokie yra, o jų pagrindinės paslaugos plėtojamos vienos arba daugiau kaimo bendruomenių. Siekiant užtikrinti darną su Sąjungos klimato politikos tikslais, Komisijai turėtų būti deleguojamas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatoma, kokių

tipų atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūra atitinka paramos skyrimo reikalavimus;

- (25) miškininkystė yra neatsiejama kaimo plėtros dalis, todėl parama tausiam ir klimatui palankiam žemės naudojimui turėtų apimti ir miškų plotų plėtrą bei tausų miškų valdymą. Per 2007–2013 m. programavimo laikotarpį įvairios priemonės apėmė skirtingų tipų paramą investicijoms į miškininkystę ir jos valdymui. Supaprastinimo tikslais ir siekiant paramos gavėjams suteikti galimybę patiems rengti ir įgyvendinti didesnės pridėtinės vertės turinčius integruotus projektus, visų tipų paramą investicijoms į miškininkystę ir jos valdymui turėtų apimti bendra priemonė. Ši priemonė turėtų aprėpti miškų išteklių išplėtimą ir gerinimą žemėje įveisiant mišką ir sukūriant agrarinės miškininkystės sistemas, kuriomis apjungiami ekstensyvūs žemės ūkis ir miškininkystės sistemos, gaisrų arba kitų stichinių nelaimių nuniokotų miškų atkūrimą ir atitinkamas prevencines priemones, investicijas į naujas miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą ir prekybą, kuriomis siekiama pagerinti miškų savininkų ekonominį ir aplinkosauginį veiksmingumą, ir nerentabilias investicijas, kuriomis siekiama padidinti ekosistemų atsparumą, atsparumą klimato kaitai ir miškų ekosistemų aplinkosauginę vertę. Turėtų būti vengiama šia parama iškreipti konkurenciją, ji turėtų būti neutrali rinkos atžvilgiu. Todėl turėtų būti nustatyti paramos teikimo apribojimai, susiję su paramos gavėjų dydžiu ir teisiniu statusu. Vietovėse, kurias valstybės narės priskyrė prie vidutinio arba didelio gaisro pavojaus vietovių, turėtų būti imtasi gaisrų prevencijos veiksmų. Visi prevenciniai veiksmai turėtų būti miškų apsaugos plano dalis. Jei stichinės nelaimės atveju ketinama taikyti sumažėjusio miško potencialo atkūrimo priemonę, stichinė nelaimė turėtų būti oficialiai pripažinta viešosios mokslinės organizacijos. Miškininkystės priemonė turėtų būti priimama atsižvelgiant į Sąjungos ir valstybių narių tarptautinius įsipareigojimus ir grindžiama valstybių narių nacionaliniais arba mažesnės apimties miškų planais ar lygiavertėmis priemonėmis, kuriomis turėtų būti atsižvelgta į ministrų konferencijose Europos miškų apsaugos klausimais prisiimtus įsipareigojimus. Ja turėtų būti prisidedama prie Sąjungos miškininkystės strategijos¹⁶ įgyvendinimo; Siekiant užtikrinti, kad miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje atitiktų aplinkos politikos tikslus, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatomi tam tikri būtiniausi aplinkos reikalavimai;
- (26) siekiant užtikrinti racionalų ir efektyvų EŽŪFKP biudžeto išteklių naudojimą, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatomos sąlygos, pagal kurias valstybės narės nustato stichinės nelaimės, kenkėjų antplūdžio arba ligos faktą, ir apibrėžiama, kokių tipų prevenciniai veiksmai atitinka EŽŪFKP paramos skyrimo reikalavimus;
- (27) gamintojų grupės padeda ūkininkams bendrai įveikti jų produktų prekybos, įskaitant vietos rinkose, sunkumus, kylančius dėl didėjančios konkurencijos ir vartotojų grandies rinkų konsolidavimo. Todėl turėtų būti skatinamas gamintojų grupių kūrimasis. Siekiant užtikrinti, kad riboti finansiniai ištekliai būtų panaudojami kuo geriau, parama turėtų būti teikiama tik toms gamintojų grupėms, kurios atitinka MVĮ reikalavimus. Siekiant užtikrinti, kad gamintojų grupė taptų perspektyviu subjektu,

¹⁶ 1998 m. gruodžio 15 d. Tarybos rezoliucija dėl Europos Sąjungos miškininkystės strategijos, OL C 56, 1999 2 26, p. 1. [Bus pakeista nauja strategija, kuri bus priimta 2013 m. pabaigoje].

turėtų būti nustatyta sąlyga, pagal kurią norėdama gauti valstybės narės pripažinimą gamintojų grupė valstybei narei turėtų pateikti patvirtinti verslo planą. Kad parama netaptų veiklos pagalba ir siekiant išlaikyti skatinamąjį jos pobūdį, ji turėtų būti skiriama ne ilgiau kaip penkerius metus;

- (28) su žemės ūkiu, aplinkosauga ir klimato kaitos prevencija susijusios išmokos ir toliau turėtų būti itin svarbios remiant kaimo vietovių tvarų vystimąsi ir atsiliepiant į didėjančią visuomenės aplinkosaugos paslaugų poreikį. Jomis ūkininkai ir kiti žemės valdytojai ir toliau turėtų būti skatinami tarnauti visuomenei diegdami ar toliau taikydami žemės ūkio praktiką, kuria prisidedama prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos ir kuri būtų suderinama su aplinkos, kraštovaizdžio ir jo savitumų, gamtinių išteklių, dirvožemio ir genetinės įvairovės apsauga bei gerinimu. Šiame kontekste genetinių išteklių išsaugojimui žemės ūkyje ir papildomiems didelės gamtinės vertės ūkininkavimo sistemų poreikiams turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys. Išmokomis turėtų būti prisidedama prie vykdančių įsipareigojimus patirtų papildomų sąnaudų ir prarastų pajamų padengimo ir turėtų būti dengiami tik tie įsipareigojimai, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai ir reikalavimai, laikantis principo „teršėjas moka“. Daugeliu atveju jei įsipareigojimus bendrai prisiima ūkininkų grupė, dėl atitinkamų rezultatų sinergijos nauda aplinkai ir klimatui padidėja kelis kartus. Tačiau bendri veiksmai lemia ir papildomas sandorio sąnaudas, kurios turėtų būti tinkamai kompensuojamos. Siekdamas užtikrinti, kad ūkininkai ir kiti žemės valdytojai galėtų teisingai įvykdyti prisiimtus įsipareigojimus, valstybės narės turėtų siekti suteikti jiems reikalingus įgūdžius ir žinias. Valstybės narės turėtų išlaikyti 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu dėtą pastangų lygį ir turi ne mažiau kaip 25 proc. kiekvienai kaimo plėtros programai skirto bendro EŽŪFKP įnašo skirti klimato kaitos švelninimui bei prisitaikymui prie jos ir žemės valdymui pagal agrarinės aplinkosaugos ir klimato, ekologinio ūkininkavimo ir išmokomų vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių, priemones;
- (29) siekiant užtikrinti, kad su žemės ūkiu, aplinkosauga ir klimato kaitos prevencija susiję įsipareigojimai būtų nustatyti atsižvelgiant į bendrus Sąjungos aplinkos tikslus, Komisijai turėtų būti deleguojamas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatytos sąlygos, taikomos metiniam įsipareigojimų pratęsimui po pradinio laikotarpio, įsipareigojimams išplėsti arba kitaip valdyti gyvulių ūkį, apriboti trąšų, augalų apsaugos produktų arba kitų priedų naudojimą, veisti vietos veislių, kurių veisimo ūkiuose tradicija gresia išnykti, gyvulius arba išsaugoti genetinius augalų išteklius, ir nustatyta, kokie genetinių žemės ūkio išteklių išsaugojimo veiksmai atitinka paramos skyrimo reikalavimus;
- (30) išmokomis, kuriomis padedama pereiti prie ekologinio ūkininkavimo arba išlaikyti tokią ūkininkavimo veiklą, ūkininkai turėtų būti skatinami dalyvauti tokiose schemose ir taip atsiliepti į didėjančią visuomenės poreikį, kad ūkininkavimo praktika būtų palanki aplinkai, o gyvūnų gerovė aukšto lygio. Siekiant pagerinti įvairių priemonės teikiamų privalumų biologinei įvairovei sinergiją, ūkininkai turėtų būti skatinami sudaryti bendras sutartis arba bendradarbiauti, kad priemonė būtų taikoma kuo didesniems greta esantiems plotams. Siekiant išvengti, kad daugeliui ūkininkų netektų grįžti prie įprasto ūkininkavimo, turėtų būti remiamos tiek perėjimo prie ekologinio ūkininkavimo veiklos, tiek tokios veiklos išlaikymo priemonės. Išmokomis turėtų būti prisidedama prie vykdančių įsipareigojimus patiriamų papildomų sąnaudų ir prarastų pajamų ir jomis turėtų būti dengiami tik tie įsipareigojimai, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai ir reikalavimai;

- (31) ūkininkams ir miškų savininkams toliau turėtų būti teikiama parama, kuria siekiama padėti kompensuoti specifinius sunkumus, atitinkamose vietovėse patiriamus įgyvendinant 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos¹⁷ ir 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos¹⁸, kad būtų prisidedama prie veiksmingo „Natura 2000“ teritorijų valdymo; be to, ūkininkams turėtų būti teikiama parama, kuria siekiama padėti kompensuoti sunkumus, patiriamus upių baseinų vietovėse įgyvendinant 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB, nustatančią Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus¹⁹. Parama turėtų būti siejama su specialiais kaimo plėtros programoje aprašytais reikalavimais, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai ir reikalavimai. Be to, valstybės narės bendroje savo kaimo plėtros programų struktūroje turėtų atsižvelgti į specifinius „Natura 2000“ teritorijų poreikius;
- (32) ūkininkams, įsikūrusiems kalnų vietovėse arba kitose vietovėse, kuriose esama gamtinių arba kitokių specifinių kliūčių, teikiamomis išmokomis, kuriomis skatinama toliau naudoti žemės ūkio paskirties žemę, turėtų būti padedama išlaikyti kaimo pobūdį ir remti bei skatinti tvarių ūkininkavimo sistemų taikymą. Siekiant užtikrinti tokios paramos veiksmingumą, išmokomis turėtų būti kompensuojamos dėl nepalankių atitinkamos vietovės sąlygų ūkininkų prarastos pajamos arba patiriamos papildomos sąnaudos;
- (33) siekiant užtikrinti, kad Sąjungos lėšos būtų naudojamos veiksmingai, o visos Sąjungos ūkininkams būtų užtikrintos vienodos sąlygos, kalnų vietovės arba kitos vietovės, kuriose esama gamtinių arba kitokių specifinių kliūčių, turėtų būti apibrėžtos pagal objektyvius kriterijus. Siekiant apibrėžti vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, turėtų būti taikomi biofiziniai kriterijai, grindžiami patikima moksline informacija. Siekiant palengvinti laipsniško išmokų mokėjimo nutraukimo etapą vietovėse, kurios pagal minėtus kriterijus nebelaikomos vietovėmis, kuriose esama gamtinių kliūčių, turėtų būti priimta pereinamojo laikotarpio tvarka;
- (34) ūkininkai ir toliau turėtų būti skatinami taikyti aukštus gyvūnų gerovės standartus teikiant paramą tiems ūkininkams, kurie pasirinko taikyti gyvulininkystės standartus, viršijančius atitinkamus privalomus standartus. Siekiant užtikrinti, kad gyvūnų gerovės išsipareigojimai atitiktų Sąjungos šios srities politiką, Komisijai turėtų būti deleguojamas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl vietovių, kuriose tokiais išsipareigojimais turėtų būti užtikrinti aukštesni gamybos būdų standartai, apibrėžimo;
- (35) išmokos ir toliau turėtų būti teikiamos miškų savininkams, kurie užsiima aplinkai arba klimatui palankia miškų išsaugojimo veikla prisiimdami išsipareigojimus padidinti biologinę įvairovę, išsaugoti didelės vertės miškų ekosistemas, pagerinti jų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos potencialą ir sustiprinti miškų saugojamąją vertę, susijusią su dirvožemio erozijos prevencija, vandens išteklių išsaugojimu ir gamtiniais pavojais. Todėl miškų genetinių išteklių išsaugojimui ir rėmimui turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys. Išmokos turi būti skiriamos su miškais susijusiems

¹⁷ OL L 20, 2010 1 26, p. 7.

¹⁸ OL L 206, 1992 7 22, p. 7.

¹⁹ OL L 327, 2000 12 22, p. 1.

aplinkos išsipareigojimams, kuriais viršijami nacionaliniais teisės aktais nustatyti atitinkami privalomi standartai, vykdyti. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto ištekliai būtų naudojami racionaliai ir efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 190 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatoma, kokių tipų veiksmai atitinka paramos skyrimo pagal šią priemonę reikalavimus;

- (36) 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pagal kaimo plėtros politiką tiesiogiai buvo remiamas tik vieno tipo bendradarbiavimas – bendradarbiavimas kuriant naujus žemės ūkio ir maisto sektoriaus ir miškininkystės sektoriaus produktus, procesus ir technologijas. Parama šio tipo bendradarbiavimui tebėra būtina, tačiau ji turi būti atitinkamai pritaikyta, kad geriau atitiktų žinių ekonomikos reikalavimus. Šiomis aplinkybėmis turėtų būti numatyta galimybė pagal šią priemonę finansuoti vienos veiklos vykdytojo projektus, su sąlyga, kad gauti rezultatai būtų išplatinti, taip įgyvendinant tikslą skleisti naują praktiką, procesus arba produktus. Be to, tapo aišku, kad remiant įvairesnių tipų bendradarbiavimą, kuriame dalyvauja daugiau tiek mažų, tiek didelių paramos gavėjų, gali būti lengviau siekti kaimo plėtros politikos tikslų, padedant kaimo vietovių veiklos vykdytojams nugalėti ekonominius, aplinkos ir kitokius su susiskaidymu susijusius sunkumus. Todėl ši priemonė turėtų būti išplėsta. Smulkiems veiklos vykdytojams teikiama bendrų darbo procesų organizavimo ir dalijimosi įrenginiais bei ištekliais parama turėtų padėti išlaikyti jų ekonominę perspektyvumą nepaisant mažos jų apimties. Remiant horizontalų ir vertikalų tiekimo grandinės dalyvių bendradarbiavimą ir vietos lygmens skatinamąją veiklą galėtų būti pagreitinta ekonomiškai racionali trumpo tiekimo grandinių, vietos rinkų ir vietos maisto grandinių plėtra. Remiant kolektyvinę aplinkos projektų ir praktikos principą (pvz., kai atitinkama praktika pritaikoma didesniai ištisam žemės plotui), nauda aplinkai ir klimatui turėtų būti didesnė ir nuoseklesnė, nei tuomet, kai atskiri veiklos vykdytojai veikia neatsižvelgdami į kitus. Parama šiose įvairiose srityse turėtų būti teikiama įvairiomis formomis. Klasteriai ir tinklai yra ypač aktualūs dalijantis kompetencija, taip pat plėtojant naujus specializuotus įgūdžius, paslaugas ir produktus. Bandomieji projektai yra svarbi priemonė įvairiomis aplinkybėmis išbandant komercinio technologijų, metodų ir praktikos panaudojimo galimybes ir, jei reikia, jas koreguojant. Veiklos grupės yra pagrindinis Europos inovacijų partnerystės (toliau – EIP) žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje elementas. Kita svarbi priemonė – viešųjų ir privačių kaimo ir miesto subjektų rengiamos vietos plėtros strategijos, nepriklausančios LEADER vietos plėtros programai. Skirtingai nuo LEDAER principo, šios partnerystės ir strategijos galėtų apsiriboti vienu sektoriumi ir (arba) santykinai specifiniais plėtros tikslais, įskaitant minėtus pirmiau. Paramos pagal šią priemonę skyrimo reikalavimus turėtų atitikti ir tarpšakinės organizacijos. Ji turėtų būti teikiama ne ilgiau kaip septynerius metus, išskyrus tinkamai pagrįstais kolektyvinių aplinkos ir klimato politikos veiksmų atvejais;
- (37) dėl klimato kaitos ir padidėjusios kainų kaitos ūkininkai šiandien susiduria su padidėjusia ekonomine ir aplinkos rizika. Šiomis aplinkybėmis veiksmingas rizikos valdymas yra labai svarbus ūkininkams. Dėl šios priežasties turėtų būti parengta rizikos valdymo priemonė, kuria ūkininkams būtų padedama įveikti dažniausius rizikos veiksnius. Todėl šia priemone turėtų būti ūkininkams padedama padengti pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo įmokas, steigti tarpusavio pagalbos fondus ir remti iš tokių fondų ūkininkams, patyrusiems nuostolių dėl gyvūnų ar augalų ligos protrūkio arba aplinkos nelaimių, mokamas kompensacijas. Ji taip pat turėtų apimti pajamų stabilizavimo priemonę, kuri yra ūkininkų, patiriančių didelį pajamų sumažėjimą,

tarpusavio pagalbos fondas. Siekiant, kad sąlygos visiems Sąjungos ūkininkams būtų vienodos, kad nebūtų iškreipta konkurencija ir būtų laikomasi tarptautinių įsipareigojimų, turėtų būti numatytos specialios paramos skyrimo pagal šias priemones sąlygos. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto lėšos būtų naudojamos efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatytas trumpiausias ir ilgiausias tarpusavio pagalbos fondų komercinių paskolų teikimo laikotarpis;

- (38) vietos plėtrai taikomas LEADER principas, pagal kurį visapusiškai atsižvelgiama į tai, kad įvairiems sektoriams reikalinga endogeninė kaimo vietovių plėtra, grindžiama principu „iš apačios į viršų“, ilgainiui pasirodė esąs naudingas skatinant kaimo vietovių plėtrą. Todėl LEADER principas turėtų būti taikomas ir ateityje, o jo taikymas turėtų išlikti privalomu visoms kaimo plėtros programoms;
- (39) siekiant užtikrinti, kad vietos plėtros strategijos būtų taikomos teritoriniu lygmeniu ir jų rezultatai veiksmingai padėtų įgyvendinti Sąjungos kaimo plėtros ir inovacijų prioritetus, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatyti plotų, kuriems taikomos šios strategijos, apgyvendinimo kriterijai ir išsami remtinų pasirengimo ir aktyvaus pritaikymo sąnaudų apimtis;
- (40) parama LEADER vietos plėtrai, teikiama EŽŪFKP lėšomis, turėtų apimti visus vietos plėtros strategijų pasirengimo ir įgyvendinimo, vietos veiklos grupių darbo ir teritorijų administracijų bei grupių, kurios vykdo principu „iš apačios į viršų“ grindžiamą ir bendruomenės vadovaujamą vietos plėtrą, bendradarbiavimo aspektus. Siekiant LEADER programos dar netaikantiems kaimo vietovių partneriams suteikti galimybę išbandyti vietos plėtros strategijos kūrimą ir taikymą bei jiems pasiruošti, turėtų būti finansuojamas ir „LEADER pradžios priemonių rinkinys“. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto ištekliai būtų naudojami racionaliai ir efektyviai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų išsamiai apibrėžiama, kokios vietos veiksmų grupių vykdomo aktyvaus pritaikymo sąnaudos atitinka paramos skyrimo reikalavimus;
- (41) investicijos yra bendros daugeliui šiame reglamente numatytų kaimo plėtros priemonių ir gali būtų susijusios su labai įvairaus pobūdžio veiksmis. Siekiant užtikrinti šių veiksmų įgyvendinimo aiškumą, turėtų būti nustatytos tam tikros bendros visų investicijų taisyklės. Šiomis bendromis taisyklėmis turėtų būti apibrėžti išlaidų, kurios gali būti laikomos investicinėmis išlaidomis, tipai ir užtikrinta, kad parama būtų skiriama tik pridėtinės vertės žemės ūkiui teikiančioms investicijoms. Siekiant atsižvelgti į konkrečių tipų investicijų, kaip antai panaudotos įrangos pirkimas arba paprastos atnaujinimo investicijos, ypatumus ir užtikrinti, kad EŽŪFKP lėšos būtų naudojamos veiksmingai, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl sąlygų, kuriomis tam tikrų tipų investicijos gali būti laikomos paramos skyrimo reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis, nustatymo. Siekiant palengvinti investicinių projektų įgyvendinimą, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė mokėti išankstines išmokas. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP lėšomis teikiamos pagalbos poveikis būtų veiksmingas, nešališkas ir tvarus, turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriomis būtų užtikrinama, kad su veiksmis susijusios investicijos būtų ilgalaikės ir kad EŽŪFKP lėšomis teikiama parama nebūtų naudojama konkurencijai iškreipti;

- (42) kai kurios šiame reglamente numatytos su plotu susijusios priemonės susijusios su išsipareigojimais, kuriuos paramos gavėjai turi prisiimti mažiausiai penkeriems metams. Šiuo laikotarpiu tiek valdos, tiek paramos gavėjo padėtis gali pasikeisti. Todėl turėtų būti nustatytos taisyklės, kuriomis būtų apibrėžta veiksų eiga tokiais atvejais. Siekiant užtikrinti, kad su žemės plotu susijusios priemonės būtų veiksmingai įgyvendinamos, ir apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus, kuriais būtų nustatytos sąlygos, taikomos dalinio valdos perleidimo atvejais, ir apibrėžiamos kitos aplinkybės, kuriomis nebūtų reikalaujama kompensuoti pagalbos;
- (43) pagal kai kurias šiame reglamente numatytas priemones parama teikiama su sąlyga, kad paramos gavėjas prisiima išsipareigojimus, viršijančius atitinkamą bazinę ribą, nustatytą privalomais standartais arba reikalavimais. Atsižvelgiant į galimus išsipareigojimų laikotarpiu padarytus teisės aktų pakeitimus, dėl kurių turi būti koreguojama bazinė riba, turėtų būti numatyta nuostata dėl atitinkamų sutarčių peržiūrėjimo siekiant užtikrinti, kad minėtos sąlygos ir toliau būtų laikomasi;
- (44) siekiant užtikrinti, kad kaimo plėtrai skiriami finansiniai ištekliai būtų naudojami kuo tinkamiau ir skiriami kaimo plėtros programose numatytoms priemonėms, kurios atitinka Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, ir garantuoti vienodas sąlygas pareiškėjams, valstybės narės turėtų nustatyti projektų atrankos kriterijus. Šios taisyklės išimtis turtų būti taikoma tik toms priemonėms, kurioms teikiama paramą sudaro išmokos už agrarinės aplinkosaugos arba gyvūnų gerovės paslaugų teikimą. Taikant atrankos kriterijus turėtų būti atsižvelgiama į proporcingumo mažų subsidijų atžvilgiu principą;
- (45) EŽŪFKP lėšomis teikiama parama turėtų būti įgyvendinama techninės pagalbos veiksmais, susijusiais su kaimo plėtros programų įgyvendinimu, įskaitant simbolių ir trumpinių, susijusių su Sąjungos kokybės schemomis, kuriose dalyvaujantiems subjektams gali būti teikiama parama pagal šį reglamentą, apsaugos sąnaudas ir valstybių narių patirtas vietovių, kuriose esama gamtinių kliūčių, ribų nustatymo sąnaudas. Siekiant užtikrinti, kad EŽŪFKP biudžeto ištekliai būtų naudojami veiksmingai, Komisijai turėtų būti deleguojamas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl kontrolės veiklos, kuri gali būti finansuojama kaip techninė pagalba;
- (46) nacionalinių tinklų, organizacijų ir institucijų, dalyvaujančių įvairiuose programų įgyvendinimo, vykdomo Europos kaimo plėtros tinklo kontekste, etapuose, bendra veikla pasirodė esą labai svarbi kaimo plėtros programų kokybei, kuri gerinama didinant suinteresuotųjų šalių dalyvavimą kaimo plėtros valdyme ir informuojant platesnę visuomenę apie jos naudą. Todėl ji turėtų būti finansuojamas kaip techninės pagalbos Sąjungos lygmeniu dalis;
- (47) siekiant padėti siekti EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje tikslų, turėtų būti sudarytas EIP tinklas, kuris apimtų veiklos grupes, konsultavimo paslaugas ir mokslininkus, dalyvaujančius įgyvendinant veiksmus, kuriais siekiama inovacijų žemės ūkyje. Jis turėtų būti finansuojamas kaip techninės pagalbos Sąjungos lygmeniu dalis;
- (48) 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu Europos kaimo plėtros tinklo kontekste veikė vertinimo ekspertų tinklas. Siekiant atsižvelgti į specifinius vertinimo poreikius,

2014–2020 m. programavimo laikotarpiui turėtų būti sudarytas Europos kaimo plėtros vertinimo tinklas, kuris suburtų visus vertinimo veikloje dalyvaujančius subjektais, ir būtų lengviau keistis šios srities kompetencija. Jis turėtų būti finansuojamas kaip techninės pagalbos dalis;

- (49) valstybės narės turėtų atidėti kiekvienos kaimo plėtros programos techninei pagalbai skirtos sumos dalį, kuri būtų panaudojama kuriant ir įgyvendinant nacionalinį kaimo tinklą, kuris suburtų kaimo plėtroje dalyvaujančias organizacijas ir institucijas, įskaitant partnerysčių šalis, ir kurio tikslas būtų padidinti jų dalyvavimą įgyvendinant programą ir pagerinti kaimo plėtros programų kokybę. Nacionaliniai kaimo tinklai turėtų parengti ir įgyvendinti veiksmų planą;
- (50) skiriamomis EŽŪFKP lėšomis Sąjunga turėtų parodyti, kad ji pripažįsta, jog vietos plėtros strategijomis ir tarptautinio lygmens veiksmams gali būti smarkiai sustiprintas abipusis poveikis, ypač kai pasitelkiamas inovacinis požiūris. Ji tai turėtų daryti skirdama apdovanojimus tam tikram skaičiui projektų, kuriais išreiškiami šie aspektai. Šiais apdovanojimais turėtų būti papildomi kiti kaimo plėtros politikoje numatyti finansavimo šaltiniai suteikiant pripažinimą bet kokiam reikalavimus atitinkančiam projektui, nepaisant to, ar jis jau finansuojamas pagal kaimo plėtros programą;
- (51) kaimo plėtros programose turėtų būti numatyti inovaciniai veiksmai, kuriais būtų remiamas efektyviai išteklius naudojantis, našus ir netaršus žemės ūkio sektorius skatinant EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje. EIP turėtų būti siekiama skatinti inovacinius sprendimus greičiau ir plačiau įgyvendinti praktiškai. EIP turėtų būti kuriama papildoma vertė didinant su inovacijomis susijusių priemonių panaudojimą bei efektyvumą ir jų sinergiją. EIP turėtų būti glaudžiau siejami moksliniai tyrimai ir praktinis ūkininkavimas taip užpildant šios srities spragas;
- (52) pagal EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje parengtus inovacinius projektus turėtų įgyvendinti veiklos grupės, kuriose susiburtų ūkininkai, mokslininkai, konsultantai, įmonės ir kiti subjektai, susiję su žemės ūkio sektoriaus inovacijomis. Siekiant užtikrinti, kad tokių projektų rezultatai būtų naudingi visam sektoriui, jie turėtų būti platinami;
- (53) turėtų būti numatyta nuostata, kuria būtų nustatyta pagal šį reglamentą 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiui skiriamos Sąjungos paramos kaimo plėtrai bendra suma, jos metinis suskirstymas ir mažiausia suma, skiriama mažiau išsivysčiusiems regionams pagal 2014–2020 m. laikotarpio daugiametę finansinę programą ir to paties laikotarpio Tarpinstitucinį susitarimą dėl biudžeto vykdymo tvarkos ir biudžeto sudarymo procedūros tobulinimo²⁰. Turimi asignavimai programavimo tikslais turėtų būti indeksuojami fiksuotos sumos pagrindu;
- (54) siekiant palengvinti EŽŪFKP lėšų valdymą, turėtų būti nustatytas su viešosiomis valstybių narių išlaidomis susijęs bendras EŽŪFKP įnašo į kaimo plėtros programavimą dydis. Siekiant atsižvelgti į ypatingą kai kurių tipų veiksmų svarbą arba pobūdį, turėtų būti nustatyti specialūs su jais susijusių įnašų dydžiai. Siekiant sumažinti specifines kliūtis, susidariusias dėl išsivystymo lygio, atokumo ir izoliuotumo, turėtų būti nustatytas atitinkamas EŽŪFKP įnašo dydis mažiau

²⁰ OL L [...], [...], p. [...].

išsivysčiusiems regionams, Sutartyje nurodytiems atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms;

- (55) lėšos, kurios valstybėse narėse liko nepanaudotos dėl viršutinės ribos taikymo tiesioginėms išmokoms, kurias pagal pirmąjį BŽŪP ramstį gauna dideli individualūs ūkiai, turėtų būti panaudotos finansuojant su inovacijomis susijusius valstybių narių projektus siekiant padėti padidinti ūkių, taip pat ir didelių, konkurencingumą įgyvendinant BŽŪP tikslus. Šiuos projektus turėtų inicijuoti ūkininkai, nepaisant jų ūkio dydžio, EIP veiklos grupės, vietos veiksmų grupės arba žemės ūkyje veikiančių partnerių grupės;
- (56) valstybės narės turėtų imtis visų būtinų veiksmų ir įvesti atitinkamas nuostatas, kuriomis būtų užtikrinama, kad jų kaimo plėtros priemonės būtų galima tikrinti ir kontroliuoti. Šiuo tikslu valdymo institucija ir mokėjimo agentūra turėtų atlikti *ex ante* vertinimą ir imtis vertinti priemones visu programos įgyvendinimo laikotarpiu. Priemonės, kurios neatitinka šios sąlygos, turėtų būti pakoreguotos;
- (57) Komisija ir valstybės narės turėtų imtis visų būtinų veiksmų, siekdamos užtikrinti patikimą kaimo plėtros programų valdymą. Šiomis aplinkybėmis Komisija turėtų vykdyti atitinkamą kontrolę ir valstybės narės turėtų imtis priemonių siekdamos garantuoti patikimą savo valdymo sistemos veikimą;
- (58) bendra valdymo institucija turėtų būti atsakinga už kiekvienos kaimo plėtros programos valdymą ir įgyvendinimą. Jos užduotys turėtų būti nustatytos šiame reglamente. Valdymo institucija turėtų galėti deleguoti dalį savo užduočių išlaikydama atsakomybę už valdymo veiksmingumą ir teisingumą. Jei kaimo plėtros programą sudaro teminiai paprogramiai, valdymo institucija turėtų galėti paskirti kitą įstaigą, kuri vykdytų visapusišką programoje numatytą to paprogramio valdymui ir įgyvendinimui skirtų finansinių asignavimų panaudojimą užtikrindama patikimą finansinių tų paprogramių valdymą;
- (59) kiekvienai kaimo plėtros programai turėtų būti taikoma stebėseną siekiant nuolat gauti informaciją apie jos įgyvendinimą ir pažangą siekiant nustatytą jos tikslų. EŽŪKP lėšomis finansuojamų veiksmų efektyvumo ir poveikio regimumas ir gerinimas priklauso nuo tinkamo vertinimo, vykdomo pasirengimo programai, jos įgyvendinimo ir užbaigimo etapais. Todėl Komisija ir valstybės narės turėtų parengti stebėsenos ir vertinimo sistemą, kurios tikslas būtų parodyti kaimo plėtros politikos įgyvendinimo pažangą ir vertinti jos poveikį bei efektyvumą;
- (60) siekiant užtikrinti, kad būtų galima kaupiti informaciją Sąjungos lygmeniu, į sistemą turėtų būti įtrauktas bendrų rodiklių rinkinys. Svarbiausia informacija apie kaimo plėtros programas turėtų būti registruojama ir saugoma elektroninėmis priemonėmis, kuriomis būtų palengvintas duomenų kaupimas. Todėl paramos gavėjų turėtų būti reikalaujama pateikti privalomą būtiną informaciją, reikalingą stebėsenai ir vertinimui;
- (61) atsakomybę už programos stebėseną turėtų dalytis valdymo institucija ir šiuo tikslu sudarytas stebėjimo komitetas. Stebėsenos komiteto užduotys turėtų būti stebėti programos įgyvendinimo efektyvumą. Šiuo tikslu turėtų būti apibrėžta jo atsakomybė;
- (62) programos stebėsenos dalis turėtų būti Komisijai siunčiamos metinės įgyvendinimo ataskaitos rengimas;

- (63) kiekviena kaimo plėtros programa turėtų būti vertinama siekiant pagerinti jos kokybę ir parodyti jos rezultatus;
- (64) pagal šį reglamentą kaimo plėtros priemonėms teikiamai paramai turėtų būti taikomi Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai. Tačiau turėtų būti nustatyta, kad dėl žemės ūkio sektoriaus specifiškumo su veiksmis, kuriems taikomas Sutarties 42 straipsnis, susijusioms kaimo plėtros priemonėms, vykdomoms pagal šį reglamentą ir suderinamoms su juo, ir valstybių narių mokamoms išmokoms, numatytoms kaip papildomas nacionalinis kaimo plėtros veiksmų, kuriems yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems taikomas Sutarties 42 straipsnis, finansavimas, Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai taikomi nebūtų;
- (65) be to, siekiant užtikrinti darną su kaimo plėtros priemonėmis, kurios atitinka Sąjungos paramos skyrimo reikalavimus, ir supaprastinti procedūras, valstybių narių mokamos išmokos, numatytos kaip papildomas nacionalinis kaimo plėtros veiksmų, kuriais yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems taikomas Sutarties 42 straipsnis, finansavimas, pagal pranešimo procedūrą ir laikantis šio reglamento nuostatų turėtų būti patvirtintos kaip programavimo dalis. Siekdama užtikrinti tinkamą šių išmokų stebėseną, Komisija jas vertindama turėtų analogijos būdu taikyti kriterijus, nustatytus Sutarties 107 straipsnio taikymui. Siekiant užtikrinti, kad papildomas nacionalinis finansavimas, kurio Komisija nepatvirtino, nebūtų įgyvendinamas, atitinkama valstybė narė savo siūlomą papildomą kaimo plėtros finansavimą turėtų paskelbti galiojančiu tik po jo patvirtinimo. Apie valstybių narių mokamas išmokas, numatytas kaip papildomas kaimo plėtros veiksmų, kuriems yra teikiama Sąjungos parama ir kuriems netaikomas Sutarties 42 straipsnis, finansavimas, turėtų būti pranešama Komisijai pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai jos priklauso reglamento, priimto pagal Tarybos reglamentą Nr. 994/98²¹, taikymo sričiai ir negali išsigalioji, kol šios procedūros galutinai nepatvirtino Komisija;
- (66) siekiant užtikrinti veiksmingą ir saugų keitimąsi duomenimis, turėtų būti nustatyta elektroninė informacijos sistema;
- (67) turėtų būti taikomi Sąjungos teisės aktai dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, visų pirma 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo;
- (68) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, susijusias su kaimo plėtros programų pristatymu, patvirtinimu ir modifikavimu, programų patvirtinimo procedūromis ir tvarkaraščiais, programų pakeitimų patvirtinimo procedūromis ir tvarkaraščiais, įskaitant jų išsigaliojimą ir pateikimo dažnumą, su specifinėmis kaimo plėtros priemonių įgyvendinimo sąlygomis, pagal šį reglamentą sukurtų tinklų struktūra ir veikla, stebėsenos ir vertinimo sistemos priėmimu ir informacinės sistemos

²¹ 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Europos bendrijos steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių (dabar atitinkamai 107 ir 108 straipsniai) taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims, OL L 142, 1998 5 14, p. 1.

veikimo taisyklėmis, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Šie įgaliojimai turėtų būti vykdomi pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai²²;

- (69) šiuo reglamentu numatyta naujaja paramos schema pakeičiama paramos schema, nustatyta Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005. Todėl Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 turėtų būti panaikintas nuo 2014 m. sausio 1 d.;
- (70) siekiant, kad parėjimas nuo Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 nustatytos sistemos prie šiuo reglamentu nustatytos sistemos būtų sklandesnis, Komisijai turėtų būti deleguotas įgaliojimas pagal Sutarties 290 straipsnį priimti aktus dėl pereinamojo laikotarpio priemonių nustatymo,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

²² OL L 55, 2011 2 28, p. 13.

TURINYS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis	10
I ANTRAŠTINĖ DALIS Tikslai ir strategija	28
I skyrius Taikymo sritis ir apibrėžtys.....	28
II skyrius Paskirtis, tikslai, prioritetai ir derėjimas su kitomis priemonėmis.....	31
II ANTRAŠTINĖ DALIS Programavimas.....	34
I skyrius Programavimo turinys.....	34
II skyrius Kaimo plėtros programų parengimas, patvirtinimas ir modifikavimas	38
III ANTRAŠTINĖ DALIS Parama kaimo plėtrai	40
I skyrius Priemonės.....	40
1 skirsnis	40
Individualios priemonės.....	40
2 skirsnis	64
„Leader“ programa.....	64
II skyrius Kelioms priemonėms bendros nuostatos	66
III skyrius Techninė pagalba ir tinklų kūrimas	68
IV skyrius Vietos inovacinio bendradarbiavimo kaimo vietovėse apdovanojimas	72
IV ANTRAŠTINĖ DALIS EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje	75
V ANTRAŠTINĖ DALIS Finansinės nuostatos.....	77
VI ANTRAŠTINĖ DALIS Valdymas, kontrolė ir informavimas	82
VII ANTRAŠTINĖ DALIS Stebėseną ir vertinimas.....	85
I skyrius Bendrosios nuostatos	85
1 skirsnis Stebėsenos ir vertinimo sistemos sukūrimas ir tikslai	85

2 skirsnis Techninės nuostatos.....	85
II skyrius Stebėsena	86
III skyrius Vertinimas	88
VIII ANTRAŠTINĖ DALIS Konkurencijos nuostatos	90
IX ANTRAŠTINĖ DALIS Komisijos įgaliojimai, bendrosios nuostatos, pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos.....	91
I skyrius Komisijos įgaliojimai.....	91
II skyrius	92
Bendrosios nuostatos	92
III skyrius.....	92
Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos	92
I PRIEDAS Sumkos ir paramos dydžiai.....	94
II PRIEDAS Vietovių, kuriose esama gamtinių kliūčių, ribų nustatymo biofiziniai kriterijai.....	99
III PRIEDAS Orientacinis priemonių ir veiksmų, kurie turi ypatingos svarbos 8 straipsnyje nurodytiems tematiniams paprogramiams	101
IV PRIEDAS Kaimo plėtros ex ante sąlygos	103
V PRIEDAS Orientacinis priemonių, kurios turi svarbos vienam ar keliems Sąjungos kaimo plėtros prioritetams, sąrašas	109
FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA	111

I ANTRAŠTINĖ DALIS

Tikslai ir strategija

I skyrius

Taikymo sritis ir apibrėžtys

1 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu:
 - (a) nustatomos bendrosios taisyklės, kuriomis reglamentuojama kaimo plėtrai teikiama Sąjungos parama, finansuojama Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (toliau – EŽŪFKP), įsteigto Reglamentu (ES) Nr. HR/2012, lėšomis;
 - (b) nustatomi tikslai, prie kurių įgyvendinimo turi būti prisidedama vykdant kaimo plėtros politiką, ir atitinkami Sąjungos kaimo plėtros prioritetai;
 - (c) apibrėžiamas kaimo plėtros politikos strateginis kontekstas;
 - (d) apibrėžiamos kaimo plėtros politikos priemonės;
 - (e) nustatomos programavimo, tinklų kūrimo, valdymo, stebėsenos ir vertinimo taisyklės, grindžiamos bendra valstybių narių ir Komisijos atsakomybe;
 - (f) nustatomos taisyklės, kuriomis užtikrinamas EŽŪFKP koordinavimas su kitomis Sąjungos priemonėmis.
2. Šiuo reglamentu papildomos Reglamento (ES) Nr. [Chapeau Regulation/2012].

2 straipsnis

Apibrėžtys

1. Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:
 - (a) programavimas – keliais etapais vykdomas organizavimo, sprendimų priėmimo ir finansinių išteklių skyrimo procesas, kuriuo, siekiant Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų, įgyvendinama daugiametė bendra Sąjungos ir valstybių narių veikla;

- (b) regionas – teritorinis vienetas, atitinkantis Teritorinių statistinių vienetų nomenklatūros 1 arba 2 lygius (NUTS 1 ir 2 lygiai), kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1059/2003²³;
- (c) priemonė – veiksmų, kuriais prisidedama siekiant vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų, rinkinys;
- (d) veiksmas – pagal atitinkamos kaimo plėtros programos kriterijus parinktas projektas, projektų grupė, sutartis, susitarimas ar kitas veiklos aspektas, kurį įgyvendina vienas arba keli paramos gavėjai ir kuriais sudaromos sąlygos siekti vieno arba kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų;
- (e) paramos gavėjas – fizinis ar juridinis asmuo arba kitokia viešoji ar privačioji įstaiga, kuri yra atsakinga už veiksmų įgyvendinimą arba gauna paramą;
- (f) stebėjimo ir vertinimo sistema – bendras Komisijos ir valstybių narių sukurtas metodas, kuriuo apibrėžiamas ribotas bendrų rodiklių, susijusių su pradine padėtimi ir programų finansiniu vykdymu, apimtimi, rezultatais bei poveikiu, skaičius;
- (g) vietos plėtros strategija – nuoseklus veiksmų, kurie yra orientuoti į vietos tikslus ir poreikius, rinkinys, skirtas padėti siekti Sąjungos kaimo plėtros prioritetinių tikslų ir tinkamu lygiu įgyvendinamas partnerystės šalių;
- (h) paramos dydis – viso viešojo įnašo į veiksmą dydis;
- (i) viešosios išlaidos – viešasis įnašas į veiksmų, kurių pradinis finansavimas skiriamas iš valstybės, regionų ir vietos valdžios institucijų arba Sąjungos biudžeto, finansavimą ir panašios išlaidos. Bet koks įnašas į veiksmų, kurių pradinis finansavimas skiriamas iš viešąja teise reglamentuojamų įstaigų arba vienos ar kelių regionų ar vietos valdžios institucijų arba viešąja teise reglamentuojamų įstaigų, kaip apibrėžta Direktyvoje 2004/18/EB²⁴, asociacijų biudžeto, finansavimą, laikomas viešuoju įnašu;
- (j) mažiau išsivystę regionai – regionai, kurių bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui yra mažesnis nei 75 proc. vidutinio 27 ES valstybių narių BVP;
- (k) labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVI) – labai mažos, mažosios ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje 2003/361/EB²⁵;
- (l) sandorio išlaidos – išlaidos, kurios yra susijusios su išipareigojimu, bet nėra tiesiogiai priskiriamos jo įgyvendinimo išlaidoms;
- (m) naudojama žemės ūkio paskirties žemė (toliau – NŽŪPŽ) – naudojama žemės ūkio paskirties žemė, kaip apibrėžta 1999 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendime 2000/115/EB²⁶;

²³ OL L 154, 2003 6 21, p. 1.

²⁴ OL L 134, 2004 4 30, p. 114.

²⁵ OL L 124, 2003 5 20, p. 36.

²⁶ OL L 38, 2000 2 12, p. 1.

- (n) ekonominiai nuostoliai – visos papildomos išlaidos, ūkininko patirtos dėl išskirtinių priemonių, kurių jis ėmėsi siekdamas sumažinti pasiūlą atitinkamai rinkai, arba didelis gamybos sumažėjimas;
- (o) žalingas oro reiškiny – oro sąlygos, kaip antai šalna, audra, kruša, ledėjimas, smarkus lietus arba didelė sausra, kurios gali būti prilyginamos stichinei nelaimei;
- (p) gyvūnų ligos – ligos, nurodytos gyvūnų ligų sąrašė, kuri sudarė Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija arba kuris nustatytas Tarybos sprendimo 90/424/EEB²⁷ priede;
- (q) su aplinka susijęs įvykis – specifinis taršos, užteršimo arba aplinkos kokybės pablogėjimo atvejis, kuris yra susijęs su konkrečiu įvykiu ir ribotos geografinės apimties. Jiems nepriskiriami bendro pobūdžio su konkrečiu įvykiu nesusiję aplinkos pavojai, pvz., klimato kaitos arba atmosferos taršos;
- (r) stichinė nelaimė – natūralus biotinio arba nebiotinio pobūdžio įvykis, dėl kurio kyla didelių žemės ūkio gamybos sistemų ir miškų struktūrų trikdžių, ilgainiui ūkininkavimo ir miškininkystės sektoriams atnešančių didelę ekonominę žalą;
- (s) katastrofinis įvykis – nenumatytas biotinio arba nebiotinio pobūdžio įvykis dėl žmogaus veiklos, dėl kurio kyla didelių žemės ūkio gamybos sistemų ir miškų struktūrų trikdžių, ilgainiui ūkininkavimo ir miškininkystės sektoriams atnešančių didelę ekonominę žalą;
- (t) trumpa tiekimo grandinė – tiekimo grandinė, kuriai priklauso ribotas ūkinės veiklos vykdytojų, įsipareigojusių bendradarbiauti, vykdyti vietos ekonomikos plėtrą ir palaikyti artimus geografinius ir socialinius gamintojų bei vartotojų ryšius, skaičius;
- (u) jaunasis ūkininkas – ūkininkas, kuris paraiškos pateikimo momentu yra jaunesnis nei 40 metų, turi reikiamų profesinių įgūdžių bei gebėjimų ir pirmą kartą įsikuria žemės ūkio valdoje kaip ūkio vadovas;
- (v) užbaigtas veiksmas – fiziškai užbaigtas arba visiškai įgyvendintas veiksmas, dėl kurio paramos gavėjai yra atlikę visus susijusius mokėjimus ir gavę atitinkamą viešojo įnašo dalį;
- (w) įsipareigojimas – viena ar kelios praktikos, nustatytos sutartyje, įgyvendinamoje pagal vieną iš 29, 30, 34 ir 35 straipsniuose nurodytų priemonių, arba tokios sutarties dalyje;
- (x) teminiai tikslai – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. [Chapeau regulation/2012]²⁸ 9 straipsnyje apibrėžti teminiai tikslai;
- (y) Bendra strateginė programa (toliau – BSP) – Reglamento (ES) Nr. [Chapeau regulation/2010] 10 straipsnyje nurodyta bendra strateginė programa.

²⁷ OL L 224, 1990 8 18, p. 19.

²⁸ OL L [...], [...], p. [...].

2. Atsižvelgiant į 1 dalies u punkte nustatytą jaunojo ūkininko apibrėžtį, Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis juridinis asmuo gali būti laikomas jaunuoju ūkininku, įskaitant lengvatinių profesinių įgūdžių įgijimo laikotarpį.

II skyrius

Paskirtis, tikslai, prioritetai ir derėjimas su kitomis priemonėmis

3 straipsnis

Paskirtis

EŽŪFKP prisideda prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo skatindamas tvarią kaimo plėtrą visoje Sąjungoje ir papildydamas kitas bendros žemės ūkio politikos (toliau – BŽŪP) priemones, sanglaudos politiką ir bendrą žuvininkystės politiką. Jis siekia, kad Sąjungos žemės ūkio sektorius būtų labiau subalansuotas teritorijos ir aplinkos požiūriu, palankus klimatui, atsparus jo kaitai ir grindžiamas inovacijomis.

4 straipsnis

Tikslai

Pagal visą BŽŪP sistemą parama kaimo plėtrai padeda siekti šių tikslų:

- (1) žemės ūkio konkurencingumo,
- (2) tausaus gamtos išteklių valdymo ir klimato politikos tikslų,
- (3) subalansuotos teritorinės kaimo vietovių plėtros.

5 straipsnis

Sąjungos kaimo plėtros prioritetai

Kaimo plėtros tikslų, kuriais prisidedama prie pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo, siekiama įgyvendinant šešis Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, vadinamuosius BSP teminius tikslus:

- (1) skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
 - (a) inovacijų skatinimui ir žinių bazės vystymui kaimo vietovėse,
 - (b) žemės ūkio bei miškininkystės ir mokslinių tyrimų bei inovacijų ryšių stiprinimui,

- (c) mokymosi visą gyvenimą ir profesinio mokymo žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose skatinimui;
- (2) didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
- (a) ūkių, kurie susiduria su didelėmis struktūrinėmis problemomis, visų pirma ūkių, kurių dalyvavimo rinkoje laipsnis mažas, tam tikrų sektorių į rinką orientuotų ūkių ir ūkių, kuriems reikalingas žemės ūkio veiklos įvairinimas, restruktūrizavimo palengvinimui,
 - (b) kartų kaitos žemės ūkio sektoriuje palengvinimui;
- (3) skatinti maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
- (a) geresniam pirminės produkcijos gamintojų integravimui į maisto grandinę taikant kokybės schemas, populiarinant gamintoją vietos rinkose ir trumpose tiekimo grandinėse, gamintojų grupėse ir tarpšakinėse organizacijose,
 - (b) ūkių rizikos valdymo rėmimui;
- (4) atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
- (a) biologinės įvairovės gerinimui, įskaitant „Natura 2000“ teritorijose, didelės gamtinės vertės ūkininkavimui ir Europos kraštovaizdžių būklei;
 - (b) vandentvarkos gerinimui,
 - (c) dirvožemio valdymo gerinimui;
- (5) skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
- (a) vandens naudojimo žemės ūkyje veiksmingumo didinimui,
 - (b) energijos vartojimo žemės ūkyje ir maisto perdirbimo sektoriuje efektyvumui didinimui,
 - (c) atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų ne maistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimui bioekonomikos tikslais,
 - (d) žemės ūkyje išmetamo azoto oksido ir metano kiekio mažinimui,
 - (e) anglies dioksido sekvestracijos žemės ūkyje ir miškininkystėje skatinimui;
- (6) skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse, daugiausia dėmesio skiriant šioms sritims:
- (a) veiklos įvairinimo, naujų mažų įmonių ir darbo vietų kūrimo lengvinimui,

- (b) vietos plėtros kaimo vietovėse skatinimui,
- (c) prieigos prie informacinių ir ryšių technologijų (IRT) plėtrai, jų naudojimo skatinimui ir kokybės gerinimui kaimo vietovėse.

Visais šiais prioritetais prisidedama siekiant esminių inovacijų, aplinkos ir klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų.

6 straipsnis

Derėjimas su kitomis priemonėmis

1. Užtikrinamas EŽŪFKP lėšomis teikiamos paramos derėjimas su Europos žemės ūkio garantijų fondo lėšomis finansuojamomis priemonėmis.
2. Pagal šį reglamentą neskiriama jokia parama veiksmams, kurie remiami bendro rinkos organizavimo priemonėmis. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų apibrėžiamos šios taisyklės taikymo išimtys.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

Programavimas

I skyrius

Programavimo turinys

7 straipsnis

Kaimo plėtros programos

1. EŽŪFKP lėšomis teikiama parama valstybėse narėse įgyvendinama per kaimo plėtros programas. Šiomis programomis įgyvendinama strategija, kuria siekiama įgyvendinti Sąjungos kaimo plėtros prioritetus taikant III antraštinėje dalyje apibrėžtų priemonių rinkinį; šiems prioritetams įgyvendinti bus prašoma pagalbos EŽŪFKP lėšomis.
2. Valstybė narė gali pateikti bendrą nacionalinę visos jos teritorijos programą arba regioninių programų rinkinį.
3. Valstybės narės, kurios pasirenka parengti regioninių programų rinkinį, taip pat gali pateikti nacionalinę sistemą, į kurią būtų įtraukti šioms programoms bendri elementai ir kuriai nebūtų skiriama atskirų biudžeto lėšų.

8 straipsnis

Teminiai paprogramiai

1. Valstybės narės gali į savo kaimo plėtros programas įtraukti teminius paprogramius, kuriais prisidėtų prie Sąjungos kaimo plėtros prioritetų įgyvendinimo, kurie būtų skirti specifiniams poreikiams patenkinti ir kurie visų pirma būtų susiję su:
 - (a) jaunesiems ūkininkams,
 - (b) 20 straipsnio 2 dalies trečiojoje pastraipoje nurodytais mažais ūkiais;
 - (c) 33 straipsnio 2 dalyje nurodytomis kalnų vietovėmis;
 - (d) trumpomis tiekimo grandinėmis.

III priede pateiktas orientacinis priemonių ir veiksmų tipų, kuriems teminiuose paprogramiuose teikiama ypatinga svarba, sąrašas.

2. Tematiniais paprogramiais gali būti siekiama patenkinti specifinius poreikius, susijusius su žemės ūkio sektorių, kurie turi didelio poveikio konkrečios kaimo vietovės plėtrai, restruktūrizavimu.
3. I priede nustatyti paramos dydžiai gali būti padidinti 10 procentinių taškų tais atvejais, kai parama skiriama veiksams, remiamiems pagal tematinis paprogramius, susijusius su mažais ūkiais ir trumpomis tiekimo grandinėmis. Didžiausias jauniems ūkininkams ir už žemės ūkio veiklą kalnų vietovėse skiriamos paramos dydis gali būti padidintas pagal I priedą. Tačiau didžiausias kompleksinės paramos dydis neviršija 90 proc.

9 straipsnis

Kaimo plėtros programų turinys

1. Be Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 24 straipsnyje nurodytų elementų, į kiekvieną kaimo plėtros programą įtraukiama:
 - (a) Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 48 straipsnyje nurodytas *ex ante* vertinimas;
 - (b) padėties analizė stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių požiūriu (toliau – SWOT analizė) ir nustatyti poreikiai, kurie turi būti patenkinti geografinėje vietovėje, kurioje taikoma programa ir, atitinkamais atvejais, 8 straipsnyje nurodyti teminiai paprogramiai.

Analizės struktūra turi būti nustatyta atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. Specifiniai su aplinka, klimato kaitos švelninimu bei prisitaikymu prie jos ir inovacijomis susiję poreikiai įvertinami atsižvelgiant į Sąjungos kaimo plėtros prioritetus, siekiant pagal kiekvieną prioritetą nustatyti tinkamas šių dviejų sričių atsakomąsias priemones;

- (c) strategijos aprašymas, į kurį įtraukiami kiekvienoje programoje numatytų Sąjungos kaimo plėtros prioritetų tikslinės srities tikslai, grindžiami 76 straipsnyje nurodytais bendraisiais rodikliais, kurie turi būti nustatomi kaip 74 straipsnyje nurodytos stebėsenos ir vertinimo programos dalis, ir priemonių, grindžiamų sveika intervencine programos logika, rinkinys, įskaitant tikslams pasiekti parinktų priemonių numatomo indėlio įvertinimą.

Kaimo plėtros programa atitinka šiuos reikalavimus:

- i) į ją turi būti įtraukti atitinkami priemonių, susijusių su programoje numatytais Sąjungos kaimo plėtros prioritetais, deriniai, loginiu pagrindu sudaryti remiantis a punkte nurodyto *ex ante* įvertinimo ir b punkte nurodytos analizės rezultatais;
- ii) programos priemonėms skirti finansiniai ištekliai yra tinkamai subalansuoti ir pakankami nustatytiems tikslams pasiekti;

- iii) joje turi būti atsižvelgta į specifinius poreikius, susijusius su specifinėmis regioninio arba žemesnio lygio sąlygomis, ir numatyti tinkami konkretūs jiems patenkinti skirtų priemonių arba teminių programių deriniai;
 - iv) į ją turi būti integruotas tinkamas į inovacijas, aplinką, įskaitant specifinius „Natura 2000“ teritorijų poreikius, ir klimato kaitos švelninimą bei prisitaikymą prie jos orientuotas metodus;
 - v) joje turi būti numatyti atitinkami žingsniai, kuriais siekiama supaprastinti programos įgyvendinimą;
 - vi) joje turi būti numatytos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti pakankamus konsultavimo dėl reguliavimo reikalavimų ir visų su tvariu žemės ūkio ir miškininkystės valdymu susijusių aspektų, taip pat klimato politikos, pajėgumus;
 - vii) turi būti suplanuotos iniciatyvos, kuriomis siekiama didinti informuotumą, imtis inovacinių veiksmų ir kurti EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupes;
 - viii) turi būti apibrėžtas tinkamas metodas, kuriuo nustatomi principai, susiję su projektų ir vietos plėtros strategijų, kuriose atsižvelgiama į atitinkamus tikslus, atrankos kriterijų nustatymu. Šiame kontekste valstybės narės gali numatyti teikti pirmenybę arba skirti didesnę paramą veiksams, kurių bendrai imasi kelios grupės arba keli ūkininkai;
- (d) *ex ante* sąlygų įvertinimas ir, jei reikia, Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 17 straipsnio 4 dalyje nurodyti veiksmai ir to paties reglamento 19 straipsnio taikymo tikslais nustatytos gairės;
 - (e) kiekvienos atrinktos priemonės aprašymas;
 - (f) vietos plėtros atveju, konkretus koordinavimo mechanizmo, siejančio vietos plėtros strategijas, 36 straipsnyje nurodytą bendradarbiavimo priemonę, 21 straipsnyje nurodytą pagrindinių paslaugų ir kaimų atnaujinimo kaimo vietovėse priemonę ir pagal 20 straipsnyje nurodytą ūkių ir verslo plėtros kaimo vietovėse priemonę teikiamą paramą ne žemės ūkio veiklai kaimo vietovėse, aprašymas;
 - (g) metodo, kuriuo siekiama skatinti inovacijas, kad būtų padidintas našumas ir pagerintas tvarus išteklių valdymas, aprašymas ir indėlis siekiant 61 straipsnyje nurodytos EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje tikslų;
 - (h) su stebėsenos ir vertinimo reikalavimais susijusių poreikių analizė ir Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 49 straipsnyje nurodytas vertinimo planas. Valstybės narės skiria pakankamai išteklių ir imasi pakankamos gebėjimų stiprinimo veiklos, kad būtų patenkinti nustatyti poreikiai;
 - (i) finansinis planas, į kurį įtraukiama:

- i) lentelė, kurioje pagal 64 straipsnio 4 dalį nustatomas bendras kiekvieniems metams planuojamas EŽŪFKP įnašas. Atitinkamais atvejais šioje lentelėje atskirai nurodoma, kokią bendro EŽŪFKP įnašo dalį sudaro asignavimai mažiau išsivysčiusiems regionams ir lėšos, pervestos į EŽŪFKP taikant Reglamento (ES) Nr. DP/2012 7 straipsnio 2 dalį. Planuojamas metinis EŽŪFKP įnašas yra suderinamas su daugiamete finansine programa;
 - ii) lentelė, kurioje kiekvienai priemonei nustatomas veiksmo tipas, jam taikomas specifinis EŽŪFKP įnašo dydis ir techninė pagalba, bendras Sąjungos įnašo dydis ir taikomas EŽŪFKP įnašo dydis. Jei reikia, šioje lentelėje atskirai nurodomas EŽŪFKP įnašo mažiau išsivysčiusiems regionams ir kitiems regionams dydis;
 - (j) orientacinis planas, kuriame nurodomi kiekvienam programoje numatytam Sąjungos kaimo plėtros prioritetui taikomi rodikliai ir atrinktos priemonės su planuojamais rezultatais ir atskirai nurodytomis numatomomis viešosiomis ir privačiomis išlaidomis;
 - (k) atitinkamais atvejais papildomo nacionalinio kiekvienos priemonės finansavimo pagal 89 straipsnį lentelė;
 - (l) įvertinimui pagal 89 straipsnį būtini elementai ir, atitinkamais atvejais, 88 straipsnio 1 dalies taikymo sričiai priklausančių pagalbos schemų, kurios bus naudojamos programoms įgyvendinti, sąrašas;
 - (m) informacija apie priemonių, finansuojamų pagal kitas bendros žemės ūkio politikos priemones, pagal sanglaudos politiką arba Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo lėšomis, papildomumą;
 - (n) programos įgyvendinimo taisyklės [tvarka], į kurias įtraukiama:
 - i) visos valstybių narių paskirtos 72 straipsnio 2 dalyje nurodytos institucijos ir informacijos tikslais valdymo ir kontrolės struktūros trumpas aprašymas;
 - ii) stebėsenos ir vertinimo procedūrų aprašymas ir stebėjimo komiteto sudėtis;
 - iii) nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad programa būtų paskelbta, įskaitant ir per 55 straipsnyje nurodytą nacionalinį kaimo tinklą;
 - (o) Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 5 straipsnyje nurodyti paskirti partneriai ir konsultacijų su partneriais rezultatai;
 - (p) jei taikoma, pagrindiniai nacionalinio kaimo tinklo veiklos plano elementai, 55 straipsnio 3 dalyje nurodyta struktūra ir jo valdymo nuostatos, kurios sudaro jo metinių veiklos planų pagrindą.
2. Jei į kaimo plėtros programą yra įtraukti teminiai paprogramiai, į kiekvieną programą įtraukiama:

- (a) specifinė padėties SWOT analizė ir poreikiai, kurie turi būti patenkinti taikant paprogramį;
 - (b) specifiniai paprogramio lygio tikslai ir priemonių rinkinys, grindžiamas nuodugniu paprogramio intervencinės logikos apibrėžimu, įskaitant tikslams pasiekti parinktų priemonių numatomo indėlio įvertinimą;
 - (c) atskirtas specifinių rodiklių planas su planuojamais rezultatai ir atskirai nurodytomis planuojamomis viešosiomis ir privačiomis išlaidomis.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato taisykles dėl 1 ir 2 dalyje aprašytų elementų pateikimo kaimo plėtros programose. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

II skyrius

Kaimo plėtros programų parengimas, patvirtinimas ir modifikavimas

10 straipsnis

Ex ante sąlygos

Be IV priede nurodytų *ex ante* sąlygų, EŽŪFKP taikomos ir Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] IV priede nustatytos bendrosios *ex ante* sąlygos.

11 straipsnis

Kaimo plėtros programų patvirtinimas

1. Valstybės narės Komisijai pateikia kiekvienos kaimo plėtros programos pasiūlymą, į kurį įtraukiama 9 straipsnyje nurodyta informacija.
2. Kiekvieną kaimo plėtros programą įgyvendinimo aktu, priimtu pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą, patvirtina Komisija.

12 straipsnis

Kaimo plėtros programų pakeitimai

1. Valstybių narių pateikti programų pakeitimų prašymai tvirtinami pagal šias procedūras:
 - a) Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą dėl prašymų leisti atlikti:

- i) programos strategijos pakeitimą, kuriuo įvedami dideli išmatuojamų tikslų pakeitimai;
- ii) vienai ar kelioms priemonėms taikomo EŽŪFKP įnašo dydžio pakeitimą;
- iii) viso Sąjungos įnašo arba jo metinio paskirstymo programų lygmeniu pakeitimą;
- iv) vienos priemonės lėšų perleidimą kitai, kai toms priemonėms taikomas skirtingas EŽŪFKP įnašo dydis.

Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

- b) Komisija įgyvendinimo aktais priima sprendimą dėl prašymų leisti atlikti visus kitus programos pakeitimus. Tai visų pirma:
 - i) priemonių arba veiksmų tipų įtraukimas arba išbraukimas;
 - ii) priemonių aprašymų pakeitimai, įskaitant paramos skyrimo sąlygų pakeitimus.
2. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl kriterijų, kuriais apibrėžiama, kas yra dideli išmatuojamų tikslų pakeitimai, nurodyti 1 dalies a punkto i papunktyje.

13 straipsnis

Procedūrų ir tvarkaraščių taisyklės

Komisija įgyvendinimo aktais priima taisykles dėl procedūrų ir tvarkaraščių, taikomų:

- (a) tvirtinant kaimo plėtros programas;
- (b) teikiant ir tvirtinant kaimo plėtros programų pakeitimų pasiūlymus, įskaitant šių pasiūlymų įsigaliojimą ir pateikimo dažnumą programavimo laikotarpiu.

Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

Parama kaimo plėtrai

I skyrius Priemonės

14 straipsnis

Priemonės

Kiekviena kaimo plėtros priemonė yra programuojama taip, kad padėtų įgyvendinti vieną ar kelis konkrečius Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. V priede pateiktas orientacinis priemonių, kurios turi ypatingos svarbos Sąjungos prioritetams, sąrašas.

1 SKIRSNIS

INDIVIDUALIOS PRIEMONĖS

15 straipsnis

Žinių perdavimas ir informavimo veikla

1. Parama pagal šią priemonę skiriama profesiniam mokymui, įgūdžių įgijimo veiklai, parodomajai ir informavimo veiklai. Profesinį mokymą ir įgūdžių įgijimo veiklą gali sudaryti mokymo kursai, praktiniai seminarai ir konsultavimas.

Parama gali būti skiriama ir trumpalaikiams apsikeitimams valdomais ūkiais ir apsilankymams ūkiuose.

2. Parama pagal šią priemonę naudojasi žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose veikiantys asmenys, žemės valdytojai ir kiti ūkinės veiklos dalyviai, konkrečiai – kaimo vietovėse veikiančios įmonės.

Paramos gavėjas yra subjektas, teikiantis mokymo arba kitokio žinių perteikimo ir informavimo veiklos paslaugas.

3. Parama pagal šią priemonę neskiriama tiems instruktavimo arba mokymo kursams, kurie yra įprastinių vidurinio arba aukštojo lygmens švietimo programų arba sistemų dalis.

Žinių perteikimo ir informavimo paslaugas teikiančios įstaigos yra tinkamų gebėjimų, kurie užtikrinami kvalifikuotų darbuotojų ir palaikomi šiuo tikslu nuolat vykdomais mokymais.

4. Pagal šią priemonę skiriamo finansavimo reikalavimus atitinkančiomis sąnaudomis laikomos žinių perdavimo arba informavimo veiklos organizavimo ir vykdymo išlaidos. Parodomųjų projektų atveju parama gali būti padengiamos ir atitinkamos investicinės sąnaudos. Dalyvių kelionių, apgyvendinimo sąnaudos bei dienpinigiai ir ūkininkų pavadavimo sąnaudos taip pat atitinka finansavimo reikalavimus.
5. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais plačiau apibrėžiamos finansavimo reikalavimus atitinkančios sąnaudos, būtiniausia žinių perdavimo paslaugas teikiančių įstaigų kvalifikacija ir apsikaitimų ūkiais schemų ir apsilankymų ūkiuose trukmė bei turinys.

16 straipsnis

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

1. Parama pagal šią priemonę skiriama siekiant:
 - (a) padėti ūkininkams, miškų savininkams ir kaimo vietovėse veikiančioms MVĮ pasinaudoti konsultavimo paslaugomis ir padidinti savo valdų, įmonių ir (arba) investicijų ekonominį ir aplinkosauginį veiksmingumą, palankumą klimatui ir atsparumą jo kaitai;
 - (b) skatinti teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadavimo ir jų konsultavimo paslaugas, taip pat miškininkystės konsultavimo paslaugas, įskaitant Reglamento (ES) Nr. HR/2012 12 ir 14 straipsniuose nurodytos ūkių konsultavimo sistemos diegimą;
 - (c) remti konsultantų mokymus.
2. 1 dalies a ir c punktuose nurodytos paramos gavėjai yra konsultacijų arba mokymų rengėjai. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama institucijai arba įstaigai, atrinktai teikti ūkių valdymo, ūkininkų pavadavimo ir ūkių arba miškininkystės konsultavimo paslaugas.
3. Teikti konsultacijas atrinktos institucijos arba įstaigos turi turėti pakankamai nuolat apmokomų ir kvalifikuotų darbuotojų bei konsultavimo patirties ir turi būti patikimos tose srityse, kuriose jos teikia konsultacijas. Paramos gavėjai atrenkami skelbiant kvietimus teikti paraiškas. Atrankos procedūra yra nešališka ir atvira visuomenei ir privačioms įstaigoms.

Teikiant konsultavimo paslaugas laikomasi Reglamento (ES) Nr. HR/2012 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų įpareigojimų neatskleisti informacijos.
4. Ūkininkams teikiamos konsultacijos yra susijusios su bent vienu Sąjungos kaimo plėtros prioritetu ir apima bent vieną iš šių elementų:
 - (a) vieną ar kelis teisės aktais nustatytus valdymo reikalavimus ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, numatytus Reglamento (ES) Nr. HR/2012 VI antraštinės dalies I skyriuje;

- (b) atitinkamais atvejais klimatui ir aplinkai palankią žemės ūkio praktiką, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. DP/2012 III antraštinės dalies 2 skyriuje, ir žemės ūkio paskirties žemės išlaikymą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. DP/2012 4 straipsnio 1 dalies c punkte;
- (c) reikalavimus arba veiklą, susijusius su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos, biologine įvairove, vandens ir dirvožemio apsauga, pranešimu apie gyvūnų ir augalų ligas ir inovacijomis, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. HR/2012;
- (d) tvarią mažų ūkių, apibrėžtų valstybių narių, ir bent jau ūkių, dalyvaujančių Reglamento (ES) Nr. DP/2012 V antraštinėje dalyje nurodytoje smulkiųjų ūkininkų schemoje, ekonominės veiklos plėtrą arba
- (e) atitinkamais atvejais darbo saugos standartus, grindžiamus Sąjungos teisės aktais.

Konsultacijos taip pat gali apimti kitus su žemės ūkio valdos ekonominiais, agrariniais ir aplinkosauginiais rezultatais susijusius klausimus.

- 5. Miškų savininkams teikiamos konsultacijos būtinai apima atitinkamus įpareigojimus, nustatytus direktyvomis 92/43/EEB, 2009/147/EB ir 2000/60/EB. Jos taip pat gali apimti su miško valdos ekonominiais ir aplinkosauginiais rezultatais susijusius klausimus.
- 6. MVĮ teikiamos konsultacijos gali apimti su įmonės ekonominiais ir aplinkosauginiais rezultatais susijusius klausimus.
- 7. Pagrįstais ir tinkamais atvejais dalis konsultacijų gali būti teikiamos grupėms atsižvelgiant į individualių konsultavimo paslaugų naudotojų padėtį.
- 8. Pagal 1 dalies a ir c punktus skiriama parama neviršija I priede nustatytų didžiausių sumų. Parama pagal 1 dalies b punktą teikiama ne ilgesnį nei penkerių metų nuo konsultacijų teikimo pradžios laikotarpį ir proporcingai mažinama.
- 9. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais plačiau apibrėžiama būtiniausia konsultacijas teikiančių institucijų ir įstaigų kvalifikacija.

17 straipsnis

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemos

- 1. Parama pagal šią priemonę teikiama ūkininkams, primą kartą dalyvaujantiems:
 - (a) žemės ūkio produktų, medvilnės arba maisto produktų kokybės schemose, nustatytose Sąjungos teisės aktais;
 - (b) žemės ūkio produktų, medvilnės arba maisto produktų kokybės schemose, kurias valstybės narės pripažino kaip atitinkančias šiuos kriterijus:

- i) galutinio produkto, kuriam taikoma tokia schema, specifiškumą lemia įpareigojimas garantuoti:
 - specifines produkto savybes,
 - specifinius ūkininkavimo arba gamybos metodus arba
 - tokią galutinio produkto kokybę, kuri smarkiai pranoksta komercinių prekių standartus, susijusius su visuomenės, gyvūnų ir augalų sveikata, gyvūnų gerove ir aplinkos apsauga;
 - ii) schemoje gali dalyvauti visi gamintojai;
 - iii) į schemą įtraukiamos privalomos produkto specifikacijos, o atitiktį joms tikrina valstybės institucijos arba nepriklausoma inspektavimo įstaiga;
 - iv) schema yra skaidri, ja užtikrinamas visiškas produktų atsekamumas arba
- (c) savanoriškose žemės ūkio produktų sertifikavimo schemose, kurias valstybės narės pripažino kaip atitinkančias žemės ūkio ir maisto produktų savanoriško sertifikavimo schemų taikymo geriausios patirties gaires²⁹.
2. Parama skiriama ne ilgiau kaip penkerius metus kaip metinė skatinamoji išmoka, kurios lygis nustatomas pagal nustatytųjų dalyvavimo remiamose schemose sąnaudų lygį.

Šios dalies tikslais „nustatytosios sąnaudos“ – tai įsitraukimo į remiamą kokybės schemą išlaidos ir metinis įnašas už dalyvavimą tokioje schemoje, įskaitant, jei būtina, patikrų, reikalingų atitikčiai tos schemos specifikacijoms patikrinti, išlaidas.
 3. Parama neviršija I priede nustatytos didžiausios sumos.
 4. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl specifinių Sąjungos kokybės schemų, priklausančių 1 dalies a punkto taikymo sričiai.

18 straipsnis

Investicijos į materialų turtą

1. Parama pagal šią priemonę skiriama materialiosioms ir (arba) nematerialiosioms investicijoms,
 - (a) kuriomis gerinami bendri žemės ūkio valdos rezultatai;

²⁹ Komisijos komunikatas „ES žemės ūkio ir maisto produktais savanoriško sertifikavimo sistemų geriausios patirties gairės“, OL C 341, 2010 12 16, p. 5.

- (b) kurios yra susijusios su Sutarties I priede išvardytų produktų arba medvilnės perdirbimu, pardavimu ir (arba) plėtojimu. Gamybos proceso rezultatas gali būti į tą priedą neįtrauktas produktas;
 - (c) kurios yra susijusios su žemės ūkio plėtros ir pritaikymo infrastruktūra, įskaitant prieigą prie ūkių ir miško žemės, žemės konsolidaciją ir gerinimą, energijos tiekimą ir vandentvarką, arba
 - (d) kurios nėra pelningos investicijos ir yra susijusios su agrarinės ir miškų aplinkos išsipareigojimų įvykdymu, rūšių ir buveinių biologinės įvairovės būklės išsaugojimu, taip pat investicijos, kuriomis didinama „Natura 2000“ tinklo arba kito didelės gamtinės vertės ploto, kuris apibrėžiamas programoje, visuomeninė vertė.
2. Parama pagal 1 dalies a punktą skiriama žemės ūkio valdoms. Investicijų, kuriomis remiamas ūkių restruktūrizavimas, atveju paramos reikalavimus atitinka tik ūkiai, neviršijantys tam tikro dydžio, kuri valstybės narės nustato programoje, grindžiamoje SWOT analize, susijusia su Sąjungos kaimo plėtros prioritetu didinti visų tipų žemės ūkio konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą.
 3. Pagal šią priemonę teikiamos paramos dydis neviršija I priede nustatytų didžiausių paramos dydžių. Šie didžiausi dydžiai gali būti padidinti, kai parama yra teikiama jauniems ūkininkams, kolektyvinėms investicijoms ir integruotiems projektams, kuriems teikiama parama pagal daugiau nei vieną priemonę, investicijoms į vietas, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, kaip nurodyta 33 straipsnio 3 dalyje, ir veiksams, remiamiems pagal EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje, laikantis I priede nustatytų paramos dydžių.
 4. 3 dalis netaikoma 1 dalies d punkte nurodytoms nepelningoms investicijoms.

19 straipsnis

Stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamų prevencinių priemonių diegimas

1. Parama pagal šią priemonę apima:
 - (a) investicijoms į prevencines priemones, kuriomis siekiama sumažinti galimų stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių padarinius;
 - (b) investicijoms į žemės ūkio paskirties žemės ir stichinių nelaimių bei katastrofinių įvykių paveikto gamybos potencialo atkūrimą.
2. Parama skiriama ūkininkams arba jų grupėms. Parama gali būti skiriama ir viešiesiems subjektams, jei nustatomas tokio subjekto investicijos ir žemės ūkio gamybos potencialo ryšys.
3. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama su sąlyga, kad kompetentingos valstybės narės valdžios institucijos oficialiai pripažįsta, kad būta stichinės nelaimės ir kad dėl šios nelaimės arba įgyvendinus pagal Direktyvą 2000/29/EB priimtas augalų

ligos arba kenkėjų išnaikinimo arba plitimo sustabdymo priemonės buvo sunaikinta mažiausiai 30 proc. atitinkamo žemės ūkio potencialo.

4. Pagal šią priemonę parama neskiriama, jei dėl stichinės nelaimės arba katastrofinio įvykio prarandamos pajamos.

Valstybės narės užtikrina, kad dėl šios priemonės ir kitų nacionalinių ar Sąjungos paramos priemonių arba privačių draudimo schemų derinimo žalos atlyginimas neviršytų pačios žalos.

5. Pagal 1 dalies a punktą teikiamos paramos dydis neviršija I priede nustatytos didžiausios paramos dydžio. Ši didžiausias dydis netaikomas kolektyviniams projektams, įgyvendinamiems daugiau nei vieno paramos gavėjo.
6. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma, kokios sąnaudos atitinka finansavimo pagal šią priemonę reikalavimus.

20 straipsnis

Ūkio ir verslo plėtra

1. Parama pagal šią priemonę apima:

(a) verslo pradžios pagalbą:

- i) jauniems ūkininkams,
- ii) ne žemės ūkio veiklai kaimo vietovėse,
- iii) mažų ūkių plėtrai,

(b) investicijas į ne žemės ūkio veiklą;

(c) metines išmokas Reglamento (ES) Nr. DP/2012 V antraštinėje dalyje nustatytoje smulkiųjų ūkininkų schemoje (toliau – smulkiųjų ūkininkų schema) dalyvaujantiems ūkininkams, kurie visam laikui perleidžia savo valdą kitam ūkininkui.

2. Parama pagal 1 dalies a punkto i papunktį skiriama jauniems ūkininkams.

Parama pagal 1 dalies a punkto ii papunktį skiriama ūkininkams arba jų namų ūkio nariams, kurie imasi ne žemės ūkio veiklos, ir labai mažoms ir mažoms ne žemės ūkio įmonėms kaimo vietovėse.

Parama pagal 1 dalies a punkto iii papunktį skiriama mažiems ūkiams, apibrėžtiems valstybių narių.

Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama labai mažoms ir mažoms ne žemės ūkio įmonėms kaimo vietovėse ir ūkininkams arba jų namų ūkio nariams.

Parama pagal 1 dalies c punktą skiriama ūkininkams, kurie paraiškos pateikimo metu smulkiųjų ūkininkų schemeje jau dalyvauja ne mažiau kaip vienerius metus ir kurie išsipareigoja visą savo valdą ir atitinkamas teises į išmokas visam laikui perleisti kitam ūkininkui. Parama mokama nuo perleidimo datos iki 2020 m. gruodžio 31 d.

3. Ūkininko namų ūkio nariu gali būti laikomas bet koks fizinis arba juridinis asmuo arba tokių asmenų grupė, nepaisant grupės ir jos narių teisinio statuso pagal nacionalinę teisę, išskyrus ūkio darbuotojus. Jei juridinis asmuo arba tokių asmenų grupė yra laikomi ūkininko namų ūkio nariu, tas narys paramos paraiškos pateikimo metu ūkyje turi vykdyti žemės ūkio veiklą.
4. Parama pagal 1 dalies a punktą skiriama su sąlyga, kad pateikiamas verslo planas. Verslo planas turi būti pradėtas įgyvendinti per šešis mėnesius nuo sprendimo suteikti pagalbą priėmimo.

Valstybės narės nustato viršutines ir apatines žemės ūkio valdos galimybių gauti paramą atitinkamai pagal 1 dalies a punkto i ir iii papunkčius ribas. Apatinė paramos gavimo pagal 1 dalies a punkto i papunktį riba yra daug aukštesnė už viršutinę paramos gavimo pagal 1 dalies a punkto iii papunktį ribą. Tačiau parama teikiama tik valdoms, kurios atitinka labai mažų ir mažų įmonių apibrėžtį.

5. Parama pagal 1 dalies a punktą teikiama fiksuoto dydžio išmokos forma; ši išmoka gali būti išmokėta mažiausiai dviem dalinėmis išmokomis per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį. Dalinės išmokos gali būti proporcingai mažinamos. Paskutinė dalinė išmoka pagal 1 dalies a punkto i ir ii papunkčius išmokama su sąlyga, kad būtų teisingai įgyvendintas verslo planas.
6. Didžiausia paramos pagal 1 dalies a punktą suma yra nustatyta I priede. Valstybės narės paramos pagal 1 dalies a punkto i ir ii papunkčius sumą nustato atsižvelgdamos ir į vietovės, kuriai taikoma programa, socialinę bei ekonominę padėtį.
7. Parama pagal 1 dalies c punktą yra lygi 120 proc. metinės išmokos, kurią gavėjas gavo pagal smulkiųjų ūkininkų schemą.
8. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl būtiniausio verslo planų turinio ir kriterijų, kuriuos turi naudoti valstybės narės nustatydamos 4 dalyje nurodytas ribas.

21 straipsnis

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

1. Parama pagal šią priemonę visų pirma skiriama:
 - (a) kaimo vietovių savivaldybių ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planų ir su „Natura 2000“ teritorijomis ir kitomis didelės gamtinės vertės vietovėmis susijusių apsaugos ir valdymo planų rengimui ir atnaujinimui;

- (b) investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtimą, įskaitant investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energiją;
 - (c) plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai, įskaitant jos kūrimą, gerinimą ir plėtimą, pasyviajai plačiajuosčio ryšio infrastruktūrai, prieigos prie plačiajuosčio ryšio ir viešųjų e. valdžios paslaugų kūrimui;
 - (d) investicijoms į kaimo gyventojams skirtų pagrindinių vietos paslaugų, įskaitant laisvalaikio ir kultūros, kūrimą, gerinimą ir plėtimą ir susijusiai infrastruktūrai;
 - (e) viešųjų įstaigų investicijoms į pramogų infrastruktūrą, turistų informavimą ir turistinių vietų žymėjimą;
 - (f) studijoms ir investicijoms, susijusioms su kaimų ir kaimo kraštovaizdžių kultūrinio ir gamtos paveldo išlaikymu, atkūrimu ir atnaujinimu, įskaitant susijusius socialinius ekonominius aspektus;
 - (g) investicijoms, kuriomis siekiama perkelti veiklą ir pertvarkyti netoli kaimo gyvenviečių esančius pastatus ar patalpas, kad būtų pagerinta gyvenvietės gyvenimo kokybė arba padidintas jos aplinkosauginis veiksmingumas.
2. Parama pagal šią priemonę skiriama tik mažos apimties infrastruktūrai, kaip savo programoje nustato kiekviena valstybė narė. Tačiau kaimo plėtros programose gali būti numatytos specialios nukrypti nuo šios taisyklės leidžiančios nuostatos, taikomos investicijoms į plačiajuosčių ryšių ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Šiuo atveju numatomi aiškūs kriterijai, kuriais užtikrinama papildoma parama pagal kitas Sąjungos priemones.
3. Investicijos pagal 1 dalį atitinka paramos skyrimo reikalavimus, kai atitinkami veiksmai įgyvendinami pagal kaimo vietovių savivaldybių ir jų pagrindinių paslaugų plėtros planus, jei tokie planai yra, ir atitinka vietos plėtros strategiją, jei tokia yra.
4. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatoma, kokių tipų atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūra atitinka paramos skyrimo pagal šią priemonę reikalavimus.

22 straipsnis

Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą

1. Parama pagal šią priemonę skiriama:
- (a) miško įveisimui ir miškingų plotų kūrimui;
 - (b) agrarinės miškininkystės sistemų kūrimui;

- (c) miškų gaisrų, stichinių nelaimių, įskaitant kenkėjų antplūdžius ir ligų protrūkius, katastrofinių įvykių ir klimato sąlygų daromos žalos miškams prevencijai ir atlyginimui;
 - (d) investicijoms, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas, aplinkosauginė vertė ir klimato kaitos švelninimo potencialas;
 - (e) investicijoms į naujas miškininkystės technologijas ir miško produktų perdirbimą bei prekybą.
2. 36–40 straipsniuose numatyti nuosavybės apribojimai netaikomi Azorų, Madeiros, Kanarų, mažųjų Egėjo jūros salų, kaip apibrėžta Tarybos reglamente (EEB) Nr. 2019/93³⁰, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose esantiems atogrąžų ir paatogrąžių miškams ir miškingoms vietovėms.

Valdoms, kurios viršija tam tikrą valstybės narės programoje nustatytą dydį, parama skiriama su sąlyga, kad pateikiamas miškų valdymo planas arba lygiavertė su tvariu miškų valdymu, kaip nustatyta 1993 m. Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos³¹ (toliau – tvarus miškų valdymas) suderinama priemonė.

3. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis apibrėžiami stichinių nelaimių, kenkėjų antplūdžių ir ligų protrūkių atvejai, ir nustatoma, kokių tipų prevencinės priemonės atitinka paramos skyrimo reikalavimus.

23 straipsnis

Miško įveisimas ir miškingų plotų kūrimas

1. Parama pagal 22 straipsnio 1 dalies a punktą skiriama ne ilgesnį nei dešimties metų laikotarpį privatiems žemės savininkams ir nuomininkams, savivaldybėms ir jų asociacijoms, ja finansuojamos įsisteigimo sąnaudos ir metinės priemokos už hektarą siekiant padengti priežiūros, įskaitant ankstyvą ir vėlyvą valymą, sąnaudas.
2. Paramos skyrimo reikalavimus atitinka tiek žemės ūkio, tiek ne žemės ūkio paskirties žemė. Sodinamų augalų rūšys yra parenkamos pagal vietovės aplinkos ir klimato sąlygas ir atitinka būtiniausius aplinkos reikalavimus. Parama neskiriama žemę apsodinant miško kirtimo atžalynais, kalėdinėmis eglutėmis arba greito augimo medžiais, skirtais energijai gaminti. Vietovėms, kuriose sunku įveisti mišką dėl nepalankių dirvožemio ir klimato sąlygų, parama gali būti teikiama už kitų rūšių daugiamečių miško augalų, kaip antai vietos sąlygoms tinkančių krūmokšnių arba krūmų, sodinimą.
3. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais nustatomi 2 dalyje nurodyti būtiniausi aplinkos reikalavimai.

³⁰ OL L 184, 1993 7 27, p. 1.

³¹ 1993 m. birželio 16–17 d. antroji Ministrų konferencija dėl Europos miškų apsaugos, Helsinkis, Suomija; H1 rezoliucija. Bendrosios tvaraus Europos miškų valdymo gairės.

24 straipsnis

Agrarinės miškininkystės sistemų sukūrimas

1. Parama pagal 22 straipsnio 1 dalies b punktą skiriama ne ilgesnį nei trejų metų laikotarpį privatiems žemės savininkams, nuomininkams, savivaldybėms ir jų asociacijoms, ja finansuojamos įsisteigimo sąnaudos ir metinės priemokos už hektarą siekiant padengti priežiūros sąnaudas.
2. Agrarinės miškininkystės sistemos yra žemės naudojimo sistemos, pagal kurias toje pačioje žemėje auginami medžiai ir vystomas ekstensyvusis žemės ūkis. Didžiausią viename hektare sodinamų medžių skaičių nustato valstybės narės atsižvelgdamos į vietos dirvožemio ir klimato sąlygas, miškų rūšis ir būtinybę užtikrinti agrarinę žemės panaudojimą.
3. Parama neviršija I priede nustatyto didžiausio paramos dydžio.

25 straipsnis

Miškų gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių žalos prevencija ir atlyginimas

1. Parama pagal 22 straipsnio 1 dalies c punktą skiriama privačių, pusiau viešų ir viešųjų miškų savininkams, savivaldybėms, valstybiniam miškams ir jų asociacijoms, ja finansuojamos šios sąnaudos:
 - (a) apsauginės infrastruktūros kūrimo. Miško priešgaisrinių juostų atveju parama gali būti skiriama ir priežiūros sąnaudoms finansuoti. Parama neskiriama susijusiai žemės ūkio veiklai vietovėse, kuriose taikomi agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimai;
 - (b) vietos lygmens mažos apimties gaisrų arba kitų stichinių nelaimių prevencijos veiklos;
 - (c) miškų gaisrų, kenkėjų ir ligų stebėsenos ir pranešimo apie juos įrangos diegimo ir gerinimo;
 - (d) gaisrų ir kitų stichinių nelaimių, įskaitant kenkėjus bei ligas, katastrofinių įvykių ir su klimato kaita susijusių įvykių paveikto miško potencialo atkūrimo.
2. Jei numatomi kenkėjų ir ligų prevencijos veiksmai, atitinkamos stichinės nelaimės pavojaus galimybė turi būti pagrįsta mokslinė informacija ir pripažinta viešųjų mokslinių organizacijų. Atitinkamais atvejais programoje turi būti pateikiamas augalams kenkiančių organizmų, kurie gali lemti stichinę nelaimę, rūšių sąrašas.

Paramos skyrimo reikalavimus atitinkantys veiksmai turi derėti su valstybių narių parengtu miškų apsaugos planu. Valdoms, kurios viršija tam tikrą valstybių narių programose nustatytą dydį, parama skiriama su sąlyga, kad pateikiamas miškų valdymo planas, kuriame išdėstyti prevenciniai tikslai.

Miško plotai, kurie pagal valstybės narės parengtą miškų apsaugos planą yra priskiriami nuo vidutinės iki didelės gaisro rizikos miškų plotams, atitinka su miškų gaisrų prevencija susijusios paramos skyrimo reikalavimus.

3. Parama pagal 1 dalies d punktą skiriama su sąlyga, kad kompetentingos valstybės narės institucijos oficialiai pripažįsta, kad būta stichinės nelaimės ir kad dėl šios nelaimės arba įgyvendinus pagal Direktyvą 2000/29/EB priimtas augalų ligos arba kenkėjų išnaikinimo arba plitimo sustabdymo priemonės buvo sunaikinta mažiausiai 30 proc. atitinkamo miškų potencialo. Ši procentinė dalis nustatoma remiantis trejų arba penkerių metų laikotarpio, trukusio iki pat nelaimės, vidutiniu miško potencialu, neįskaitant geriausių ir prasčiausių rezultatų.

4. Pagal šią priemonę parama neskiriama, jei dėl stichinės prarandamos pajamos.

Valstybės narės užtikrina, kad dėl šios priemonės ir kitų nacionalinių ar Sąjungos paramos priemonių arba privačių draudimo schemų derinimo žalos atlyginimas neviršytų pačios žalos.

26 straipsnis

Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė

1. Parama pagal 22 straipsnio 1 dalies d punktą skiriama fiziniams asmenims, privačių miškų savininkams, private teise reglamentuojamoms ir pusiau viešoms įstaigoms, savivaldybėms ir jų asociacijoms. Valstybinių miškų atveju parama gali būti skiriama ir juos valdančioms įstaigoms, kurios yra nepriklausomos nuo valstybės biudžeto.
2. Investicijomis siekiama įgyvendinti prisiimtus aplinkos tikslų arba ekosistemų funkcijų užtikrinimo išipareigojimus arba išipareigojimus, kuriais padidinama atitinkamos vietovės miškų ir miškingų plotų visuomeninė vertė arba didinamas ekosistemų klimato kaitos švelninimo potencialas, neišskiriant ilgalaikės ekonominės naudos.

27 straipsnis

Investicijos į naujas miškininkystės technologijas ir į miško produktų perdirbimą ir prekybą

1. Parama pagal 22 straipsnio 1 dalies e punktą skiriama privačių miškų savininkų, savivaldybių bei jų asociacijų ir MVĮ investicijoms, kuriomis didinamas miškininkystės potencialas arba kurios yra susijusios su perdirbimu ir prekyba, kuriais sukuriama pridėtinė miško produktų vertė. Azorų, Madeiros, Kanarų, mažųjų Egėjo jūros salų, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, ir Prancūzijos užjūrio departamentų teritorijose parama gali būti skiriama ir toms įmonėms, kurios nėra MVĮ.

2. Su ekonominės miškų vertės didinimu susijusios investicijos yra miško valdos lygmens, į jas gali būti įtrauktos investicijos į dirvožemiui ir ištekliams nekenkenčią medyno kirtimo įrangą ir praktiką.
3. Investicijos, susijusios su medienos kaip žaliavos arba energijos šaltinio naudojimu, skiriamos tik iki pramoninio perdirbimo atliekamiems darbams.
4. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių paramos dydžių.

28 straipsnis

Gamintojų grupių įsikūrimas

1. Parama pagal šią priemonę skiriama tam, kad būtų palengvintas gamintojų grupių kūrimas žemės ūkio ir miškininkystės sektoriuose siekiant:
 - (a) gamintojų, kurie yra tokių grupių nariai, gamybą ir produkciją priderinti pagal rinkos reikalavimus;
 - (b) bendrai pateikti rinkai prekes, įskaitant paruošimą pardavimui, pardavimo centralizavimą ir tiekimą didmenininkams;
 - (c) nustatyti bendras informacijos apie gamybą taisykles, visų pirma susijusias su derliaus nuėmimu ir ir galimybe išigyti produktų, ir
 - (d) vykdyti kitą gamintojų grupių veiklą, kaip antai verslo ir prekybos įgūdžių plėtojimas ir inovacinių procesų organizavimas bei palengvinimas.
2. Parama skiriama gamintojų grupėms, kurias oficialiai pripažįsta valstybės narės kompetentinga institucija remdamasi verslo planu. Ji skiriama tik toms gamintojų grupėms, kurios atitinka MVĮ apibrėžtį.

Valstybės narės tikrina, ar per penkerius metus nuo gamintojų grupės pripažinimo pasiekiami verslo plano tikslai.
3. Parama skiriama fiksuoto dydžio metinėmis dalinėmis išmokomis pirmuosius penkerius metus nuo tos dienos, kurią gamintojų grupė buvo pripažinta remiantis jos verslo planu. Ji apskaičiuojama remiantis metine parduota grupės produkcija. Paskutinę dalinę išmoką valstybės narės išmoka tik patikrinusios, ar verslo planas tinkamai įgyvendintas.

Pirmaisiais metais valstybės narės gamintojų grupei gali skirti paramą, apskaičiuotą remiantis vidutine jos narių trejų metų, einančių prieš jų įstojimą į grupę, metine parduotos produkcijos verte. Miškininkystės sektoriaus gamintojų grupėms skiriama parama apskaičiuojama remiantis jos narių penkerių paskutinių metų, einančių prieš grupės pripažinimą, vidutine parduota produkcija, neįskaitant geriausių ir prasčiausių rezultatų.
4. Parama neviršija didžiausių I priede nustatytų dydžių ir sumų.

Agrarinė aplinkosauga ir klimatas

1. Valstybės narės paramą pagal šią priemonę skiria savo teritorijose atsižvelgdamos į savo specifinius nacionalinius, regioninius arba vietos poreikius ir prioritetus. Šią priemonę privaloma įtraukti į kaimo plėtros programas.
2. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos skiriamos ūkininkams, jų grupėms arba ūkininkų ir kitų žemės valdytojų grupėms, kurie savanoriškai prisiima žemės ūkio paskirties žemėje atlikti veiksmus pagal vieną ar kelis agrarinės aplinkosaugos ir klimato įsipareigojimus. Tinkamai pagrįstais atvejais, kai siekiama aplinkos tikslų, agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokos gali būti skiriamos ir kitiems žemės valdytojams arba jų grupėms.
3. Agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokomis finansuojami tik tie įsipareigojimai, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 VI antraštinės dalies I skyrių, ir kiti susiję įsipareigojimai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. DP/2012 III antraštinės dalies 2 skyrių, atitinkami privalomi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo ir kiti nacionaline teise nustatyti atitinkami privalomi reikalavimai. Visi šie privalomi reikalavimai nustatyti programoje.
4. Valstybės narės stengiasi asmenims, įsipareigojusiems įgyvendinti veiksmus pagal šią priemonę, suteikti jiems įgyvendinti būtinas žinias ir informaciją, be kita ko teikdamos su įsipareigojimais susijusias ekspertų rekomendacijas ir (arba) teikdamos paramą pagal šią priemonę su sąlyga, kad asmenys dalyvaus atitinkamuose mokymuose.
5. Įsipareigojimai pagal šią priemonę vykdomi penkerius–septynerius metus. Tačiau, jei būtina, kad būtų pasiekta arba išlaikyta norima nauda aplinkai, valstybės narės savo kaimo plėtros programose gali nustatyti ilgesnį laikotarpį konkrečių tipų įsipareigojimams įvykdyti, pvz., numatydamos, kad pasibaigus pirminiam laikotarpiui, jis bus kasmet pratęsiamas.
6. Išmokos skiriamos kasmet, jomis kompensuojamos visos dėl įsipareigojimų gavėjų patirtos papildomos sąnaudos arba prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių sąnaudos – iki 20 proc. priemokos, sumokėtos už agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus. Jei įsipareigojimus prisiima ūkininkų grupė, didžiausia padengiama dalis yra 30 proc.
7. Jei būtina siekiant užtikrinti veiksmingą priemonės taikymą, valstybės narės gali pasinaudoti 49 straipsnio 3 dalyje nurodyta paramos gavėjų atrankos procedūra.
8. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių sumų.

Parama pagal šią priemonę neskiriama įsipareigojimams, kuriems taikoma ekologinio ūkininkavimo priemonė.
9. Parama gali būti skiriama žemės ūkio genetinių išteklių išsaugojimo veiksams, kuriems netaikomos 1–8 dalių nuostatos.

10. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl metinio įsipareigojimų pratęsimo po pradinio veiksmo įgyvendinimo laikotarpio, dėl sąlygų, taikomų įsipareigojimams išplėsti arba kitaip valdyti gyvulių ūkį, apriboti trąšų, augalų apsaugos produktų arba kitų priedų naudojimą, veisti vietos veislių, kurių veisimo ūkiuose tradicija gresia išnykti, gyvulius, arba išsaugoti genetinius augalų išteklius, ir dėl paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių genetinių žemės ūkio išteklių išsaugojimo veiksmų.

30 straipsnis

Ekologinis ūkininkavimas

1. Parama pagal šią priemonę skiriama už naudojamų žemės ūkio naudmenų hektarą ūkininkams arba jų grupėms, kurie savanoriškai įsipareigoja taikyti ekologinio ūkininkavimo praktiką ir metodus, kaip nurodyta Tarybos reglamente (EB) Nr. 834/2007³², arba juos išlaikyti.
2. Parama teikiama tik už tuos įsipareigojimus, kuriais viršijami atitinkami privalomi standartai, nustatyti pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 VI antraštinės dalies I skyrių, atitinkami privalomi reikalavimai dėl trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo ir kiti nacionaline teise nustatyti atitinkami privalomi reikalavimai. Visi šie reikalavimai nustatomi programoje.
3. Įsipareigojimai pagal šią priemonę vykdomi penkerius–septynerius metus. Jei parama skiriama ekologiniam ūkininkavimui išlaikyti, valstybės narės savo kaimo plėtros programose gali numatyti, kad pasibaigus pradiniam laikotarpiui, jis bus kasmet pratęsiamas.
4. Išmokos skiriamos kasmet, jomis kompensuojamos visos dėl įsipareigojimų gavėjų patirtos papildomos sąnaudos arba prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių sąnaudos – iki 20 proc. priemokos, sumokėtos už įsipareigojimus. Jei įsipareigojimus prisiima ūkininkų grupė, didžiausia padengiama dalis yra 30 proc.
5. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių sumų.

31 straipsnis

Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos

1. Parama pagal šią priemonę skiriama kasmet už naudojamų žemės ūkio naudmenų hektarą arba už miško hektarą siekiant kompensuoti dėl sunkumų, atitinkamose vietovėse susijusių su direktyvų 92/43/EEB, 2009/147/EB ir 2000/60/EB įgyvendinimu, paramos gavėjų patirtas sąnaudas ir prarastas pajamas.

³² OL L 189, 2007 7 20, p. 1.

2. Parama atitinkamai skiriama ūkininkams, privačių miškų savininkams ir miškų savininkų asociacijoms. Tinkamai pagrįstais atvejais ji gali būti skiriama ir kitiems žemės valdytojams.
3. Su direktyvomis 92/43/EEB ir 2009/147/EB susijusi parama ūkininkams skiriama tik tais atvejais, kai jie patiria sunkumų dėl reikalavimų, kuriais viršijami geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimai, numatyti Reglamento (ES) Nr. HR/2012 94 straipsnyje ir II priede.
4. Su Direktyva 2000/60/EB susijusi parama ūkininkams skiriama tik tuo atveju, kai ji yra susijusi su konkrečiais reikalavimais:
 - (a) kurie yra nustatyti Direktyva 2000/60/EB, atitinka upių baseinų valdymo planų priemonių programas, skirtas tos direktyvos aplinkos tikslams įgyvendinti, ir kuriais viršijamos priemonės, reikalingos kitiems Sąjungos vandens apsaugos teisės aktams įgyvendinti;
 - (b) kurie viršija teisės aktais nustatytus valdymo reikalavimus, geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartus, numatytus Reglamento (ES) Nr. HR/2012 VI antraštinės dalies I skyriuje, ir įpareigojimus, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. DP/2012 III antraštinės dalies 2 skyrių;
 - (c) kuriais viršijamas Sąjungos teisės aktuose, galiojusiuose priimant Direktyvą 2000/60/EB, nustatytas apsaugos lygis, kaip nustatyta Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 9 dalyje, ir
 - (d) kuriais nustatoma esminių žemės naudojimo būdų pakeitimų ir (arba) didelių ūkininkavimo praktikos apribojimų, ir dėl to prarandama daug pajamų.
5. 3 ir 4 dalyje nurodyti reikalavimai yra nustatomi programoje.
6. Pagalbos skyrimo reikalavimus atitinka tokie plotai:
 - (a) pagal direktyvas 92/43/EEB ir 2009/147/EB „Natura 2000“ tinklui priskirta žemės ūkio paskirties ir miško žemė;
 - (b) kitos nustatytos ribų gamtos apsaugos teritorijos, kuriose esantiems ūkiams ir miškams taikomi aplinkosaugos apribojimai, kuriais prisidedama prie Direktyvos 92/43/EEB 10 straipsnio įgyvendinimo; Šie plotai neviršija 5 proc. kiekvienos kaimo plėtros programos teritorinei taikymo sričiai priklausančių „Natura 2000“ vietovių plotų;
 - (c) pagal Direktyvą 2000/60/EB į upės baseino valdymo planus įtraukta žemės ūkio paskirties žemė.
7. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių sumų.

32 straipsnis

Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių

1. Išmokos vietovėse, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, įsikūrusiems ūkininkams skiriamos kasmet už naudojamų žemės ūkio naudmenų hektarą siekiant kompensuoti dėl kliūčių, turinčių poveikį atitinkamos vietovės žemės ūkio produkcijai, ūkininkų patirtas sąnaudas ir prarastas pajamas.

Papildomos sąnaudos ir prarastos pajamos apskaičiuojamos lyginant su vietovėmis, kuriose nėra gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, atsižvelgiant į pagal Reglamento (ES) Nr. DP/2012 III antraštinės dalies 3 skyrių skiriamas išmokas.

2. Išmokos skiriamos ūkininkams, kurie apsiima/įsipareigoja? tęsti ūkininkavimo veiklą pagal 33 straipsnį paskirtose/nustatytose vietovėse.
3. Nustatytas išmokų dydis yra tarp mažiausios ir didžiausios I priede nustatytų sumų/ Išmokų dydis nustatomas laikantis mažiausios ir didžiausios I priede nustatytų sumų?.
4. Valstybės narės numato, kad išmokos būtų proporcingai mažinamos iki ribos, vienai vietovės valdai nustatytinos programoje.
5. Valstybės narės išmokas pagal šią priemonę gali skirti 2014–2017 m. ūkininkams, įsikūrusiems vietovėse, kurios 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu atitiko paramos skyrimo pagal Reglamento (EB) Nr. 1698/2005 36 straipsnio a punkto ii papunktį reikalavimus, tačiau po 46 straipsnio 3 dalyje nurodyto ribų nustatymo jų nebeatitinka. Šios išmokos proporcingai mažinamos nuo 2014 m., kuriais mokama 80 proc. 2013 m. mokėtos išmokos, iki 2017 m., kuriais mokama 20 proc. tos išmokos.
6. Valstybių narių, kurios iki 2014 m. sausio 1 d. nebaigė nustatyti ribų, kaip nurodyta 33 straipsnio 3 dalyje, ūkininkams, kurie gauna išmokas už vietoves, 2007–2013 m. laikotarpiu atitikusias tokių išmokų skyrimo reikalavimus, taikoma 5 dalis. Baigus nustatyti ribas, vietovėse, kurios ir toliau atitinka išmokų pagal šią priemonę skyrimo reikalavimus, įsikūrę ūkininkai gauna viso dydžio išmokas. Vietovėse, kurios nebeatitinka išmokų skyrimo kriterijų, įsikūrę ūkininkai toliau gauna išmokas pagal 5 dalį.

33 straipsnis

Vietovių, kuriose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių, nustatymas

1. Valstybės narės, remdamosi 2, 3 ir 4 dalimis, nustato vietoves, kurios atitinka 32 straipsnyje numatytų išmokų skyrimo reikalavimus, ir suskirsto jas į šias kategorijas:

(a) kalnų vietovės;

- (b) ne kalnų vietovės, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių, ir
 - (c) kitos vietovės, kurioms turi poveikio specifinės kliūtys.
2. Kad kalnų vietovės atitiktų išmokų skyrimo pagal 32 straipsnį reikalavimus, jose turi būti smarkiai apribotos galimybės naudoti žemę ir labai padidėjusios gamybos sąnaudos dėl:
- (a) aukščio lemiamų itin nepalankių klimato sąlygų, dėl kurių gerokai sutrumpėja augimo sezonas;
 - (b) žemesniame aukštyje didesnėje atitinkamos vietovės dalyje esančių šlaitų, kurie yra pernelyg statūs, kad būtų galima naudoti techniką, arba kuriuose reikėtų naudoti labai brangią specialią įrangą, arba dėl šių dviejų veiksnių derinio, kai dėl vieno iš šių veiksnių atsirandanti kliūtis yra ne tokia didelė, bet dėl jų dviejų derinio susidaro lygiavertė kliūtis.

Į šiaurę nuo 62 lygiagretės esančios vietovės ir tam tikros gretimos vietovės laikomos kalnų vietovėmis.

3. Kad ne kalnų vietovės atitiktų išmokų skyrimo pagal 32 straipsnį reikalavimus, laikoma, kad jose esama didelių gamtinių kliūčių, jei mažiausiai 66 proc. jų naudojamų žemės ūkio naudmenų atitinka bent vieną II priede pateiktą kriterijų, atsižvelgiant į nurodytą ribinę vertę. Atitiktį šiai sąlygai patvirtina tinkamo lygio (LAU 2 lygio) vietos administraciniai vienetai.

Nustatydamos vietovių, kurioms taikoma ši dalis, ribas, valstybės narės taiko objektyviais kriterijais grindžiamą tikslaus nustatymo metodą, kurio tikslas išbraukti vietoves, kuriose didelės gamtinės kliūtys pagal pirmą dalį buvo dokumentuotos, bet jos buvo įveiktos investicijomis arba ekonomine veikla.

4. 2 ir 3 dalyse nenurodytos vietovės atitinka išmokų skyrimo pagal 32 straipsnį reikalavimus, jei jose esama specifinių kliūčių ir jei žemės valdymas jose turėtų būti tęsiamas, kad būtų išsaugota arba pagerinta aplinkos būklė, apsaugotas kaimas ir išlaikytas vietovės turizmo potencialas arba apsaugota pakrantė.

Prie vietovių, kuriose esama specifinių kliūčių, priskiriamos ūkininkavimo teritorijos, kurios natūralios apsaugos sąlygų požiūriu yra vienuolios ir kurių bendra apimtis neviršija 10 proc. atitinkamos valstybės narės teritorijos.

5. Valstybės narės prie savo kaimo plėtros programos prideda:
- (a) turimas arba pakoreguotas vietovių ribas pagal 2 ir 4 dalis;
 - (b) naujai nustatytas 3 dalyje nurodytų vietovių ribas.

34 straipsnis

Gyvūnų gerovė

1. Gyvūnų gerovės išmokos pagal šią priemonę skiriamos ūkininkams, kurie savanoriškai imasi įgyvendinti veiksmus pagal vieną ar kelis gyvūnų gerovės įsipareigojimus.
2. Gyvūnų gerovės išmokomis padengiami tik tie įsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus standartus, nustatytus pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 VI antraštinės dalies I skyrių ir kitus atitinkamus privalomus reikalavimus, nustatytus nacionaliniais teisės aktais. Šie atitinkami reikalavimai nustatomi programoje.

Tie įsipareigojimai vykdomi vienerių metų laikotarpi, kuris gali būti pratęsimas.

3. Plotu grindžiamos išmokos arba kitos vienetinėmis išlaidomis grindžiamos sąnaudos skiriamos kasmet, jomis kompensuojamos visos dėl įsipareigojimų ūkininkų patirtos papildomos išlaidos arba prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių sąnaudos – iki 20 proc. įmokos, sumokėtos už gyvūnų gerovės įsipareigojimus.

Parama neviršija I priede nustatytos didžiausios sumos.

4. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais apibrėžiamos vietovės, kuriose dėl gyvūnų gerovės įsipareigojimų taikomi aukštesni gamybos metodų standartai.

35 straipsnis

Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas

1. Pagalba pagal šią priemonę skiriama už miško hektarą miškų turėtojams, savivaldybėms ir jų asociacijoms, kurios savanoriškai imasi įgyvendinti veiksmus pagal vieną ar kelis miško aplinkosaugos įsipareigojimus. Parama gali būti skiriama ir valstybei priklausančius miškus valdančioms įstaigoms, jei jos yra nepriklausomos nuo valstybės biudžeto.

Miško valdoms, kurios viršija tam tikrą valstybės narės kaimo plėtros programoje nustatytą dydį, parama pagal 1 dalį skiriama su sąlyga, kad pateikiamas miškų valdymo planas arba lygiavertė su tvarių miškų valdymu suderinama priemonė.

2. Išmokomis padengiami tik tie įsipareigojimai, kurie viršija atitinkamus privalomus reikalavimus, nustatytus nacionaliniais miškininkystės teisės aktais arba kitais susijusiais nacionaliniais teisės aktais. Visi šie reikalavimai nustatomi programoje.

Įsipareigojimai vykdomi penkerius–septynerius metus. Tačiau, jei būtina ir tinkamai pagrindžiama, valstybės narės savo kaimo plėtros programose gali nustatyti ilgesnį laikotarpį konkrečių tipų įsipareigojimams įvykdyti.

3. Išmokomis kompensuojamos visos dėl išsipareigojimų gavėjų patirtos papildomos sąnaudos arba prarastos pajamos arba jų dalis. Jei būtina, jomis taip pat padengiamos sandorių sąnaudos – iki 20 proc. įmokos, sumokėtos už miško aplinkosaugos išsipareigojimus. Parama neviršija I priede nustatytos didžiausios sumos.
4. Parama gali būti skiriama privatiems subjektams, savivaldybėms ir jų asociacijoms už miškų genetinių išteklių išsaugojimo ir rėmimo veiksmus, kuriems netaikomos 1, 2 ir 3 dalių nuostatos.
5. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais nustatoma, kokių tipų veiksmai atitinka paramos skyrimo pagal 4 dalį reikalavimus.

36 straipsnis

Bendradarbiavimas

1. Pagal šią priemonę skiriama parama skatinamas bendradarbiavimas, kuriame dalyvauja bent du subjektai, ir visų pirma:
 - (a) įvairių Sąjungos žemės ūkio bei maisto grandinės ir miškų sektoriaus dalyvių bendradarbiavimo ir kitų dalyvių, kurie padeda įgyvendinti kaimo plėtros politikos tikslus ir prioritetus, įskaitant tarpšakines organizacijas, bendradarbiavimo strategijas;
 - (b) klasterių ir tinklų kūrimą;
 - (c) EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje veiklos grupių, nurodytų 62 straipsnyje, kūrimą ir veiklą.
2. 1 dalyje nurodytas bendradarbiavimas yra susijęs visų pirma su:
 - (a) bandomaisiais projektais;
 - (b) naujų produktų, praktikos, procesų ir technologijų žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose plėtojimu;
 - (c) smulkių veiklos vykdytojų bendradarbiavimu organizuojant bendrus darbo procesus, dalijantis įrenginiais ir ištekliais;
 - (d) tiekimo grandinės dalyvių horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu kuriant logistikos platformas, kuriomis remiamos trumpos tiekimo grandinės ir vietos rinkos;
 - (e) su trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų plėtojimu susijusi skatinamoji vietos lygmens veikla;
 - (f) bendra veikla, kuria siekiama sušvelninti klimato kaitą ir prisitaikyti prie jos;
 - (g) kolektyvinio aplinkos projektų ir esamos aplinkos praktikos vykdymo principu;

- (h) tiekimo grandinės dalyviu horizontaliu ir vertikaliu bendradarbiavimu siekiant tvarios biomasės, naudojamos maisto bei energijos gamybai ir pramoniniuose procesuose, gamybos;
 - (i) vietos plėtros strategijomis, kuriomis siekiama vieno ar kelių Sąjungos kaimo plėtros prioritetų ir kurios yra įgyvendinamos pagal viešųjų ir privačių subjektų partnerystes, nurodytas Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 28 straipsnio 1 dalies b punkte;
 - (j) miškų valdymo planų arba lygiaverčių priemonių rengimu.
3. Parama pagal 1 dalies b punktą skiriama tik tiems klasteriams ir tinklams, kurie yra naujai suformuoti arba kurie pradeda naują veiklą.
- Parama už 2 dalies b punkte nurodytus veiksmus gali būti skiriama ir individualiems dalyviams, jei tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje.
4. Individualių dalyvių pagal 2 dalies b punktą įgyvendinamų bandomųjų projektų ir veiksmų rezultatai išplatinami.
5. Paramos skyrimo pagal šią priemonę reikalavimus atitinka šios su 1 dalyje nurodytomis bendradarbiavimo formomis susijusios sąnaudos:
- (a) atitinkamos vietovės studijų, jos galimybių studijų išlaidos, verslo, miško valdymo ar lygiaverčio plano parengimo sąnaudos arba Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 29 straipsnyje nurodytos vietos plėtros strategijos sąnaudos;
 - (b) atitinkamos vietovės aktyvaus pritaikymo, kad būtų galima realizuoti kolektyvinį teritorinį projektą, išlaidos. Klasterių atveju šis aktyvus pritaikymas apima ir mokymų rengimą, narių tinklų kūrimą ir naujų narių priėmimą;
 - (c) einamosios bendradarbiavimo sąnaudos;
 - (d) tiesioginės su verslo plano, Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 29 straipsnyje nurodytos vietos plėtros strategijos arba tikslinės inovacinės priemonės įgyvendinimu susijusių specifinių projektų sąnaudos;
 - (e) skatinamosios veiklos sąnaudos.
6. Jei įgyvendinamas verslo, miško valdymo arba lygiavertis planas arba vietos plėtros strategija, valstybės narės skiria pagalbą bendra suma padengdamos ir bendradarbiavimo, ir įgyvendinamų projektų sąnaudas arba padengdamos tik bendradarbiavimo sąnaudas, o projektams įgyvendinti panaudodamos kitų priemonių arba kitų Sąjungos fondų lėšas.
7. Skirtinguose rajonuose arba skirtingose valstybėse narėse įsikūrusių dalyvių bendradarbiavimas taip pat atitinka paramos skyrimo reikalavimus.
8. Parama teikiama ne ilgiau kaip septynerius metus, išskyrus tinkamai pagrįstais kolektyvinių aplinkos veiksmų atvejais.

9. Bendradarbiavimas pagal šią priemonę gali būti derinamas su toje pačioje teritorijoje vykdomais projektais, finansuojamais kitomis (ne EŽŪFKP) Sąjungos lėšomis. Valstybės narės užtikrina, kad dėl šios priemonės ir kitų Sąjungos paramos priemonių derinimo žalos atlyginimas neviršytų pačios žalos.
10. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais plačiau apibrėžiamos bandomųjų projektų, klasterių, tinklų, trumpų tiekimo grandinių ir vietos rinkų, kurie atitinka paramos skyrimo reikalavimus, charakteristikos ir pagalbos skyrimo 2 dalyje nurodytų tipų veiksams sąlygos.

37 straipsnis

Rizikos valdymas

1. Parama pagal šią priemonę apima:
 - (a) tiesiogiai ūkininkams išmokėtus finansinius įnašus į pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimo nuo ekonominių nuostolių, patirtų dėl nepalankių klimato sąlygų, gyvūnų ar augalų ligų arba kenkėjų antpuolio, įmokas;
 - (b) finansinius įnašus į tarpusavio pagalbos fondus, iš kurių ūkininkams išmokamos ekonominių nuostolių, patirtų dėl gyvūnų ar augalų ligų arba su aplinka susijusio įvykio, kompensacijos;
 - (c) pajamų stabilizavimo priemonę, pagal kurią finansiniai įnašai dedami į tarpusavio pagalbos fondą, iš kurio ūkininkams, kurie patyrė didelį pajamų sumažėjimą, skiriamos kompensacijos.
2. 1 dalies b ir c punkte tarpusavio pagalbos fondas – tai valstybės narės pagal nacionalinę teisę akredituota ūkininkų, kurie yra fondo nariai, apsidraudimo schema, pagal kurią fondui priklausantiems ūkininkams, patyrusiems ekonominių nuostolių dėl gyvūnų ar augalų ligos protrūkio ar su aplinka susijusių įvykio arba susidūrusiems su dideliu pajamų sumažėjimu, skiriamos kompensacinės išmokos.
3. Valstybės narės užtikrina, kad dėl šios priemonės ir kitų Sąjungos paramos priemonių arba privačių draudimo schemų derinimo žalos atlyginimas neviršytų pačios žalos. Vertinant ūkininkų pajamų lygį atsižvelgiama ir į tiesioginę pajamų paramą, teikiamą Europos globalizacijos fondo³³ (toliau – EGF) lėšomis.
4. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl 39 straipsnio 3 dalies b punkte ir 40 straipsnio 4 dalyje nurodytų tarpusavio pagalbos fondui suteiktų komercinių paskolų trumpiausios ir ilgiausios trukmės.

³³ [...] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. [...] dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo (2014–2020 m.), OL L [...], [...], p. [...].

38 straipsnis

Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas

1. Parama pagal 37 straipsnio 1 dalies a punktą skiriama tik draudimo sutartims, kuriomis padengiami nuostoliai, patirti dėl nepalankių klimato sąlygų, gyvūnų ar augalų ligos arba kenkėjų antpuolio, arba nuostoliai, patirti, kai įgyvendinus pagal Direktyvą 2000/29/EB priimtą augalų ligos arba kenkėjų išnaikinimo arba plitimo sustabdymo priemonę buvo sunaikinta daugiau kaip 30 proc. ūkininko vidutinės metinės praėjusių trejų metų laikotarpio produkcijos arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinės trejų metų produkcijos, neįskaitant geriausių ir prasčiausių rezultatų.
2. Nepalankias klimato sąlygas, gyvūnų ar augalų ligos protrūkį arba kenkėjų antpuolį oficialiai tokiais turi pripažinti atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija.

Atitinkamais atvejais valstybės narės gali iš anksto nustatyti kriterijus, kuriais remiantis laikoma, kad toks oficialus pripažinimas suteiktas.
3. Draudimo išmokomis kompensuojama suma neturi viršyti bendrų 37 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytų nuostolių kompensavimo išlaidų; jas išmokant, nereikalaujama nurodyti būsimos gamybos rūšies ar apimties ir nesiekama to nustatyti.

Valstybės narės, taikydamos atitinkamas viršutines ribas, gali apriboti draudimo įmokos, kuri atitinka paramos skysirmo reikalavimus, sumą.
4. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių dydžių.

39 straipsnis

Tarpusavio pagalbos fondai gyvūnų bei augalų ligų ir su aplinka susijusių įvykių atvejais

1. Kad tarpusavio pagalbos fondas atitiktų paramos skyrimo reikalavimus,
 - (a) jis turi būti paskirtas kompetentingos institucijos pagal nacionalinę teisę;
 - (b) jo įmokų ir išmokų politika turi būti skaidri;
 - (c) jam turi būti taikomos aiškios taisyklės dėl atsakomybės skolų atvejais.
2. Valstybės narės nustato tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma dėl kompensacinių išmokų skyrimo ūkininkams krizių atveju ir dėl atitikties šioms taisyklėms administravimo ir stebėsenos.
3. 37 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyti finansiniai įnašai gali būti susiję tik su:

- (a) administracinėmis tarpusavio pagalbos fondo sukūrimo sąnaudomis, paskirstytomis ne daugiau kaip trejiems metams proporcingai mažėjančia tvarka;
- (b) sumomis, kurios iš tarpusavio pagalbos fondo išmokamos ūkininkams kaip finansinės kompensacijos. Be to, finansinis įnašas gali būti susijęs su komercinių paskolų, paimtų iš tarpusavio pagalbos fondo siekiant ūkininkams išmokėti finansines kompensacijas krizių atvejais, palūkanomis.

Į pradinį pasirašytąjį kapitalą viešojo įnašo neskiriama.

- 4. Dėl gyvūnų ligų patirtų nuotolių finansinė kompensacija pagal 37 straipsnio 1 dalies b punktą gali būti skiriama tik ligų, nurodytų gyvūnų ligų sąraše, kuri sudarė Pasaulinė gyvūnų sveikatos organizacija ir (arba) kuris nustatytas Tarybos sprendimo 90/424/EEB priede, atveju.
- 5. Parama neviršija I priede nustatyto didžiausio paramos dydžio.

Valstybės narės gali apriboti paramos skyrimo reikalavimus atitinkančias sąnaudas taikydamos:

- (a) viršutinės ribas fondui,
- (b) atitinkamas viršutinės ribas vienetai.

40 straipsnis

Pajamų stabilizavimo priemonė

- 1. Parama pagal 37 straipsnio 1 dalies c punktą skiriama, jei pajamų sumažėjimas viršija 30 proc. individualaus ūkininko vidutinių metinių praėjusių trejų metų laikotarpio pajamų arba praėjusių penkerių metų laikotarpio vidutinių trejų metų pajamų, neįskaitant geriausių ir prasčiausių rezultatų. 37 straipsnio 1 dalies c punkte pajamos yra įplaukų, kurias ūkininkas gauna iš rinkos, įskaitant visų formų viešąją paramą, suma, atskaičius sąnaudas. Iš tarpusavio pagalbos fondo ūkininkams mokamomis išmokomis kompensuojama ne daugiau kaip 70 proc. prarastų pajamų.
- 2. Kad tarpusavio pagalbos fondas atitiktų paramos skyrimo reikalavimus,
 - (a) jis turi būti paskirtas kompetentingos institucijos pagal nacionalinę teisę;
 - (b) jo įmokų ir išmokų politika turi būti skaidri;
 - (c) jam turi būti taikomos aiškios taisyklės dėl atsakomybės skolų atvejais.
- 3. Valstybės narės nustato tarpusavio pagalbos fondų sukūrimo ir valdymo taisykles, visų pirma dėl kompensacinių išmokų skyrimo ūkininkams krizių atveju ir dėl atitikties šioms taisyklėms administravimo ir stebėsenos.

4. 37 straipsnio 1 dalyje nurodyti įnašai gali būti susiję tik su sumomis, ūkininkams išmokėtomis iš tarpusavio pagalbos fondų kaip finansinės kompensacijos. Be to, finansinis įnašas gali būti susijęs su komercinių paskolų, paimtų iš tarpusavio pagalbos fondo siekiant ūkininkams išmokėti finansines kompensacijas krizių atvejais, palūkanomis.

Į pradinį pasirašytąjį kapitalą viešojo įnašo neskiriama.

5. Parama neviršija I priede nustatytų didžiausių dydžių.

41 straipsnis

Priemonių įgyvendinimo taisyklės

Komisija įgyvendinimo aktais priima šio skirsnio priemonių įgyvendinimo taisykles dėl:

- (a) institucijų ir įstaigų, teikiančių ūkių ir miškininkystės konsultavimo paslaugas, ūkio valdymo arba ūkininkų pavadavimo paslaugas, atrankos procedūrų ir proporcingo pagalbos, teikiamos pagal 16 straipsnyje nurodytą konsultavimo paslaugų priemonę, mažinimo procedūrų;
- (b) valstybių narių atliekamo verslo plano įgyvendinimo pažangos vertinimo, mokėjimo būdų, jaunųjų ūkininkų galimybių pasinaudoti kitomis priemonėmis pagal 20 straipsnyje nurodytą ūkių ir verslo plėtros priemonę;
- (c) atribojimo nuo kitų priemonių, konvertavimo į kitus vienetus nei naudojami I priede, sandorių sąnaudų apskaičiavimo ir pagal 29 straipsnyje nurodytą agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonę, 30 straipsnyje nurodytą ekologinio ūkininkavimo priemonę ir 35 straipsnyje nurodytą miškų aplinkosaugos paslaugų ir miškų išsaugojimo priemonę prisiimamų išipareigojimų konvertavimo arba koregavimo;
- (d) galimybės taikyti standartinę prielaidą dėl prarastų pajamų pagal 29–32, 34 ir 35 straipsniuose nurodytas priemones ir jos apskaičiavimo kriterijų;
- (e) paramos sumos apskaičiavimo tais atvejais, kai veiksmas atitinka paramos skyrimo pagal kelias priemones reikalavimus.

Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

2 SKIRSNIS

„LEADER“ PROGRAMA

42 straipsnis

LEADER vietos veiklos grupės

1. Be Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 30 straipsnyje nurodytų užduočių, vietos veiklos grupės atlieka ir papildomas užduotis, kurias joms deleguoja valdymo institucija ir (arba) mokėjimo agentūra.
2. Vietos veiklos grupės gali prašyti, kad kompetentinga mokėjimo agentūra išmokėtų išankstinę išmoką, jei tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje. Išankstinių išmokų suma neviršija 50 proc. viešosios paramos, susijusios su einamosiomis ir aktyvaus pritaikymo sąnaudomis.

43 straipsnis

Parengiamoji parama

1. Parama pagal Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] apima:
 - (a) „LEADER pradžios priemonių rinkinį“, kuri sudaro grupių, kurios neįgyvendino LEADER 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu, gebėjimų stiprinimo veikla ir parama mažiems bandomiesiems projektams;
 - (b) gebėjimų stiprinimą, mokymus ir tinklų kūrimą siekiant parengti ir įgyvendinti vietos plėtros strategiją.
2. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais nustatoma, kokios 1 dalyje nurodytos veiklos sąnaudos atitinka finansavimo reikalavimus.

44 straipsnis

LEADER bendradarbiavimo veikla

1. Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 31 straipsnio c punkte nurodyta parama skiriama:
 - (a) teritorinio arba tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektams.

Teritorinis bendradarbiavimas – bendradarbiavimas valstybės narės viduje.
Tarpvalstybinis bendradarbiavimas – kelių valstybių narių teritorijų bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su trečiųjų šalių teritorijomis;

- (b) parengiamajai techninei paramai teritorinio ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektams su sąlyga, kad vietos veiklos grupės gali parodyti, kad yra numačiusios įgyvendinti konkretų projektą.
2. Be kitų vietos veiklos grupių, vietos veiklos grupės pagal EŽŪFKP partneriai gali būti:
- (a) kaimo teritorijos vietos viešieji ir privatūs subjektai partneriai, įgyvendinantys vietos plėtros strategiją Sąjungoje arba už jos ribų;
- (b) ne kaimo teritorijos vietos viešieji ir privatūs subjektai partneriai, įgyvendinantys vietos plėtros strategiją.
3. Tais atvejais, kai bendradarbiavimo projektų vietos veiklos grupės nepasirenka, valstybės narės sukuria nuolatinių bendradarbiavimo projektų paraiškų sistemą.
- Jos pasirūpina, kad nacionalinės ir regioninės tarpvalstybinio bendradarbiavimo projektų procedūros ir paramos reikalavimus atitinkančių sąnaudų sąrašas ne vėliau kaip praėjus dvejais metais po jų kaimo plėtros programų patvirtinimo taptų prieinami visuomenei.
- Bendradarbiavimo projektai patvirtinami ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo jų pateikimo datos.
4. Valstybės narės praneša Komisijai apie patvirtintus tarpvalstybinius bendradarbiavimo projektus.

45 straipsnis

Einamosios sąnaudos ir aktyvus pritaikymas

1. Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 31 straipsnio d punkte nurodytos einamosios sąnaudos yra su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymu, vykdomu vietos veiklos grupės, susijusios sąnaudos.
2. Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 31 straipsnio d punkte nurodytos aktyvaus teritorijos pritaikymo sąnaudos yra sąnaudos, kurios apima informavimą apie vietos plėtros strategiją veiklą ir projektų kūrimo užduotis.
3. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais nustatoma, kokios 2 dalyje nurodytos veiklos išlaidos atitinka finansavimo reikalavimus.

II skyrius

Kelioms priemonėms bendros nuostatos

46 straipsnis

Investicijos

1. Kad investiciniai veiksmai atitiktų paramos EŽŪFKP lėšomis skyrimo reikalavimus, tais atvejais, kai tikėtina, jog jie turės neigiamo poveikio aplinkai, prieš juos vykdant atliekamas numatomo jų poveikio aplinkai įvertinimas pagal tokios rūšies investicijoms taikomus teisės aktus.
2. Paramos skyrimo reikalavimus atitinka tik šios išlaidos:
 - (a) nekilnojamojo turto statybos, įsigijimo, įskaitant išperkamąją nuomą, ir gerinimo išlaidos;
 - (b) naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant programinę įrangą, pirkimo arba išperkamosios nuomos išlaidos, neviršijančios to turto rinkos vertės;
 - (c) bendrosios sąnaudos, susijusios su a ir b punktuose nurodytomis išlaidomis, pvz., atlygis architektams, inžinieriams ir konsultantams, galimybių studijos, patentų ir licencijų įsigijimas.
3. Drėkinimo atveju, paramos skyrimo reikalavimus atitinkančiomis investicijomis laikomos tik tos investicijos, kuriomis sunaudojamo vandens kiekis sumažinamas ne mažiau kaip 25 proc., palyginti su anksčiau sunaudojamu kiekiu. Nukrypstant nuo pirmesnės nuostatos, valstybėse narėse, kurios įstojo į Sąjungą 2004 m. ir vėliau, investicijos į naujus drėkinimo įrenginius gali būti laikomos atitinkančiomis paramos skyrimo reikalavimus, jei, aplinkos analizės duomenimis, ta investicija yra tvaraus pobūdžio ir neturės neigiamo poveikio aplinkai.
4. Investicijų į žemės ūkį atveju, žemės ūkio gamybos teisių, teisių į išmokas, gyvūnų bei vienmečių augalų pirkimas ir tų augalų sodinimas neatitinka paramos skyrimo kriterijų. Tačiau, gyvūnų pirkimo siekiant atkurti stichinių nelaimių paveiktą žemės ūkio gamybos potencialą pagal 19 straipsnio 1 dalies b punktą išlaidos gali atitikti finansavimo reikalavimus.
5. Su investicijomis susijusios paramos gavėjai gali prašyti, kad kompetentingos mokėjimo agentūros išmokėtų išankstinę išmoką, kuri sudaro iki 50 proc. su investicijomis susijusios viešosios pagalbos, jei tokia galimybė yra įtraukta į kaimo plėtros programą.
6. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis su išperkamosios nuomos sutartimis, naudota įranga ir paprastomis atnaujinimo investicijomis susijusios sąnaudos gali būti laikomos finansavimo reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis.

47 straipsnis

Su plotų susijusių išmokų taisyklės

1. Hektarų skaičius, kuriam taikomi išpareigojimai pagal 29, 30 ir 35 straipsnius, gali metams einant gali kisti, jei:
 - (a) tokia galimybė numatyta kaimo plėtros programoje,
 - (b) atitinkamas išpareigojimas netaikomas nustatyto dydžio sklypams ir
 - (c) tuo netrukdoma įgyvendinti išpareigojimo tikslą.
2. Kai visa žemė, kuriai taikomas išpareigojimas, ar jos dalis arba visa valda perleidžiama kitam asmeniui tuo laikotarpiu, kuriuo galioja išpareigojimas kaip pagalbos teikimo sąlyga, išpareigojimą likusiai laikotarpio daliai gali perimti tas kitas asmuo arba jis gali nustoti galioti.
3. Kai paramos gavėjas nebegali toliau laikytis išpareigojimų, nes valda yra iš naujo padalyta arba jai taikomos viešosios žemės konsolidacijos priemonės arba kompetentingų valdžios institucijų patvirtintos žemės konsolidacijos priemonės, valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad išpareigojimai galėtų būti pritaikyti pagal naują valdos padėtį. Jei paaiškėja, kad toks pritaikymas neįmanomas, išpareigojimas nustoja galioti.
4. *Force majeure* atvejais gautos pagalbos nereikalaujama kompensuoti.
5. 2 dalies nuostatos dėl visos valdos perleidimo atvejų ir 4 dalis taip pat taikoma 34 straipsnyje numatytiems išpareigojimams.
6. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius aktus, kuriais būtų nustatomos sąlygos, taikomos dalinio valdos perleidimo atvejais, ir apibrėžiamos kitas aplinkybes, kuriomis nereikalaujama pagalbos kompensavimo.

48 straipsnis

Nuostata dėl peržiūros

Nuostata dėl peržiūros numatoma veiksams, kurie įgyvendinami pagal 29, 30, 34 ir 35 straipsnius, siekiant užtikrinti, kad jie būtų atitinkamai pritaikyti, jei būtų iš dalies pakeisti tuose straipsniuose nurodyti atitinkami privalomi standartai, reikalavimai arba išpareigojimai, kuriuos turi viršyti išpareigojimai. Pagal 29, 30 ir 35 straipsnius įgyvendinamiems veiksams, kurie trunka ilgiau nei dabartinis programavimo laikotarpis, numatoma nuostata dėl peržiūros, kad jie galėtų būti atitinkamai pritaikyti pagal kito programavimo laikotarpio teisinę sistemą.

Jei tokiam pritaikymui nepritaria gavėjas, išpareigojimas nustoja galioti.

49 straipsnis

Projektų atranka

1. Kaimo plėtros programos valdymo institucija, pasikonsultavusi su stebėsenos komitetu, nustato visų priemonių veiksmų atrankos reikalavimus. Atrankos kriterijais siekiama užtikrinti vienodas sąlygas pareiškėjams, geresnį finansinių išteklių naudojimą ir tikslingesnę priemonių taikymą pagal Sąjungos kaimo plėtros prioritetus. Apibrėžiant atrankos kriterijus atsižvelgiama į proporcingumo mažų subsidijų atžvilgiu principą.
2. Už projektų atranką atsakinga valstybės narės institucija užtikrina, kad projektai būtų atrenkami pagal 1 dalyje nurodytus atrankos kriterijus ir laikantis skaidrios ir tinkamai dokumentuotos procedūros. Atrankos kriterijų taikymas nėra privalomas taikant 29–32, 34 ir 35 straipsniuose nurodytas priemones, išskyrus tuos atvejus, kai turimų lėšų nepakanka visiems reikalavimus atitinkantiems aplinkantams.
3. Atitinkamais atvejais gavėjai gali būti atrenkami skelbiamt kvietimą teikti paraiškas, taikant ekonominio ir aplinkosaugos veiksmingumo kriterijus.

50 straipsnis

Kaimo vietovės apibrėžtis

Taikant šį reglamentą, kaimo vietovę programos lygiu apibrėžia valdymo institucija.

III skyrius **Techninė pagalba ir tinklų kūrimas**

51 straipsnis

Techninės pagalbos finansavimas

1. Pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 6 straipsnį EŽŪFKP Komisijos iniciatyva arba jos vardu 0,25 proc. savo metinių lėšų skiria Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 51 straipsnyje nurodytoms užduotims finansuoti, įskaitant 52 straipsnyje nurodyto Europos kaimo plėtros tinklo, 53 straipsnyje nurodyto EIP tinklo ir 54 straipsnyje nurodyto Europos kaimo plėtros vertinimo tinklo kūrimo ir veikimo sąnaudas.

EŽŪFKP lėšomis taip pat gali būti finansuojama Reglamento (ES) Nr. XXXX/XXXX [kokybės reglamento] 41 straipsnio 2 dalyje numatyta veikla, susijusi su Sąjungos kokybės schemų nuorodomis ir simboliais.

Ši veikla yra vykdoma pagal Reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 53 straipsnio 2 dalį ir pagal bet kokias kitas to reglamento ir jo įgyvendinimo nuostatas, taikomas šiai biudžeto vykdymo formai.

2. 30 mln. EUR suma išskaičiuojama iš 1 dalyje nurodytų lėšų ir panaudojama 56 straipsnyje nurodytam inovacinio vietos bendradarbiavimo apdovanojimui finansuoti.
3. Valstybių narių iniciatyva, iki 4 proc. kiekvienai kaimo plėtros programai skirtos bendros sumos gali būti skirta Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 52 straipsnyje nurodytoms užduotims ir sąnaudoms, susijusioms su parengiamuoju 33 straipsnio 3 dalyje nurodyto vietovių, kuriose esama gamtinių kliūčių, ribų nustatymo darbu.
Su Reglamento (ES) Nr. HR/2012 9 straipsnyje nurodyta sertifikavimo įstaiga susijusios sąnaudos neatitinka finansavimo pagal šią priemonę kriterijų.
4 proc. neviršijanti suma rezervuojama 55 straipsnyje nurodytam nacionaliniam kaimo tinklui sukurti ir valdyti.
4. Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį priimti deleguotuosius teisės aktus, kuriais plačiau nustatoma, kokių tipų kontrolės veikla atitinka paramos skyrimo pagal 3 dalį reikalavimus.

52 straipsnis

Europos kaimo plėtros tinklas

1. Pagal 51 straipsnio 1 dalį sukuriamas Europos kaimo plėtros tinklas, sujungiantis nacionalinius tinklus, organizacijas ir institucijas, Sąjungos lygmeniu veikiančias kaimo plėtros srityje.
2. Tinklų veikla, vykdomas per Europos kaimo plėtros tinklą, siekiama:
 - (a) padidinti suinteresuotųjų šalių dalyvavimą įgyvendinant kaimo plėtrą;
 - (b) pagerinti kaimo plėtros programų kokybę;
 - (c) padėti informuoti plačiąją visuomenę apie kaimo plėtros politikos naudą.
3. Tinklo užduotys:
 - (a) rinkti, analizuoti ir skleisti informaciją apie veiklą kaimo plėtros srityje;
 - (b) rinkti, stiprinti ir skleisti Sąjungos lygmeniu gerąją kaimo plėtros patirtį;
 - (c) organizuoti tematinės grupės ir (arba) praktinius seminarus ir vykdyti jų veiklą siekiant palengvinti pasikeitimą žiniomis ir remti tolesnį kaimo plėtros politikos įgyvendinimą ir stebėseną;
 - (d) teikti informaciją apie pokyčius Sąjungos kaimo vietovėse ir trečiosiose šalyse;
 - (e) Sąjungos lygmeniu organizuoti susitikimus ir seminarus aktyviems kaimo plėtros dalyviams;
 - (f) remti nacionalinius tinklus ir tarpvalstybines bendradarbiavimo iniciatyvas;

- (g) vietos veiklos grupių lygmeniu:
 - i) užtikrinti sinergiją su veikla, kurią nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu vykdo atitinkami tinklai, vykdant gebėjimų stiprinimo veiklą ir keičiantis patirtimi, ir
 - ii) vietos plėtros ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo srityse bendradarbiauti su vietos plėtros tinklaveikos ir techninės paramos įstaigomis, įsteigtomis ERPF, ESF ir EJŽF veiklos tikslais.
- 4. Komisija įgyvendinimo aktais nustato Europos kaimo plėtros tinklo organizacinę struktūrą ir veiklą. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

53 straipsnis

EIP tinklas

1. EIP tinklas sukuriamas pagal 51 straipsnio 1 dalį siekiant paremti 61 straipsnyje nurodytą EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje. Juo suteikiamos galimybės jungtis veiklos grupėms, konsultavimo paslaugų tiekėjams ir mokslininkams.
2. EIP tinklo užduotys:
 - (a) atlikti pagalbos tarnybos funkciją ir teikti informaciją EIP klausimais pagrindiniams dalyviams;
 - (b) rengti programos lygmens diskusijas siekiant paskatinti kurtis veiklos grupes;
 - (c) atrinkti ir pranešti su EIP susijusius mokslinių tyrimų rezultatus ir žinias;
 - (d) rinkti, stiprinti ir skleisti su inovacijomis susijusią gerąją patirtį;
 - (e) organizuoti konferencijas bei seminarus ir skleisti informaciją EIP srityje.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato EIP tinklo organizacinę struktūrą ir veiklą. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

54 straipsnis

Europos kaimo plėtros vertinimo tinklas

1. Europos kaimo plėtros vertinimo tinklas sukuriamas pagal 51 straipsnio 1 dalį siekiant paremti kaimo plėtros programų vertinimą. Juo suteikiamos galimybės jungtis kaimo plėtros programų vertinimo dalyviams.

2. Europos kaimo plėtros vertinimo tinklo tikslas – palengvinti kaitimąsi vertinimo metodikų žiniomis ir gerąją patirtimi, kurti vertinimo metodus ir priemones, remti vertinimus procesus ir duomenų rinkimą bei valdymą.
3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato Europos kaimo plėtros vertinimo tinklo organizacinę struktūrą ir veiklą. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

55 straipsnis

Nacionalinis kaimo tinklas

1. Kiekviena valstybė narė įsteigia nacionalinį kaimo tinklo, kuriuo suburia kaimo plėtroje dalyvaujančias organizacijas ir institucijas. Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 5 straipsnyje nurodyta partnerystė taip pat yra nacionalinio tinklo dalis.

Regionines programas parengusios valstybės narės gali pateikti patvirtinti specialią jų nacionalinio kaimo tinklo sukūrimo ir veiklos programą.
2. Nacionalinio kaimo tinklo veikla siekiama:
 - (a) padidinti suinteresuotųjų šalių dalyvavimą įgyvendinant kaimo plėtrą;
 - (b) pagerinti kaimo plėtros programų kokybę;
 - (c) informuoti plačiąją visuomenę ir potencialius paramos gavėjus apie kaimo plėtros politiką;
 - (d) skatinti žemės ūkio inovacijas.
3. EŽŪFKP parama pagal 51 straipsnio 3 dalį naudojama:
 - (a) struktūroms, reikalingoms tinklui veikti;
 - (b) veiksmų plano, kuriame numatyti toliau pateikti būtiniausi elementai, parengimui ir įgyvendinimui:
 - i) tinklo valdymas;
 - ii) suinteresuotųjų šalių dalyvavimas remiant programos kūrimą;
 - iii) parama stebėsenos veiklai, visų pirma atitinkamos grįžtamosios informacijos rinkimui ir sklaidai, rekomendacijoms ir analizėms, ypač pateiktoms Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 41 straipsnyje nurodytų stebėjimo komitetų. Nacionalinis kaimo tinklas remia ir vietos veiklos grupių vykdomą vietos plėtros strategijų stebėseną ir vertinimą;
 - iv) programos įgyvendinimo įstaigų ir vietos veiklos grupių mokymo veiklos rengimas jų kūrimosi etapu;

- v) projektų, apimančių visus kaimo plėtros programų prioritetus, pavyzdžių rinkimas;
 - vi) nenutrūkstamas tyrimų vykdymas ir analizių teikimas;
 - vii) vietos veiklos grupėms skirta tinklaveika, visų pirma techninė pagalba teritoriniam ir tarpvalstybiniam bendradarbiavimui, vietos veiklos grupių bendradarbiavimo palengvinimas ir partnerių paieška 36 straipsnyje nurodytoms priemonėms įgyvendinti;
 - viii) konsultantų ir (arba) konsultavimo paslaugų tiekėjų keitimosi praktika ir patirtimi palengvinimas;
 - ix) inovacijoms skirta tinklų veikla;
 - x) komunikacijos planas, įskaitant su valdymo institucijų pritarimu vykdomą su kaimo plėtros programa susijusią viešinimo ir informavimo veiklą ir plačią visuomenei skirtą informavimo ir komunikacijos veiklą;
 - xi) nuostata dėl dalyvavimo Europos kaimo plėtros tinklo veikloje ir pagalbos jai;
- (c) iš nepriklausomų ekspertų sudarytos su 58 straipsnio 2 dalyje nurodytu inovacinio vietos bendradarbiavimo apdovanojimu susijusios pirminės atrankos komisijos įsteigimui ir pirminės paraiškų atrankos proceso sukūrimui.
4. Komisija įgyvendinimo aktais priima taisykles dėl nacionalinių kaimo tinklų sukūrimo ir veiklos. Šie įgyvendinimo aktai priimami pagal 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

IV skyrius

Vietos inovacinio bendradarbiavimo kaimo vietovėse apdovanojimas

56 straipsnis

Vietos inovacinio bendradarbiavimo kaimo vietovėse apdovanojimas

51 straipsnio 2 dalyje minimos lėšos yra naudojamos bendradarbiavimo projektų, vykdomų bent dviejų ūkio subjektų, įsikūrusių skirtingose valstybėse narėse ir įgyvendinančių inovacinius vietos lygmens sumanymus, apdovanojimui finansuoti.

57 straipsnis

Kvietimas teikti paraiškas

1. Ne vėliau kaip nuo 2015 m. Komisija kasmet skelbia kvietimą teikti paraiškas 56 straipsnyje nurodytam apdovanojimui gauti. Paskutinis kvietimas teikti paraiškas skelbiamas ne vėliau kaip 2019 m.
2. Kvietime teikti paraiškas nurodoma pasiūlymų tema, susijusi su vienu iš Sąjungos kaimo plėtros prioritetų. Be to, tema turi būti tinkama projektui įgyvendinti bendradarbiaujant tarptautiniu lygmeniu.
3. Kvietimas teikti paraiškas yra skirtas tiek vietos veiklos grupėms, tiek paviniams ūkio subjektams, bendradarbiaujantiems įgyvendinant konkretų projektą.

58 straipsnis

Atrankos procedūra

1. Visose valstybėse narėse pareiškėjai teikia konkurso paraiškas atitinkamam nacionaliniam kaimo tinklui, atsakingam už išankstinę paraiškų atranką.
2. Nacionaliniai kaimo tinklai paraiškoms atrinkti iš savo narių sudaro nepriklausomų ekspertų išankstinės atrankos tarybą. Išankstinė paraiškų atranka vykdoma vadovaujantis atmetimo, atrankos ir apdovanojimo kriterijais, apibrėžtais kvietime teikti paraiškas. Kiekvienas nacionalinis kaimo tinklas iš anksto atranka ne daugiau kaip 10 paraiškų ir jas perduoda Komisijai.
3. Komisija yra atsakinga už penkiasdešimties laimėjusių projektų atrinkimą iš visų valstybėse narėse iš anksto atrinktų paraiškų. Komisija iš nepriklausomų ekspertų sudaro *ad hoc* iniciatyvinę grupę. Ši iniciatyvinė grupė surengia laimėjusių paraiškų atranką, vadovaudamasi atmetimo, atrankos ir apdovanojimo kriterijais, apibrėžtais kvietime teikti paraiškas.
4. Komisija įgyvendinimo aktu nustato sąrašą projektų, kuriems skiriamas apdovanojimas.

59 straipsnis

Finansinis apdovanojimas. Sąlygos ir mokėjimas

1. Gali būti apdovanojami tik tie projektai, kurie būtų įgyvendinami ne ilgiau kaip dvejus metus nuo įgyvendinimo akto, kuriuo skiriamas apdovanojimas, priėmimo datos. Projekto įvykdymo laikotarpis nurodomas paraiškoje.
2. Apdovanojimas skiriamas vienkartinė išmoka. Išmokos sumą įgyvendinimo aktais nustato Komisija, vadovaudamasi kvietime teikti paraiškas nustatytais kriterijais ir

atsižvelgdama į paraiškoje nurodytas numatomas projekto įgyvendinimo sąnaudas. Didžiausia apdovanojimo suma vienam projektui neturi viršyti 100 000 EUR.

3. Valstybės narės išmoka apdovanojimą laimėjusiems pareiškėjams, kai įsitikina, kad projektas įgyvendintas. Sąjunga kompensuoja atitinkamas išlaidas valstybėms narėms pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 IV antraštinės dalies II skyriaus 4 skirsnyje nustatytas nuostatas. Valstybės narės gali nuspręsti visą apdovanojimo sumą ar jos dalį išmokėti laimėjusiems pareiškėjams prieš patikrindamos, ar projektas yra įgyvendintas, tačiau tokiu atveju jos yra pačios atsakingos už šias išlaidas iki to laiko, kol bus įsitikinta, kad projektas įvykdytas.

60 straipsnis

Tvarkos, grafikų ir iniciatyvinės grupės sudarymo taisyklės

Komisija įgyvendinimo aktais nustato išsamias nuostatas dėl projektų atrankos tvarkos ir grafikų ir 58 straipsnio 3 dalyje nurodytos nepriklausomų ekspertų iniciatyvinės grupės sudarymo taisyklės. Minėti įgyvendinimo aktai priimami, laikantis 91 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje

61 straipsnis

Tikslai

1. EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje:
 - (a) skatina efektyviai išteklius naudojančią, našų, netaršų, klimatui palankų ir atsparų žemės ūkio sektorių, tausančią pagrindinius gamtos išteklius, nuo kurių priklauso ūkininkavimas;
 - (b) padeda užtikrinti nuolatinį maisto, pašarų ir biologinių medžiagų – tiek esamų, tiek būsimų – tiekimą;
 - (c) tobulina procesus, kuriais siekiama išsaugoti aplinką, prisitaikyti prie klimato kaitos ir ją sušvelninti;
 - (d) pažangiausias mokslinių tyrimų žinias ir technologijas padaro prieinamas ūkininkams, įmonėms ir konsultacinėms tarnyboms.
2. Šiuos tikslus EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje siekia įgyvendinti:
 - (a) kurdamos pridėtinę vertę, geriau susiejant mokslinius tyrimus ir ūkininkavimo praktiką ir skatindamos platesnį turimų inovacinių priemonių naudojimą;
 - (b) skatindamos greitesnį ir platesnį inovacinių sprendimų įgyvendinimą praktikoje ir
 - (c) informuodamos mokslininkų bendruomenę apie reikalingus ūkininkavimo praktikos mokslinius tyrimus.
3. EŽŪFKP padeda siekti žemės ūkio našumo ir tvarumo EIP tikslų, pagal 36 straipsnį teikdamas paramą EIP veiklos grupėms, nurodytoms 62 straipsnyje, ir EIP tinklui, nurodytam 53 straipsnyje.

62 straipsnis

Veiklos grupės

1. EIP veiklos grupės yra EIP žemės ūkio našumo ir tvarumo srityje dalis. Šias veiklos grupes sudaro tokie žemės ūkio ir maisto sektoriuje vykdančios veiklą suinteresuotieji subjektai, kaip ūkininkai, mokslininkai, konsultantai ir įmonės.

2. EIP veiklos grupės nustato vidaus tvarką, kuria siekiama užtikrinti jų veiklos skaidrumą ir vengti interesų konfliktų.

63 straipsnis

Veiklos grupių uždaviniai

1. EIP veiklos grupės parengia planą, kuriame pateikia:
 - (a) inovacinio projekto, kuris bus rengiamas, bandomas, pritaikomas ar įgyvendinamas, aprašymą;
 - (b) numatomų rezultatų ir indėlio į EIP tikslo didinti našumą ir tausų išteklių valdymą įgyvendinimą aprašymą.
2. Įgyvendindamos savo inovacinius projektus, veiklos grupės:
 - (a) priima sprendimus dėl inovacinių veiksmų plėtojimo ir įgyvendinimo ir
 - (b) įgyvendina inovacinius veiksmus, pasinaudodamos priemonėmis, finansuojamomis pagal kaimo plėtros programas.
3. Veiklos grupės skelbia savo projekto rezultatus, visų pirma per EIP tinklą.

V ANTRAŠTINĖ DALIS

Finansinės nuostatos

64 straipsnis

Ištekliai ir jų paskirstymas

1. Bendrą Sąjungos paramos kaimo plėtrai pagal šį reglamentą sumą laikotarpiui nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2020 m. gruodžio 31 d., jos metinį paskirstymą ir mažiausią sumą, skiriamą mažiau išsivysčiusiems regionams, nustato Europos Parlamentas ir Taryba, atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą, pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą ir to paties laikotarpio Tarpinstitucinį susitarimą dėl bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo³⁴.
2. 0,25 proc. 1 dalyje nurodytų lėšų skiriama Komisijos techninei pagalbai, kaip nurodyta 51 straipsnio 1 dalyje.
3. 1 dalyje nurodytoms sumoms jų programavimo ir vėlesnio įtraukimo į bendrą Sąjungos biudžetą tikslais taikomas metinis 2 proc. indeksavimas.
4. Komisija įgyvendinimo aktu atlieka 1 dalyje nurodytų sumų metinį paskirstymą valstybėms narėms, prieš tai atėmusi 2 dalyje nurodytą sumą ir atsižvelgdama į Reglamento (ES) Nr. DP/2012 14 straipsnio 2 dalyje nurodytą lėšų pervedimą. Atlikdama metinį paskirstymą, Komisija atsižvelgia į:
 - (a) objektyvius kriterijus, susijusius su 4 straipsnyje nurodytais tikslais, ir
 - (b) ankstesnės veiklos rezultatus.
5. Be 4 dalyje nurodytų sumų, toje pačioje dalyje nurodytame įgyvendinimo akte nurodomos lėšos, pervestos į EŽŪFKP, taikant Reglamento (ES) Nr. DP/2012 7 straipsnio 2 dalį ir 14 straipsnio 1 dalį.
6. Siekiant paskirstyti veiklos rezervą, nurodytą Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 20 straipsnio 2 dalyje, turimos asignuotosios įplaukos, EŽŪFKP surinktos pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 45 straipsnį, pridedamos prie sumų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 18 straipsnyje. Rezervas paskirstomas valstybėms narėms proporcingai jų daliai bendroje EŽŪFKP paramos sumoje.

34

65 straipsnis

Fondo įnašas

1. Kaimo plėtros programą patvirtinančiu sprendimu nustatomas didžiausias programai skiriamas EŽŪFKP įnašas. Šiame sprendime prireikus aiškiai nustatomi mažiau išsivysčiusiems regionams skiriami asignavimai.
2. EŽŪFKP įnašas apskaičiuojamas remiantis reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų suma.
3. Kaimo plėtros programose nustatomas bendras EŽŪFKP įnašo dydis, taikomas visoms priemonėms. Prireikus nustatomas atskiras EŽŪFKP įnašo dydis, taikomas mažiau išsivysčiusiems regionams, atokiausiems regionams ir mažosioms Egėjo jūros saloms, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93. EŽŪFKP įnašo dydis negali viršyti:
 - (a) 85 proc. reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų mažiau išsivysčiusiuose regionuose, atokiausiuose regionuose ir mažosiose Egėjo jūros salose, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, sumos;
 - (b) 50 proc. reikalavimus atitinkančių viešųjų išlaidų kituose regionuose sumos.EŽŪFKP įnašo dydis negali būti mažesnis kaip 20 proc.
4. Nukrypstant nuo 3 dalies, didžiausias EŽŪFKP įnašo dydis siekia:
 - (a) 80 proc. priemonėms, nurodytoms 15, 28 ir 36 straipsniuose, LEADER vietos plėtros programai, nurodytai Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 28 straipsnyje, ir veiksams pagal 20 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį. Įnašas gali būti padidintas iki 90 proc. mažiau išsivysčiusių, atokiausių regionų ir mažųjų Egėjo jūros salų, kaip apibrėžta Reglamente (EEB) Nr. 2019/93, programoms;
 - (b) 100 proc. veiksams, finansuojamiems pagal 66 straipsnį.
5. Ne mažiau kaip 5 proc. viso kaimo plėtros programai skiriamo EŽŪFKP įnašo skiriama LEADER programai.
6. EŽŪFKP lėšomis bendrai finansuojamos išlaidos negali būti bendrai finansuojamos struktūrinių fondų, Sanglaudos fondo arba bet kurios kitos Sąjungos finansinės priemonės įnašu.
7. Viešosios išlaidos įmonėms remti atitinka valstybės pagalbai nustatytas pagalbos ribas, išskyrus atvejus, jei šiame reglamente numatyta kitaip.

66 straipsnis

Veiksmų, kuriais iš esmės prisidedama prie inovacijų diegimo, finansavimas

Lėšos, pervestos EŽŪFKP taikant Reglamento (ES) Nr. DP/2012 7 straipsnio 2 dalį, skiriamos veiksams, kuriais iš esmės padedama diegti inovacijas, svarbias žemės ūkio našumui ir tvarumui, taip pat klimato kaitos švelninimui arba prisitaikymui.

67 straipsnis

Išlaidų atitikimas kriterijams

1. Nukrypstant nuo Reglamento (EB) Nr. [CSF/2012] 55 straipsnio 7 dalies, stichinių nelaimių atveju taikant nepaprastąsias priemones, kaimo plėtros programose gali būti numatyta, kad išlaidos, susijusios su programos pokyčiais, gali atitikti reikalavimus finansavimui gauti nuo stichinės nelaimės pradžios datos.
2. Išlaidos atitinka reikalavimus EŽŪFKP įnašui gauti tik tuo atveju, jei jos susijusios su veiksmais, kuriuos pagal 49 straipsnyje nustatytus atrankos kriterijus atrinko atitinkama programos valdymo institucija arba kurie atrinkti jos atsakomybe.

Reikalavimus finansavimui gauti atitinka tik tos išlaidos, kurios patiriamos po paraiškos pateikimo kompetentingai institucijai, išskyrus bendrąsias sąnaudas, apibrėžtas 46 straipsnio 2 dalies c punkte ir susijusias su investicijų veiksmais pagal priemones, patenkančias į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį.

Valstybės narės savo programose gali numatyti, kad reikalavimus atitinka tik tos išlaidos, kurios patiriamos po to, kai kompetentinga institucija patvirtino paraišką skirti paramą.

3. 1 ir 2 dalys netaikomos 51 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatoms.
4. Paramos gavėjų atlikti mokėjimai patvirtinami sąskaitomis faktūromis ir mokėjimą įrodančiais dokumentais. Kai tai neįmanoma, mokėjimai patvirtinami lygiaverčiais įrodomąją vertę turinčiais dokumentais, išskyrus atvejus, kai parama teikiama Reglamento (ES) [CSF/2012] 57 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytais būdais.

68 straipsnis

Reikalavimus atitinkančios išlaidos

1. Kai einamosios sąnaudos remiamos pagal šį reglamentą, reikalavimus finansavimui gauti atitinka šios sąnaudų rūšys:
 - (a) veiklos sąnaudos;

- (b) personalo sąnaudos;
 - (c) mokymo sąnaudos;
 - (d) su viešaisiais ryšiais susijusios sąnaudos;
 - (e) finansinės sąnaudos;
 - (f) tinklaveikos sąnaudos.
2. Reikalavimus finansavimui gauti atitinka tik tos studijų išlaidos, kurios susijusios su specifiniu programos veiksmu arba specifiniais programos uždaviniais ir tikslais.
 3. Įnašai natūra, būtent darbai, prekėmis, paslaugomis, žeme ir nekilnojamuoju turtu, už kuriuos nemokama grynaisiais pinigais pagal sąskaitas faktūras ar lygiaverčius įrodomąją vertę turinčius dokumentus, gali būti laikomi reikalavimus atitinkančiomis išlaidomis, jeigu įvykdomos Reglamento (ES) [CSF/2012] 59 straipsnio sąlygos.
 4. Netiesioginės sąnaudos atitinka reikalavimus paramai gauti pagal priemones, nurodytas 15, 16, 19, 21, 25 ir 36 straipsniuose.

69 straipsnis

Galimybė tikrinti ir kontroliuoti priemones

1. Valstybės narės užtikrina, kad visas jų numatomas įgyvendinti kaimo plėtros priemonės būtų galima tikrinti ir kontroliuoti. Todėl valdymo institucija ir kiekvienos kaimo plėtros programos mokėjimo agentūra atlieka galimybės tikrinti ir kontroliuoti priemones, kurias ketinama įtraukti į kaimo plėtros programą, *ex ante* vertinimą. Valdymo institucija ir mokėjimo agentūra taip pat atlieka galimybės tikrinti ir kontroliuoti priemones vertinimą kaimo plėtros programos įgyvendinimo metu. Vykdamt *ex ante* vertinimą ir vertinimą įgyvendinimo laikotarpiu, atsižvelgiama į ankstesnio ir dabartinio programavimo laikotarpio tikrinimų rezultatus. Vertinimu nustatoma, kad priemonės neatitinka galimybės tikrinti ir kontroliuoti reikalavimų, vertintos priemonės atitinkamai koreguojamos.
2. Kai parama skiriama remiantis standartinėmis arba papildomomis sąnaudomis ir prarastomis pajamomis, valstybės narės užtikrina, kad atitinkami skaičiavimai būtų tinkami bei tikslūs ir atlikti iš anksto, laikantis teisingo, sąžiningo ir patikrinamo apskaičiavimo metodo. Todėl nuo institucijų, atliekančių skaičiavimus, nepriklausoma įstaiga, turinti deramą kompetenciją, išduoda pažymą, kuria patvirtinama, kad apskaičiavimai tinkami ir tikslūs. Ta pažyma įtraukiama į kaimo plėtros programą.

70 straipsnis

Išankstinės išmokos

1. Norint gauti išankstinę išmoką, būtina pateikti 100 proc. išankstinės išmokos vertės banko arba lygiavertę garantiją. Viešųjų paramos gavėjų atveju išankstinės išmokos mokamos savivaldybėms, regionų valdžios institucijoms ir jų asociacijoms, taip pat viešosios teisės institucijoms.

Valdžios institucijos kaip garantija pateikta priemonė laikoma lygiaverte pirmoje pastraipoje nurodytai garantijai, jeigu institucija įsipareigoja išmokėti garantija padengtą sumą tuo atveju, jei teisė į išmokėtą išankstinę išmoką nebūtų nustatyta.

2. Garantija gali būti grąžinama, kai kompetentinga mokėjimo agentūra nustato, kad faktinių išlaidų, atitinkančių veiksmui skirtą viešąjį įnašą, suma viršija išankstinės išmokos sumą.

VI ANTRAŠTINĖ DALIS

Valdymas, kontrolė ir informavimas

71 straipsnis

Komisijos pareigos

Siekdama užtikrinti bendrą valdymą ir patikimą finansų valdymą pagal Sutarties 317 straipsnį, Komisija taiko Reglamente (ES) Nr. HR/2012 nustatytas priemones ir kontrolės mechanizmus.

72 straipsnis

Valstybių narių pareigos

1. Siekdamas užtikrinti, kad Sąjungos finansiniai interesai būtų veiksmingai apsaugoti, valstybės narės pagal Reglamento (ES) Nr. HR/2012 60 straipsnio 1 dalį priima įstatymus ir kitus teisės aktus.
2. Valstybės narės kiekvienai kaimo plėtros programai paskiria šias institucijas:
 - (a) valdymo instituciją, kuri gali būti viešoji arba privati įstaiga, veikianti nacionaliniu arba regioniniu lygmeniu; arba už atitinkamos programos valdymą gali būti atsakinga pati tą užduotį vykdanči valstybė narė;
 - (b) akredituotą mokėjimo agentūrą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. HR/2012 7 straipsnyje;
 - (c) sertifikavimo įstaigą, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. HR/2012 9 straipsnyje.
3. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienai kaimo plėtros programai būtų nustatoma atitinkama valdymo ir kontrolės sistema, padedanti užtikrinti aiškų valdymo institucijos ir kitų įstaigų funkcijų pasiskirstymą ir atskyrimą. Valstybės narės atsako už veiksmingą sistemų veikimą programos vykdymo laikotarpiu.
4. Valstybės narės aiškiai apibrėžia valdymo institucijos, mokėjimo agentūros, LEADER vietos veiklos grupių uždavinius, susijusius su tinkamumo ir atrankos kriterijų ir projekto atrankos procedūros taikymu.

Valdymo institucija

1. Valdymo institucija atsako už veiksmingą, efektyvų ir teisingą programos valdymą ir jos įgyvendinimą, visų pirma:
 - (a) užtikrina, kad būtų tinkama saugi elektroninė sistema, skirta įrašyti, laikyti, valdyti ir pranešti stebėsenai ir vertinimui reikalingus statistinius duomenis apie programą ir jos įgyvendinimą, ypač duomenis, reikalingus stebėti pažangą siekiant nustatytų tikslų ir prioritetų;
 - (b) kas ketvirtį teikia Komisijai atitinkamus veiksmų, kuriems skiriamas finansavimas, rodiklių duomenis, įskaitant pagrindinius paramos gavėjo ir projekto duomenis;
 - (c) užtikrina, kad paramos gavėjai ir kitos įstaigos, dalyvaujančios veiksmų įgyvendinime:
 - (i) būtų informuojami apie išsipareigojimus, atsirandančius dėl skirtos pagalbos, ir visoms su veiksmu susijusiems sandoriams taikytų atskirą apskaitos sistemą arba atitinkamą apskaitos kodą;
 - (ii) žinotų apie duomenų teikimo valdymo institucijai ir pajėgumo bei rezultatų registravimo reikalavimus;
 - (d) užtikrina *ex ante* vertinimo, nurodyto Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 48 straipsnyje, atitiktį stebėsenos ir vertinimo sistemai, jį patvirtina ir vertinimo rezultatus teikia Komisijai;
 - (e) užtikrina, kad būtų patvirtintas Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 49 straipsnyje nurodytas vertinimo planas, kad *ex post* programos vertinimas, nurodytas Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 50 straipsnyje, būtų vykdomas laikantis tame reglamente nustatytų laiko terminų; taip pat užtikrina tokių vertinimų atitiktį stebėsenos ir vertinimo sistemai ir jų pateikimą stebėjimo komitetui ir Komisijai;
 - (f) teikia stebėsenos komitetui programos įgyvendinimo pagal konkrečius programos tikslus ir prioritetus stebėjimui būtiną informaciją ir dokumentus;
 - (g) rengia metinę pažangos ataskaitą, kurioje pateikia apibendrintas stebėsenos duomenų lenteles, ir, stebėjimo komitetui patvirtinus, ją teikia Komisijai;
 - (h) užtikrindama, kad mokėjimo agentūra, prieš patvirtinant išmokas, gautų visą būtiną informaciją, pirmiausia apie atliktas procedūras ir visus finansavimui atrinktų veiksmų patikrinimus;
 - (i) užtikrina informacijos apie programą teikimą, įskaitant per nacionalinį kaimo tinklą, galimiems paramos gavėjams, profesinėms organizacijoms, ekonominiams ir socialiniams partneriams, vyrų ir moterų lygybę skatinančioms įstaigoms ir atitinkamoms nevyriausybinėms organizacijoms,

įskaitant aplinkosaugos organizacijas, apie tos programos siūlomas galimybes ir apie taisykles programos finansavimui gauti, taip pat informacijos apie Sąjungos vaidmenį vykdant programą teikimą Sąjungos įnašo gavėjams ir plačiajai visuomenei.

2. Valstybė narė arba valdymo institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių įstaigų, įskaitant vietos valdžios institucijas, regioninės plėtros įstaigas ar nevyriausybinės organizacijas, valdyti ir įgyvendinti kaimo plėtros veiksmus.

Jei valdymo institucija dalį savo užduočių perduoda kitai įstaigai, ji ir toliau atsako už visų minėtų užduočių veiksmingą ir teisingą valdymą bei įgyvendinimą. Valdymo institucija užtikrina, kad būtų nustatytos tinkamos nuostatos, kuriomis būtų sudarytos sąlygos kitai įstaigai gauti visus šiems užduotims vykdyti reikiamus duomenis ir informaciją.

3. Kai kaimo plėtros programa apima 8 straipsnyje nurodytą teminį paprogramį, tai strategijai valdyti ir įgyvendinti valdymo institucija gali paskirti vieną ar daugiau tarpinių įstaigų, įskaitant vietos valdžios institucijas, vietos veiklos grupes ar nevyriausybinės organizacijas. Šiuo atveju taikoma 2 dalis.

74 straipsnyje minėtos stebėsenos ir vertinimo sistemos tikslais valdymo institucija užtikrina, kad šio teminio paprogramio veiksmai ir pajėgumas būtų nustatomi atskirai.

VII ANTRAŠTINĖ DALIS

Stebėseną ir vertinimas

I skyrius

Bendrosios nuostatos

1 SKIRSNIS

STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMOS SUKŪRIMAS IR TIKSLAI

74 straipsnis

Stebėsenos ir vertinimo sistema

Remdamosi šia antraštine dalimi, Komisija ir valstybės narės bendradarbiaudamos parengia bendrą stebėsenos ir vertinimo sistemą, kurią Komisija priima įgyvendinimo aktais, taikydama 91 straipsnyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

75 straipsnis

Tikslai

Stebėsenos ir vertinimo sistema siekiama:

- (a) parodyti kaimo plėtros politikos pažangą ir laimėjimus, įvertinti kaimo plėtros politikos intervencijos poveikį, veiksmingumą, našumą ir aktualumą;
- (b) padėti tiksliau nukreipti paramą kaimo plėtrai;
- (c) remti bendrą mokymosi procesą, susijusį su stebėseną ir vertinimu.

2 SKIRSNIS

TECHNINĖS NUOSTATOS

76 straipsnis

Bendrieji rodikliai

1. Siekiant sudaryti sąlygas rinkti duomenis Sąjungos lygmeniu, 74 straipsnyje numatytoje stebėsenos ir vertinimo sistemoje pateikiamas visoms programoms taikomų bendrų rodiklių, rodančių pradinę padėtį ir programos finansinį vykdymą, pajėgumą, rezultatus ir poveikį, sąrašas.

2. Bendri rodikliai siejami su kaimo plėtros politikos programos struktūra ir tikslais ir pagal juos galima vertinti politikos įgyvendinimo pažangą, našumą ir veiksmingumą, palyginti su tikslais ir uždaviniais Sąjungos, nacionaliniu ir programos lygmenimis.

77 straipsnis

Elektroninė informacinė sistema

1. Pagrindinė informacija apie programos įgyvendinimą, visus finansavimui skirti atrinktus ir įvykdytus veiksmus, reikalinga stebėsenai ir vertinimui, įskaitant pagrindinę informaciją apie paramos gavėją ir projektą, įrašoma ir tvarkoma elektroniniu būdu.
2. Komisija užtikrina, kad egzistuotų tinkama saugi elektroninė sistema, skirta įrašyti, laikyti ir valdyti pagrindinius duomenis ir teikti ataskaitas apie stebėsenos ir vertinimo rezultatus.

78 straipsnis

Informacijos teikimas

Paramos pagal kaimo plėtros priemones gavėjai ir vietos veiklos grupės išsipareigoja teikti valdymo institucijai ir (arba) paskirtiems vertintojams arba kitoms įstaigoms, kurioms perduotos valdymo institucijos funkcijos, visą informaciją, reikalingą programos stebėsenai ir vertinimui, visų pirma, siekiant nustatyti, ar vykdomi konkretūs tikslai ir prioritetai.

II skyrius Stebėseną

79 straipsnis

Stebėsenos procedūros

1. Valdymo institucija ir Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 41 straipsnyje nurodytas stebėsenos komitetas stebi programos įgyvendinimo kokybę.
2. Valdymo institucija ir stebėsenos komitetas kiekvienos kaimo plėtros programą stebi vadovaudamiesi finansiniais, pajėgumo ir tikslų rodikliais.

80 straipsnis

Stebėsenos komitetas

Valstybės narės, vykdančios regionines programas, gali įsteigti nacionalinį stebėsenos komitetą, kuris koordinuotų šių programų įgyvendinimą pagal nacionalinę programą ir finansinių išteklių įsisavinimą.

81 straipsnis

Stebėsenos komiteto pareigos

1. Stebėsenos komitetas tikrina kaimo plėtros programos veiklos rezultatus ir jos įgyvendinimo veiksmingumą. Todėl be Reglamento (ES) Nr. [CSF] 43 straipsnyje nurodytų funkcijų stebėsenos komitetas:
 - (a) per keturis mėnesius nuo sprendimo, kuriuo patvirtinama programa, priėmimo išnagrinėja finansuojamų veiksmų atrankos kriterijus ir pareiškia dėl jų nuomonę. Atrankos kriterijai patikslinami, atsižvelgiant į programavimo poreikius;
 - (b) nagrinėja su programos vertinimo planu susijusias veiklos kryptis ir pajėgumą;
 - (c) nagrinėja programos veiklą, susijusią su *ex ante* sąlygų įvykdymu;
 - (d) dalyvauja nacionaliniame kaimo tinkle, siekdamas keistis informacija apie programos įgyvendinimą;
 - (e) svarsto ir tvirtina metines įgyvendinimo ataskaitas prieš siūsdamas jas Komisijai.

82 straipsnis

Metinė įgyvendinimo ataskaita

1. Nuo 2016 iki 2023 m. imtinai valstybė narė iki kiekvienų metų gegužės 31 d. pateikia Komisijai kaimo plėtros programos metinę įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus. 2016 m. pateikta ataskaita apima 2014 ir 2015 kalendorinius metus.
2. Be Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 44 straipsnyje nurodytos informacijos, metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiami duomenys, *inter alia*, apie pagal kiekvieną priemonę prisiimtus finansinius įsipareigojimus ir patirtas išlaidas, taip pat su vertinimo planu susijusios veiklos santrauka.
3. Be Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 44 straipsnyje nurodytos informacijos, 2017 m. teikiama metinė įgyvendinimo ataskaita apima ir visų programos paprogramių įgyvendinimo aprašymą, pažangos užtikrinant integruotą požiūrį į EŽŪFKP ir kitų ES finansinių priemonių naudojimą, be kita ko, įgyvendinant

vietos plėtros strategijas, kaimo vietovių teritoriniam vystymuisi remti, vertinimą ir išvadas dėl kiekvieno kaimo plėtros programos prioriteto tikslų įgyvendinimo.

4. Be Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 44 straipsnyje nurodytos informacijos, 2019 m. teikiama metinė įgyvendinimo ataskaita apima visų programos paprogramių įgyvendinimo aprašymą ir pažangos užtikrinant integruotą požiūrį į EŽŪFKP ir kitų ES finansinių priemonių naudojimą, be kita ko, įgyvendinant vietos plėtros strategijas, kaimo vietovių teritoriniam vystymuisi remti, vertinimą.
5. Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina taisykles, kuriomis nustatoma metinių įgyvendinimo ataskaitų teikimo tvarka. Minėti įgyvendinimo aktai priimami, laikantis 91 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

III skyrius

Vertinimas

83 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Komisija įgyvendinimo aktais nustato Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 48 ir 50 straipsniuose nurodytų *ex ante* ir *ex post* vertinimų dalis ir minimalius reikalavimus, taikomus Reglamento (ES) Nr. [CSF/2012] 49 straipsnyje nurodytam vertinimo planui. Minėti įgyvendinimo aktai priimami, laikantis 91 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
2. Valstybės narės užtikrina vertinimų atitiktį bendram vertinimo metodui, dėl kurio susitarta pagal 74 straipsnį, organizuoja reikiamų duomenų pateikimą ir surinkimą ir vertintojams teikia įvairius duomenis, gautus iš stebėsenos sistemos.
3. Valstybės narės skelbia vertinimo ataskaitas internete, o Komisija – Sąjungos svetainėje.

84 straipsnis

Ex ante vertinimas

Valstybės narės užtikrina, kad rengiant kaimo plėtros programą *ex ante* vertintojas joje dalyvautų nuo pat pradžių, be kita ko, rengiant 91 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą analizę, formuojant intervencinę programos logiką ir nustatant programos tikslus.

85 straipsnis

Ex post vertinimas

2023 m. valstybės narės parengia kiekvienos kaimo plėtros programos *ex post* vertinimo ataskaitą. Ši ataskaita Komisijai pateikiama ne vėliau kaip iki 2023 m. gruodžio 31 d.

86 straipsnis

Vertinimų apibendrinimas

Komisija atsakinga už *ex ante* ir *ex post* vertinimo ataskaitų apibendrinimą Sąjungos lygmeniu.

Vertinimo ataskaitų apibendrinimas atliekamas ne vėliau kaip iki kitų metų po atitinkamų vertinimų pateikimo gruodžio 31 d.

VIII ANTRAŠTINĖ DALIS

Konkurencijos nuostatos

87 straipsnis

Įmonėms taikomos taisyklės

Kai parama pagal šį reglamentą skiriama įmonių bendradarbiavimui, ji gali būti skiriama tik tuo atveju, kai įmonių bendradarbiavimo formos atitinka konkurencijos taisyklės, taikomas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. sCMO/2012 143–145 straipsnius.

88 straipsnis

Valstybės pagalba

1. Išskyrus atvejus, kai šioje antraštinėje dalyje numatyta kitaip, Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai taikomi valstybių narių kaimo plėtrai teikiamai paramai.
2. Sutarties 107, 108 ir 109 straipsniai netaikomi valstybių narių pagal šį reglamentą ir jo laikantis mokamoms išmokoms arba papildomam nacionaliniam finansavimui, nurodytam 89 straipsnyje, kuriems taikomas Sutarties 42 straipsnis.

89 straipsnis

Papildomas nacionalinis finansavimas

Valstybės narės praneša apie savo mokamas išmokas, susijusias su veiksmais, patenkančiais į Sutarties 42 straipsnio taikymo sritį, skirtas kaimo plėtros priemonėms, kurioms skiriama Sąjungos parama, papildomai finansuoti, o Komisija šias išmokas kaip programavimo dalį, nurodytą 7 straipsnyje, patvirtina pagal šio reglamento nuostatas. Vertindama šias išmokas, Komisija analogijos būdu taiko kriterijus, nustatytus Sutarties 107 straipsnio taikymui. Atitinkama valstybė narė savo papildomą finansavimą kaimo plėtrai paskelbia galiojančiu tik po jo patvirtinimo.

IX ANTRAŠTINĖ DALIS

Komisijos įgaliojimai, bendrosios nuostatos, pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

I skyrius

Komisijos įgaliojimai

90 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus suteikiami Komisijai šiame straipsnyje nustatytomis sąlygomis.
2. Šiame reglamente nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus suteikiami Komisijai neribotam laikui nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.
3. Šiame reglamente nurodytus deleguotus įgaliojimus bet kuriuo metu gali atšaukti Europos Parlamentas ar Taryba. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiamas tame sprendime nurodytų įgaliojimų delegavimas. Jis įsigalioja kitą dieną po sprendimo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba jame nurodytą vėlesnę dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Priėmusi deleguotąjį aktą, Komisija tuo pat metu apie jį praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal šį reglamentą priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jei per du mėnesius nuo pranešimo apie jį Europos Parlamentui ir Tarybai nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepateikia prieštaravimų, arba jei dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad jie neprieštarau. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

91 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda kaimo plėtros komitetas. Tai komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Darant nuorodą į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

II skyrius

Bendrosios nuostatos

92 straipsnis

Keitimasis informacija ir dokumentais

Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, sukuria informacinę sistemą, kuri padėtų Komisijai saugiai keisti bendros svarbos duomenimis su kiekviena valstybe nare. Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina taisykles, kuriomis nustatomas šios sistemos veikimas. Minėti įgyvendinimo aktai priimami, laikantis 91 straipsnyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

93 straipsnis

Bendrosios BŽŪP nuostatos

Šiame reglamente nurodytoms priemonėms taikomas Reglamentas (ES) Nr. HR/2012 ir pagal jį priimtos nuostatos.

III skyrius

Pereinamojo laikotarpio ir baigiamosios nuostatos

94 straipsnis

Panaikinimas

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 panaikinamas.

Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 ir toliau taikomas pagal programas, kurias Komisija pagal tą reglamentą patvirtino iki 2014 m. sausio 1 d., įgyvendinamiems veiksams.

95 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Siekiant, kad perėjimas nuo Reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 nustatytos sistemos prie šiuo reglamentu nustatytos sistemos būtų sklandesnis, Komisija įgaliojama pagal 90 straipsnį

priimti deleguotuosius aktus dėl sąlygų, kuriomis Komisijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1698/2005 patvirtinta parama būtų integruota į paramą, numatytą pagal šį reglamentą, įskaitant paramą techninei pagalbai ir *ex post* vertinimams.

96 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtąją dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

I PRIEDAS

Sumkos ir paramos dydžiai

Straipsnis	Priemonė	Didžiausia suma eurai arba paramos dydis	
16 straipsnio 8 dalis	Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavdavimo paslaugos	1500 200 000	už konsultaciją kas trejus metus už konsultantų mokymą
17 straipsnio 3 dalis	Kokybės schemos arba žemės ūkio ir maisto produktai	3000	vienai valdai per metus
18 straipsnio 3 dalis	Investicijos į materialų turtą	50 % 75 % 65 % 40 %	<p style="text-align: center;"><u>Žemės ūkio sektorius</u></p> <p>paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose sumos</p> <p>paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos</p> <p>paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos</p> <p>paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos</p> <p>Pirmiau nurodyti paramos dydžiai gali būti padidinti 20 proc. su sąlyga, kad didžiausia kompleksinė parama neviršija 90 proc., kai parama skiriama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jauniems ūkininkams įsikurti, – kolektyvinėms investicijoms ir integruotiems projektams,

		50%	– vietovėms, kuriose esama 33 straipsnyje nurodytų gamtinių kliūčių, – veiksams, remiamiems pagal EIP.
		75%	<u>I priede nurodytų produktų perdirbimas ir prekyba</u>
		65%	paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose sumos
		40%	paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos
			paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos
			paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos
			Pirmiau nurodyti paramos dydžiai gali būti padidinti 20 proc. su sąlyga, kad didžiausia kompleksinė parama neviršija 90 proc., kai parama skiriama veiksams pagal EIP.
19 straipsnio 5 dalis	Stichinių nelaimių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamų prevencinių priemonių diegimas	80 %	paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų prevenciniams veiksams, kurių imasi atskiri ūkininkai, sąnaudų sumos
20 straipsnis 6 dalis	Ūkio ir verslo plėtra	70 000 70 000 15 000	kiekvienam jaunajam ūkininkui pagal 33 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktį kiekvienai ūkinei įmonei pagal 33 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktį kiekvienam mažam ūkiui pagal 33 straipsnio 1 dalies a punkto iii papunktį
24 straipsnio	Agrarinės miškininkystės	80 %	<u>paramos skyrimo reikalavimus</u>

3 dalis	sistemų sukūrimas		<u>atitinkančių investicijų į agrarinės miškininkystės sistemų sukūrimą sumos</u>
27 straipsnio 5 dalis	Investicijos į naujas miškininkystės technologijas ir į miškininkystės produktų perdirbimą ir prekybą	50 % 75 % 65 % 40 %	paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažiau išsivysčiusiuose regionuose sumos paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų atokiausiuose regionuose sumos paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų mažosiose Egėjo jūros salose sumos paramos skyrimo reikalavimus atitinkančių investicijų kituose regionuose sumos
28 straipsnio 4 dalis	Gamintojų grupių kūrimas	10 %, 10 %, 8 %, 6 %, 4 % 5 % 5 % 4 % 3 % 2 % 100. 000	<u>jei produkcijos parduodama už mažiau kaip arba už 1 000 000 EUR</u> per pirmus penkerius metus nuo pripažinimo, atitinkamai 1-ais, 2-ais, 3-čiais, 4-tais ir 5-tais metais, parduotos produkcijos procentinė dalis <u>jei produkcijos parduodama už daugiau kaip 1 000 000 EUR, per pirmus penkerius metus nuo pripažinimo, atitinkamai 1-ais, 2-ais, 3-čiais, 4-tais ir 5-tais metais, parduotos produkcijos procentinė dalis</u> didžiausia suma per metus visais atvejais
29 straipsnio 8 dalis	Agrarinė aplinkosauga	600(*) 900(*) 450(*) 200(*)	per metus už 1 ha vienmečių kultūrų per metus už 1 ha specializuotų daugiamečių kultūrų per metus už 1 ha kitoms reikmėms naudojamos žemės per metus už 1 vietinės veislės sutartinį

			galviją (LU), jei tos veislės veisimo ūkiuose tradicija gresia išnykti
30 straipsnio 5 dalis	Ekologinis ūkininkavimas	600(*) 900(*) 450(*)	per metus už 1 ha vienmečių kultūrų per metus už 1 ha specializuotų daugiamečių kultūrų per metus už 1 ha kitoms reikmėms naudojamos žemės
31(7)	Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos	500(*) 200(*) 50	didžiausia suma per metus už 1 ha pirminiu ne ilgesniu kaip 5 metų laikotarpiu didžiausia suma per metus už 1 ha mažiausia su Vandens pagrindų direktyva susijusių išmokų suma per metus už 1 ha
32 straipsnio 3 dalis	Išmokos už vietas, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių	25 250(*) 300(*)	mažiausia suma per metus už 1 ha didžiausia suma per metus už 1 ha didžiausia suma per metus už 1 ha kalnų vietovėse, kaip apibrėžta 46 straipsnio 2 dalyje
34 straipsnio 3 dalis	Gyvūnų gerovė	500	už 1 sutartinį galviją
35 straipsnio 3 dalis	miškų aplinkosaugos paslaugos ir miškų išsaugojimo veikla	200(*)	per metus už 1 ha
38 straipsnio 5 dalis	pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas	65 %	mokėtinos draudimo įmokos
39 straipsnio 5 dalis	Tarpusavio pagalbos fondas gyvūnų bei augalų ligų ir su aplinka susijusių įvykių atvejais	65 %	finansavimo reikalavimus atitinkančių sąnaudų
40 straipsnio 5 dalis	Pajamų stabilizavimo priemonė	65 %	finansavimo reikalavimus atitinkančių sąnaudų

* Išimtiniais atvejais šias sumas galima padidinti, atsižvelgiant į specifines aplinkybes, kurios turi būti pagrįstos kaimo plėtros programose.

II PRIEDAS

Vietovių, kuriose esama gamtinių kliūčių, ribų nustatymo biofiziniai kriterijai

KRITERIJUS	APIBRĖŽTIS	RIBA
KLIMATAS		
Žema temperatūra	Auginimo laikotarpio trukmė (dienų skaičius), apibrėžiama dienų, kai vidutinė paros temperatūra yra > 5°C, skaičiumi (LGP ₁₅) ARBA	≤ 180 dienų
	Auginimo laikotarpio šilumos ir laiko suma (laipsniai–dienos), apibrėžiama kaip suminė vidutinė paros temperatūra > 5°C	≤ 1500 laipsnių–dienų
Sausumas	Metinio kritulių kiekio (P) ir metinio potencialaus evapotranspiracijos (PET) santykis	P/PET ≤ 0,5
KLIMATAS IR DIRVOŽEMIS		
Dirvožemio drėgmės perteklius	Dienų, kai pasiekama arba viršijama lauko drėgmės imlumo riba, skaičius	≥ 230 dienų
DIRVOŽEMIS		
Ribotas dirvožemio drenažas	Vietovės, kuriose dirvožemis yra primirkęs vandens didelę metų dalį	Drėgmė laikosi nuo paviršiaus iki 80 cm gylio daugiau kaip 6 mėnesius arba nuo paviršiaus iki 40 cm gylio daugiau kaip 11 mėnesių ARBA prastas arba labai prastas dirvožemio drenažas, ARBA glėjinio dirvožemio spalva nuo paviršiaus iki 40 cm gylio.
Nepalanki struktūra ir akmeningumas	Santykinai daug molio, dumblo, smėlio, organinės medžiagos (masės %) ir stambios medžiagos (tūrio %) frakcijų	≥ 15 % viršutinio dirbamo dirvos sluoksnio sudaro stambi medžiaga, įskaitant uolienuų atodangas, dideli akmenys ARBA

		<p>smėlio, priesmėlio dirvos viršutinio dirbamo sluoksnio struktūra apibūdinama kaip:</p> <p>dumblas % + (2 x molis %) ≤ 30%, ARBA</p>
		<p>viršutinis dirbamas dirvos sluoksnis yra sunkus molis</p> <p>(≥ 60% molio), ARBA</p>
		<p>organinis dirvožemis (organinės medžiagos ≥30 %) bent 40 cm, ARBA</p>
		<p>viršutinį dirbamą dirvos sluoksnį sudaro molis, dulkiškas molis, smėlingas molis ir yra verstžemio savybių nuo paviršiaus iki 100 cm gylio.</p>
Negilus šaknims palankus sluoksnis	Gylis (cm) nuo dirvos paviršiaus iki vientisos kietos uolienos arba kieto podirvio klodo	≤ 30 cm
Nepalankios cheminės savybės	Viršutiniame dirbamame dirvos sluoksnyje yra druskų, vyksta natrio mainai, pernelyg didelis rūgštingumas	Druskingumas ≥ 4 decisimensai metrui (dS/m) ARBA
		natringumas: ≥ 6 mainomo natrio procentai, ARBA
		dirvos rūgštingumas: pH ≤ 5 (vandenyje).
VIETOVĖ		
Status šlaitas	Aukščio virš jūros lygio kitimas planimetrinio atstumo atžvilgiu (%)	≥ 15 %

III PRIEDAS

Orientacinis priemonių ir veiksmų, kurie turi ypatingos svarbos 8 straipsnyje nurodytiems tematiniais paprogramiams

Jaunieji ūkininkai:

Pagalba verslo pradžiai jauniems ūkininkams, pirmą kartą įsisteigiantiems žemės ūkio valdoje

Investicijos į materialų turta

Žinių perteikimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Bendradarbiavimas

Investicijos į ne žemės ūkio veiklą

Maži ūkiai:

Parama verslo pradžiai steigiant mažus ūkius

Investicijos į materialų turta

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemos

Žinių perteikimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Bendradarbiavimas

Investicijos į ne žemės ūkio veiklą

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER programa

Kalnų vietovės:

– Išmokos vietovėms, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių

– Agrarinės aplinkosaugos veiksmai

– Bendradarbiavimas

– Investicijos į materialų turta

– Ūkių ir verslo plėtra kaimo vietovėse

– Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemos

– Agrarinės miškininkystės sistemų kūrimas

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Žinių perteikimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER programa

Trumpos tiekimo grandinės:

Bendradarbiavimas

Gamintojų grupių kūrimas

LEADER programa

Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemos

Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse

Investicijos į materialų turta

Žinių perteikimas ir informavimo veikla

Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

IV PRIEDAS

Kaimo plėtros ex ante sąlygos

1. SU PRIORITETAIS SUSIJUSIOS SĄLYGOS

ES kaimo plėtros prioritetas, BSP tematinis tikslas	Ex ante sąlyga	Įvykdymo kriterijai
<p>1 kaimo plėtros prioritetas: skatinti žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse</p> <p>1 teminis tikslas: mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir inovacijų skatinimas</p>	<p>1.1. Moksliniai tyrimai ir inovacijos: parengta nacionalinė arba regioninė mokslinių tyrimų ir inovacijų strategija, skirta pažangiajai specializacijai pagal nacionalinę reformų programą, siekiant pritraukti privačių lėšų MTI išlaidoms dengti, kuri atitinka gerai veikiančias nacionalines arba regionines mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemas³⁵.</p> <p>1.2. Konsultavimo pajėgumai: pakankami konsultavimo dėl reguliavimo reikalavimų ir visų su tvariu žemės ūkio ir miškininkystės valdymu ir klimato politika susijusių aspektų pajėgumai.</p>	<ul style="list-style-type: none">– Sukurta nacionalinė ir (arba) regioninė inovacijų strategija, skirta pažangiajai specializacijai,<ul style="list-style-type: none">– kuri yra grindžiama SWOT analize siekiant sutelkti išteklius tik į tam tikrus MTI prioritetus;– kurioje apibrėžiamos priemonės privačioms RTD investicijoms skatinti;– į kurią įtraukta stebėsenos ir peržiūros sistema;– valstybė narė priėmė programą, kurioje nustatyti turimi MTI skirti biudžeto ištekliai;– valstybė narė priėmė daugiamečių planą, kuriame nustatytas su ES prioritetais susijusių investicijų biudžetas ir prioritinė tvarka (ESFRI).– Į programą įtraukiamas atitinkamos geografinės apimties (nacionalinės, regioninės) veiklos išplėtimo ir (arba) konsultavimo sistemų struktūros aprašymas, įskaitant numatomą jų reikšmę kaimo plėtros prioritetui, kuriame parodomas 1.2 sąlygos išpildymas.

³⁵ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: Strategijos „Europa 2020“ pavyzdinė iniciatyva „Inovacijų sąjunga“ (COM(2010) 546 galutinis, 2010 10 6). Konkurencingumo tarybos išvados: Išvados dėl „Inovacijų sąjungos“ (dok. 17165/10, 2010 11 26).

<p>2 kaimo plėtros prioritetas: didinti visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą</p> <p>3 teminis tikslas: mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumo didinimas</p>	<p>2-3.1. Verslo įsteigimas: įvykdytos veiksmingo Smulkiojo verslo akto (SVA) ir jo 2011 m. vasario 23 d. apžvalgos³⁶ įgyvendinimo specifikacijos, įskaitant principą „visų pirma galvokime apie mažuosius“.</p>	<p>– Specifinės priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> – priemonės, skirtos įmonės steigimo laikotarpiui sutrumpinti iki 3 darbo dienų, o sąnaudoms sumažinti iki 100 EUR; – priemonės, skirtos licencijų ir leidimų, reikalingų norint verstis konkrečia įmonės veikla, gavimo laikotarpiui sutrumpinti iki 3 mėnesių; – sistemiškas teisės aktų poveikio MVĮ vertinimas taikant „MVĮ tyrimą“, kartu, jei reikia, atsižvelgiant į įmonių dydžio skirtumus.
<p>3 kaimo plėtros prioritetas: skatinti maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje</p> <p>3 teminis tikslas: mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumo didinimas</p>		

³⁶

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ Europos iniciatyva „Small Business Act“ (COM(2008) 394, 2008 6 23); Konkurencingumo tarybos išvados: „Visų pirma galvokime apie mažuosius“. Europos iniciatyva „Smulkiojo verslo aktas“ (dok. 16788/08, 2008 12 1); Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: „Smulkiojo verslo akto Europai apžvalga“ (COM(2008) 78 galutinis, 2011 2 23); Konkurencingumo tarybos išvados: Tarybos išvados dėl Smulkiojo verslo akto Europai apžvalgos (dok. 10975/11, 2011 5 30).

<p>4 kaimo plėtros prioritetas: atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas;</p> <p>5 teminis tikslas: prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas</p> <p>6 teminis tikslas: aplinkosauga ir išteklių naudojimo veiksmingumo skatinimas</p>	<p>4.1. Gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė (GAAB): nacionaliniu lygiu nustatyti Reglamento (ES) Nr. HR/xxxx VI antraštinės dalies I skyriuje nurodyti geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartai.</p> <p>4.2 Būtiniausi trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimai: nacionaliniu lygiu nustatyti šio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 29 straipsnyje nurodyti būtiniausi trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimai.</p> <p>4.3 Kiti atitinkami nacionaliniai standartai: šio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 29 straipsnyio taikymo tikslais nustatyti atitinkami privalomi nacionaliniai standartai.</p> <p>4.4. Rizikos prevencija: rengiami nacionaliniai rizikos vertinimai nelaimių valdymo tikslams, atsižvelgiant į prisitaikymą prie klimato kaitos³⁷.</p>	<p>– GAAB standartai nustatyti nacionalinėje teisėje ir nurodyti programose.</p> <p>– Programose nurodyti šio reglamento III antraštinės dalies I skyriaus 29 straipsnyje nurodyti būtiniausi trąšų ir augalų apsaugos produktų naudojimo reikalavimai.</p> <p>– Programose nurodyti atitinkami privalomi nacionaliniai standartai.</p> <p>– Rengiamas nacionalinis rizikos vertinimas, kuriame:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pateikiamas nacionalinio rizikos vertinimo proceso, metodikos, metodų ir naudojamų laidžiamų skelbti duomenų naudojimo aprašymas; – priimti rizikos vertinimo kokybiniai ir kiekybiniai moetdai; – atitinkamais atvejais atsižvelgiama į nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas.
--	---	--

³⁷

Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos išvados: balandžio 11–12 d. išvada dėl tolesnio rizikos vertinimų plėtojimo nelaimių valdymo Europos Sąjungoje tikslams.

<p>5 kaimo plėtros prioritetas: skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio bei maisto ir miškininkystės sektoriuose</p> <p>4 teminis tikslas: perėjimo prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos visuose sektoriuose rėmimas</p> <p>5 teminis tikslas: prisitaikymo prie klimato kaitos, rizikos prevencijos ir valdymo skatinimas</p>	<p>5.1 Išmetamas ŠESD kiekis: atitiktis 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo Nr. 406/2009/EB dėl valstybių narių pastangų mažinti jų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, Bendrijai siekiant įvykdyti išsipareigojimus iki 2020 m. sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas 6 straipsnio 1 daliai.</p> <p>5.2 Energijos vartojimo efektyvumas: 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų³⁸ perkėlimas į nacionalinę teisę.</p> <p>5.3 Vandens kainų nustatymas: parengta vandens kainų politika, kuria užtikrinamas tinkamas įvairių vandens naudojimo sričių indėlis į sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, susigrąžinimą pagal 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus³⁹, 9 straipsnį.</p> <p>5.4 Atliekų tvarkymo planai: 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinčios kai kurias direktyvas⁴⁰ perkėlimas į nacionalinę teisę, visų pirma atliekų tvarkymo planų rengimas pagal tą direktyvą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Valstybė narė Komisijai pateikė ataskaitą apie 2013–2020 m. pagal Sprendimo Nr. 406/2009/EB 3 straipsnį priimtas nacionalines strategijas ir priemones. – Valstybė narė Komisijai pateikė Efektyvaus energijos vartojimo veiksmų planą, kuriuo energijos taupymo tikslai pagrindžiami konkrečiomis nuosekliomis priemonėmis pagal Direktyvos 2006/32/EB 14 straipsnį. – Valstybė narė atsižvelgė į sąnaudų, patirtų teikiant vandens paslaugas, įskaitant aplinkos apsaugos ir išteklių sąnaudas, susigrąžinimo principą pagal Direktyvos 2000/60/EB 9 straipsnio 1 dalį; – valstybė narė pagal Direktyvos 2000/60/EB 5 straipsnį ir III priedą atliko ekonominę analizę, susijusią su vandens paslaugų apimtimi, kainomis bei sąnaudomis ir atitinkamų investicijų prognozėmis; – valstybė narė užtikrino įvairių vandens naudojimo sektorių indėlių pagal Direktyvos 2000/60/EB 9 straipsnio 3 dalį. – Valstybė narė užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos pagal Direktyvos 2008/98/EB 1, 4, 13 ir 16 straipsnius parengtų vieną arba kelis atliekų tvarkymo planus, kaip reikalaujama tos direktyvos 28 straipsnyje. – Valstybė narė pagal Direktyvos 2009/28/EB 4 straipsnį priėmė
---	---	---

³⁸ OL L 48, 2011 2 23, p. 1.

³⁹ OL L 327, 2000 12 22, p. 1.

⁴⁰ OL L 312, 2008 11 22, p. 3.

⁴¹ OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

	<p>5.5 Atsinaujinačiųjų išteklių energija: 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB⁴¹, perkėlimas į nacionalinę teisę.</p>	<p>nacionalinį atsinaujinančių išteklių energijos veiksmų planą.</p>
<p>6 kaimo plėtros prioritetą: skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse</p> <p>8 teminis tikslas: užimtumo skatinimas ir darbo jėgos judumo rėmimas</p> <p>9 teminis tikslas: socialinės įtraukties skatinimas ir kova su skurdu</p>	<p>6.1 Galimybė naudotis EŽŪFKP lėšomis: pagalbos atitinkamoms suinteresuotosioms šalims teikimas, kad jos galėtų pasinaudoti EŽŪFKP lėšomis.</p> <p>6.2 Savarankiškas darbas, verslumas ir verslo kūrimas: parengta išsami ir integruota strategija, kuria remiantis teikiama integracinė parama naujai įsteigtoms įmonėms pagal Smulkiojo verslo aktą⁴² ir laikantis 7 užimtumo gairės dėl palankių sąlygų darbo vietoms kurti.</p> <p>6.3 Naujos kartos prieigos infrastruktūra (naujos kartos prieigos tinklai): parengti nacionaliniai NKP planai, kuriuose atsižvelgta į regioninius veiksmus, siekiant įgyvendinti ES didelės spartos interneto prieigos tikslus⁴³, daugiausia dėmesio skiriant toms sritims, kuriose nustatyta, kad rinka negali prieinamomis sąnaudomis suteikti pakankamos kokybės atviros infrastruktūros.</p>	<p>– Atitinkamoms suinteresuotosioms šalims teikiama parama teikiant projektų paraiškas ir įgyvendinant bei valdant atrinktus projektus;</p> <p>– Valstybės narės turi išsamią ir integruotą strategiją, į kurią įtraukta:</p> <ul style="list-style-type: none"> – priemonės, skirtos smarkiai sumažinti įmonės steigimo laikotarpį ir sąnaudas pagal Smulkiojo verslo aktą; – priemonės, skirtos licencijų ir leidimų, reikalingų norint verstis konkrečia įmonės verslo veikla, gavimo laikotarpiui sutrumpinti pagal Smulkiojo verslo aktą; – veiksmai, kuriais susiejamos tinkamos verslo plėtros paslaugos ir finansinės paslaugos (prieiga prie kapitalo), aprėpiant socialiai remtinas grupes ir nepalankioje padėtyje esančias vietas; <p>– Parengtas nacionalinis NKP planas, į kurį įtraukta:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reguliariai atnaujinamas investicijų į infrastruktūrą planas, kuriame įvertinta bendra paklausa, nurodytos investicijos ir paslaugos; – tvarūs investicijų modeliai, kuriais skatinama konkurencija, suteikiama galimybė naudotis atvira, prieinama, kokybiška ir perspektyvia infrastruktūra ir paslaugomis; – privačių investicijų skatinimo priemonės.

⁴² Nuoroda bus įtraukta.

⁴³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: Europos skaitmeninė darbotvarkė (COM(2010) 245 galutinis/2, 2010 8 26); Komisijos tarnybų darbinis dokumentas: Skaitmeninės darbotvarkės rezultatų suvestinė (SEK(2011) 708, 2011 5 31).
Rezultatų suvestinė: http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm

2. KELIEMS PRIORITETAMS TAIKOMOS HORIZONTALIOS SĄLYGOS

	<p>HS.1 Valstybių narių administracinis veiksmingumas: parengta strategija, skirta didinti šalies administravimo veiksmingumą, įskaitant viešojo administravimo reformą⁴⁴.</p> <p>HS.2 Žmogiškųjų išteklių paskirstymas: pakankami įstaigų, atsakingų už kaimo plėtros programų valdymą ir įgyvendinimą, žmogiškųjų išteklių, mokymų valdymo ir IT sistemų pajėgumai.</p> <p>HS. 3 Atrankos kriterijai: apibrėžtas tinkamas metodas, kuriuo nustatomi principai, susiję su projektų ir vietos plėtros strategijų atrankos kriterijų nustatymu.</p>	<p>– Parengta ir įgyvendinama valstybių narių administracinio veiksmingumo stiprinimo strategija⁴⁵, kurioje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pateikiama teisinių, organizacinių ir (arba) procedūrinių pertvarkos veiksmų analizė ir strateginis planavimas; – numatyta plėtoti kokybės valdymo sistemas; – nurodyti integruoti veiksmai, kuriais paprastinamos ir racionalizuojamos administravimo procedūros; – numatyta visais lygmenimis ugdyti įgūdžius; – numatyta parengti stebėsenos ir vertinimo procedūras ir priemones; <p>– Į programą įtraukiamas programos valdymo institucijų žmogiškųjų išteklių paskirstymo, mokymų valdymo ir IT sistemų aprašymas, kuriame parodomas HS.2 <i>ex ante</i> sąlygos išpildymas.</p> <p>– Į programą įtraukiamas pasirinkto projektų ir vietos plėtros strategijų atrankos kriterijų nustatymo metodo aprašymas, kuriame parodomas HS.3 <i>ex ante</i> sąlygos išpildymas.</p>
--	--	--

⁴⁴ Jeigu konkrečiai šaliai pateikta tokia Tarybos rekomendacija, tiesiogiai susijusi su šia sąlyga, tada vertinant, ar ji įvykdyta, bus atsižvelgiama į konkrečiai šaliai pateiktos Tarybos rekomendacijos įvykdymo vertinimą.

⁴⁵ Visų čia nurodytų elementų, susijusių su strategijos įgyvendinimu, pateikimo terminai gali būti nustatyti programos įgyvendinimo laikotarpiu.

V PRIEDAS

Orientacinis priemonių, kurios turi svarbos vienam ar keliems Sąjungos kaimo plėtros prioritetams, sąrašas

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos keliems Sąjungos prioritetams

16 straipsnis. Konsultavimo paslaugos, ūkio valdymo ir ūkininkų pavadavimo paslaugos

18 straipsnis. Investicijos į materialų turtą

20 straipsnis. Ūkio ir verslo plėtra

36 straipsnis. Bendradarbiavimas

42 straipsnis. LEADER programa

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant žinių perteikimą ir inovacijas žemės ūkyje, miškininkystėje ir kaimo vietovėse

15 straipsnis. Žinių perteikimas ir informavimo veikla

27 straipsnis. Investicijos į naujas miškininkystės technologijas ir į miškininkystės produktų perdirbimą ir prekybą

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos didinant visų tipų žemės ūkio veiklos konkurencingumą ir ūkių perspektyvumą

17 straipsnis. Žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemos

32–33 straipsniai. Išmokos už vietoves, kuriose esama gamtinių ar kitokių specifinių kliūčių

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant maisto grandinės organizavimą ir rizikos valdymą žemės ūkyje

19 straipsnis. Stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių paveikto žemės ūkio gamybos potencialo atkūrimas ir atitinkamų prevencinių priemonių diegimas

- 25 straipsnis. Miškų gaisrų, stichinių nelaimių ir katastrofinių įvykių žalos prevencija ir atlyginimas
- 28 straipsnis. Gamintojų grupių kūrimas
- 34 straipsnis. Gyvūnų gerovė
- 37 straipsnis Rizikos valdymas
- 38 straipsnis. Pasėlių, gyvūnų ir augalų draudimas
- 39 straipsnis. Tarpusavio pagalbos fondas gyvūnų bei augalų ligų ir su aplinka susijusių įvykių atvejais
- 40 straipsnis. Pajamų stabilizavimo priemonė

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos siekiant atkurti, išsaugoti ir pagerinti nuo žemės ūkio ir miškininkystės priklausančias ekosistemas

ir

siekiant skatinti efektyvų išteklių naudojimą ir remti perėjimą prie klimato kaitai atsparios mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos žemės ūkio, maisto ir miškininkystės sektoriuose

- 22 straipsnis. Investicijos į miško plotų plėtrą ir miškų gyvybingumo gerinimą
- 23 straipsnis. Miško įveisimas ir miškingų plotų kūrimas
- 24 straipsnis. Agrarinės miškininkystės sistemų sukūrimas
- 26 straipsnis. Investicijos, kuriomis didinamas miškų ekosistemų atsparumas ir aplinkosauginė vertė
- 29 straipsnis. Agrarinė aplinkosauga ir klimatas
- 30 straipsnis. Ekologinis ūkininkavimas
- 31 straipsnis. Su „Natura 2000“ ir Vandens pagrindų direktyva susijusios išmokos
- 35 straipsnis. Miškų aplinkosaugos ir klimato paslaugos ir miškų išsaugojimas

Priemonės, turinčios ypatingos svarbos skatinant socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse

- 21 straipsnis. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse
- 42–45 straipsniai. LEADER programa

FINANSINĖ TEISĖS AKTO PASIŪLYMO PAŽYMA

1. PASIŪLYMO (INICIATYVOS) STRUKTŪRA

1.1. Pasiūlymo (iniciatyvos) pavadinimas

- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos schemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės, pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas, (Vieno BRO reglamento) pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėjimo pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 nuostatos dėl tiesioginių išmokų ūkininkams 2013 m., pasiūlymas;
- Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos su bendru žemės ūkio produktų rinkų organizavimu susijusios tam tikros pagalbos ir gražinamųjų išmokų nustatymo priemonės, pasiūlymas;
- Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos reglamento (EB) Nr. 1234/2007 nuostatos, susijusios su bendrosios išmokos schema ir parama vynmedžių augintojams, pasiūlymas.

1.2. Atitinkama (-os) politikos sritis (-ys) VGV / VGB sistemoje⁴⁶

Politikos sritis – 2 išlaidų kategorijos 05 antraštinė dalis

1.3. Pasiūlymo (iniciatyvos) pobūdis (BŽŪP teisės aktų sistema po 2013 m.)

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone**

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **nauja priemone, kuri bus priimta įgyvendinus bandomąjį projektą ir (arba) atlikus parengiamuosius veiksmus⁴⁷**

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **esamos priemonės galiojimo pratęsimu**

Pasiūlymas (iniciatyva) susijęs (-usi) su **priemone, perorientuota į naują priemonę**

⁴⁶ VGV – veikla grindžiamas valdymas, VGB – veikla grindžiamas biudžeto sudarymas.

⁴⁷ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 49 straipsnio 6 dalies a arba b punkte.

1.4. Tikslai

1.4.1. *Komisijos daugiametis (-čiai) strateginis (-iai) tikslas (-ai), kurio (-ių) siekiama šiuo pasiūlymu (šia iniciatyva)*

Skatinant veiksmingą išteklių naudojimą, siekiant strategijoje „Europa 2020“ užsibrėžto pažangaus, tvaraus ir integracinio ES žemės ūkio ir kaimo vietovių augimo, BŽŪP tikslai:

- gyvybinga maisto produktų gamyba;
- tausūs gamtos išteklių ir klimato politikos valdymas;
- darnus teritorinis vystymasis.

1.4.2. *Konkretus (-ūs) tikslas (-ai) ir atitinkama VGV / VGB veikla*

Konkretūs 05 politikos srities tikslai:

1 konkretus tikslas –

teikti aplinkos viešąsias gėrybes

2 konkretus tikslas –

kompensuoti gamybos sunkumus regionuose, kuriuose esama specifinių gamtinių kliūčių

3 konkretus tikslas –

vykdyti veiksmus klimato kaitai sušvelninti ir prie jos prisitaikyti

4 konkretus tikslas –

tvarkyti (BŽŪP) ES biudžetą, laikantis aukšto lygio finansų valdymo standartų

Konkretus VGB 05 02 tikslas – intervencijos žemės ūkio rinkose:

5 konkretus tikslas –

didinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir jo dalies maisto grandinėje vertę

Konkretus VGB 05 03 tikslas – tiesioginė pagalba

6 konkretus tikslas –

remti ūkių pajamas ir apriboti jų kintamumą

Konkretūs VGB 05 04 tikslai – kaimo plėtra:

7 konkretus tikslas –

skatinti ekologišką augimą diegiant inovacijas

8 konkretus tikslas –

remti užimtumą kaimo vietovėse ir išlaikyti kaimo vietovių socialinę struktūrą

9 konkretus tikslas –

gerinti kaimo ekonomiką ir skatinti įvairinimą

10 konkretus tikslas –

atsižvelgti į ūkininkavimo sistemų struktūrinę įvairovę

1.4.3. Numatomas (-i) rezultatas (-ai) ir poveikis

Šiame etape neįmanoma nustatyti kiekybinių poveikio rodiklių tikslų. Nors vykdoma politika galima pakreipti vystymąsi kuria nors linkme, pagal šiuos rodiklius vertinami svarbiausi ekonominiai, aplinkos ir socialiniai rezultatai galiausiai priklausys ir nuo įvairių išorinių veiksnių poveikio, o šie veiksniai, remiantis pastarųjų metų patirtimi, įgyja vis daugiau svarbos ir yra neprognozuojami. Toliau vykdoma analizė bus parengta laikotarpiui po 2013 m.

Tiesioginių išmokų atžvilgiu valstybės narės turės galimybę priimti kai kuriuos sprendimus dėl tam tikrų tiesioginių išmokų schemų elementų.

Kaimo plėtros srityje šie planuojami rezultatai ir poveikis priklausys nuo valstybių narių kaimo plėtros programų, pateiktų Komisijai. Valstybės narės bus paprašytos savo programose nustatyti tikslus.

1.4.4. Rezultatų ir poveikio rodikliai

Pasiūlymuose numatoma sukurti bendrą stebėjimo ir vertinimo sistemą bendros žemės ūkio politikos rezultatams vertinti. Į ją įtraukiamos visos priemonės, susijusios su BŽŪP priemonių, visų pirma tiesioginių išmokų, rinkos priemonių, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos, stebėjimu ir vertinimu.

Šių BŽŪP priemonių poveikis vertinamas pagal šiuos tikslus:

- a) perspektyvią maisto gamybą, daugiausia dėmesio skiriant žemės ūkio pajamoms, žemės ūkio produktyvumui ir kainų stabilumui;
- b) tvarų gamtos išteklių valdymą ir klimato kaitos prevenciją, daugiausia dėmesio skiriant šiltnamio efektą sukeliančių išmetamųjų dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;

- c) darnų teritorinį vystymąsi, daugiausia dėmesio skiriant kaimo užimtumo didinimui, augimo skatinimui ir skurdo mažinimui kaimo vietovėse.

Komisija įgyvendinimo aktais apibrėžia specifinius tikslų ir sričių rodiklius.

Be to, kaimo plėtrai siūloma sustiprinta bendra stebėjimo ir vertinimo sistema. Šia sistema siekiama a) parodyti kaimo plėtros politikos pažangą ir laimėjimus, įvertinti kaimo plėtros politikos intervencijos poveikį, veiksmingumą, našumą ir aktualumą, b) padėti tiksliau nukreipti paramą kaimo plėtrai, c) remti bendrą mokymosi procesą, susijusį su stebėjimu ir vertinimu. Komisija įgyvendinimo aktu nustatys bendrų rodiklių, susietų su politikos prioritetais, sąrašą.

1.5. Pasiūlymo (iniciatyvos) pagrindas

1.5.1. Trumpalaikiai arba ilgalaikiai poreikiai

Siekiant įgyvendinti daugiamečius strateginius BŽŪP tikslus, kuriais kaimo vietovėse tiesiogiai įgyvendinama strategija „Europa 2020“, ir įvykdyti atitinkamus Sutarties reikalavimus, pasiūlymais siekta nustatyti bendros žemės ūkio politikos po 2013 m. teisės aktų sistemą.

1.5.2. Papildoma ES dalyvavimo nauda

Būsima BŽŪP – tai ne vien mažos, nors ir esminės, ES ekonomikos dalies poreikius tenkinanti politika, bet ir strateginės svarbos aprūpinimo maistu, aplinkos ir teritorinės pusiausvyros politika. Taigi vykdant BŽŪP – šią išties bendrą ES politiką – veiksmingiausiai panaudojami riboti biudžeto ištekliai tvariam žemės ūkiui palaikyti visoje ES, sprendžiant svarbias tarpvalstybines problemas, kaip kad klimato kaita, ir stiprinant valstybių narių solidarumą.

Kaip nurodoma Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“⁴⁸, BŽŪP yra tikroji Europos politika. Valstybės narės nevykdo 27 nacionalinių žemės ūkio politikų ir nevaldo 27 biudžetų, bet sutelkusios išteklius vykdo vieną Europos lygmens politiką ir valdo vieną Europos biudžetą. Natūralu, kad BŽŪP sudaro didelę ES biudžeto dalį. Vis dėlto vykdyti bendrą politiką yra veiksmingiau ir ekonomiškiau nei vykdyti nekoordinuotą nacionalinę politiką.

1.5.3. Panašios patirties išvados

Remiantis dabartinės politikos sistemos vertinimu, išsamiomis konsultacijomis su suinteresuotaisiais asmenimis ir būsimų uždavinių bei poreikių analize, atliktas nuodugnus poveikio vertinimas. Daugiau informacijos galima rasti teisės aktų pasiūlymuose pateikiamuose poveikio vertinime ir aiškinamajame memorandume.

⁴⁸ COM(2011) 500 *final*, 2011 6 29.

1.5.4. Suderinamumas ir galima sąveika su kitomis atitinkamomis priemonėmis

Teisės aktų pasiūlymai, apžvelgiami šioje finansinėje pažymoje, turėtų būti vertinami platesniame kontekste, t. y. atsižvelgiant į suvestinio pagrindų reglamento pasiūlymą, kuriame nustatytos bendros strateginės programos fondų (EŽŪFKP, ERPF, ESF, Sanglaudos fondo ir EJRŽF) bendrosios nuostatos. Šiuo pagrindų reglamentu bus iš esmės padedama mažinti administracinę naštą, leisti ES lėšas veiksmingai ir supaprastinti politikos įgyvendinimą. Juo taip pat grindžiamos bendroje strateginėje programoje nustatytos naujos koncepcijos, taikomos visiems šiems fondams ir būsimoms partnerystės sutartims, kuriomis šie fondai bus irgi reguliuojami.

Sukurtoje bendroje strateginėje programoje strategijos „Europa 2020“ tikslai ir prioritetai paverčiami EŽŪFKP, taip pat ERPF, ESF, Sanglaudos fondo ir EJRŽF prioritetais, užtikrinsiančiais integruotą lėšų naudojimą bendriems tikslams įgyvendinti.

Bendroje strateginėje programoje taip pat bus nustatyti koordinavimo su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir priemonėmis mechanizmai.

Be to, derinant ir vienodinant pirmo (EŽŪGF) ir antro (EŽŪFKP) BŽŪP ramsčio valdymo ir kontrolės taisykles, bus pasiektas reikšmingas BŽŪP sinergijos ir supaprastinimo poveikis. Stiprų EŽŪGF ir EŽŪFKP ryšį reikia išlaikyti, o valstybėse narėse jau veikiančias struktūras toliau stiprinti.

1.6. Trukmė ir finansinis poveikis

x Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė ribota (taikoma tiesioginių išmokų schemos reglamento, kaimo plėtros ir pereinamojo laikotarpio reglamentų projektams)**

- x Pasiūlymas (iniciatyva) galioja nuo 2014 01 01 iki 2020 12 31
- x Finansinis poveikis tolesniu daugiamečių finansinės programos laikotarpiu. Kaimo plėtros atžvilgiu – poveikis išmokoms iki 2023 m.

x Pasiūlymo (iniciatyvos) **trukmė neribota (taikoma vieno BRO reglamento ir horizontaliojo reglamento projektams)**

- Įgyvendinimas nuo 2014 m.

1.7. Numatytas (-i) valdymo būdas (-ai)⁴⁹

x Komisijos vykdomas **tiesioginis centralizuotas valdymas**

Netiesioginis centralizuotas valdymas, vykdomo užduotis perduodant:

- vykdomosioms įstaigoms

⁴⁹ Informacija apie valdymo būdus ir nuorodos į Finansinį reglamentą pateikiamos svetainėje „BudgWeb“ http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

- Bendrijų įsteigtoms įstaigoms⁵⁰
- nacionalinėms viešojo sektoriaus arba viešąsias paslaugas teikiančioms įstaigoms
- asmenims, atsakingiems už konkrečių veiksmų vykdymą pagal Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį ir nurodytiems atitinkamame pagrindiniame teisės akte, apibrėžtame Finansinio reglamento 49 straipsnyje

x **Pasidalijamasis valdymas** kartu su valstybėmis narėmis

Decentralizuotas valdymas kartu su trečiosiomis šalimis

Jungtinis valdymas kartu su tarptautinėmis organizacijomis (*nurodyti*)

Pastabos

Be didelių pokyčių lyginant su dabartine padėtimi, t. y. valstybės narės pasidalijamuoju būdu valdys dalį išlaidų, susijusių su teisės aktų pasiūlymais dėl BŽŪP reformos. Vis dėlto labai nedidelei daliai išlaidų toliau bus taikomas Komisijos vykdomas tiesioginis centralizuotas valdymas.

⁵⁰ Kaip nurodyta Finansinio reglamento 185 straipsnyje.

2. VALDYMO PRIEMONĖS

2.1. Priežiūros ir atskaitomybės taisyklės

Kas 4 metus Komisija teiks BŽŪP stebėjimo ir vertinimo ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai; pirmoji ataskaita pateikiama vėliausiai 2017 m. pabaigoje.

Šią ataskaitą papildoma pagal konkrečias visoms BŽŪP sritims taikomas nuostatas vykdomi išsamūs ataskaitų teikimo ir pranešimų reikalavimai, kurie bus apibrėžti įgyvendinimo taisyklėse.

Kaimo plėtros srityje numatytos programos lygmens stebėjimo taisyklės, kurios bus suvienodintos su kitų fondų taisyklėmis ir susietos su *ex ante*, pažangos ir *ex post* vertinimais.

2.2. Valdymo ir kontrolės sistema

2.2.1. Nustatyta rizika

Esama daugiau nei septynių milijonų BŽŪP gavėjų, gaunančių paramą pagal pačias įvairiausias pagalbos schemas, kurių atrankai taikomi išsamūs ir kartais sudėtingi atitikties kriterijai.

Ryškėja tendencija bendros žemės ūkio politikos srityje mažinti klaidų dažnį. Taigi dabartinis šiek tiek didesnis nei 2 proc. klaidų dažnis leidžia teigiamai vertinti ankstesnių metų vertinimus. Ketinama toliau siekti mažinti klaidų dažnį, kad jis nesiektų 2 proc.

2.2.2. Numatomas (-i) kontrolės metodas (-ai)

Teisės aktų paketu, visų pirma reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėjimo pasiūlymu, numatoma išlaikyti ir stiprinti dabartinę sistemą, nustatytą Reglamentu (EB) Nr. 1290/2005. Šiuose teisės aktuose numatoma privaloma valstybių narių lygmens administracinė struktūra, kurios pagrindą sudaro akredituotos mokėjimo agentūros, atsakingos už galutinių paramos gavėjų kontroliavimą pagal 2.3 skirsnyje nustatytus principus. Kasmet kiekvienos mokėjimo agentūros vadovas privalo pateikti patikinimo pareiškimą, kuriuo užtikrinamas mokėjimo agentūros ataskaitų išsamumas, tikslumas ir teisingumas, tinkamas jos vidaus kontrolės sistemų veikimas, pagrindinių jos sandorių teisėtumas ir tvarkingumas. Nepriklausoma audito institucija turi pateikti šių trijų sričių vertinimo išvadas.

Komisija ir toliau tikrins žemės ūkio išlaidas, taikydama rizikos vertinimo metodiką ir siekdama sutelkti didžiausią auditorių dėmesį į didžiausios rizikos sritis. Kai šiais auditais nustatoma, kad išlaidos patirtos, pažeidus Sąjungos taisykles, Komisija pagal atitikties patikrinimo sistemą nefinansuos susijusių sumų Sąjungos lėšomis.

Išsami kontrolės sąnaudų analizė pateikiama poveikio vertinimo, įtraukto į teisės aktų pasiūlymus, 8 priede.

2.3. Sukčiavimo ir pažeidimų prevencijos priemonės

Teisės aktų paketu, visų pirma reglamento dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėjimo pasiūlymu, numatoma išlaikyti ir stiprinti dabartinę išsamią kontrolės ir baudų, skiriamų mokėjimo agentūrų, sistemą, pritaikant bendrąsias pagrindines savybes ir specifines taisykles kiekvienos pagalbos programos ypatybėms. Apskritai sistemoje numatyta atlikti nuodugnų 100 proc. paramos paraiškų administracinį patikrinimą, prireikus kryžminę patikrą su kitomis duomenų bazėmis, išankstinių mokėjimų patikrinimus vietoje, tikrinant mažiausią sandorių skaičių, priklausomai nuo konkrečiai programai priskiriamo rizikos laipsnio. Jei vykdam šiuos patikrinimus vietoje išaiškinama daug pažeidimų, turi būti vykdomas papildomas patikrinimas. Šiame kontekste pati svarbiausia – Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IACS), kuri per 2010 finansinius metus patikrino apie 80 proc. visų išlaidų pagal EŽŪGF ir EŽŪFKP. Komisijai bus suteikti įgaliojimai sumažinti patikrinimų vietoje skaičių valstybėse narėse, kuriose veikia tinkamos kontrolės sistemos ir randama mažai klaidų.

Be to, teisės aktų paketu numatoma, kad valstybės narės vykdys pažeidimų ir sukčiavimo prevenciją, juos aiškinsis ir taisy, taikys veiksmingas, atgrasančias ir proporcingas sankcijas, kaip nustatyta Sąjungos teisės aktuose ir nacionaliniuose įstatymuose, ir išieškos visas neteisėtai išmokėtas sumas su palūkanomis. Jame nustatytas automatinis neteisėtai išmokėtų sumų neišieškojimo patvirtinimo mechanizmas, pagal kurį atvejais, kai išieškojimas neatliekamas per ketverius metus nuo išieškojimo prašymo arba per aštuonerius metus teismo proceso atveju, neišieškotas sumas apmoka atitinkama valstybė narė. Šis mechanizmas taps stipria paskata valstybėms narėms kuo greičiau išieškoti neteisėtai išmokėtas sumas.

3. NUMATOMAS PASIŪLYMO (INICIATYVOS) FINANSINIS POVEIKIS

Šioje finansinėje pažymoje nurodomos sumos, išreikštos dabartinėmis kainomis ir įsipareigojimais.

Be toliau pateikiamose lentelėse nurodytų pokyčių, teisės aktų pasiūlymuose nustatoma ir daugiau pakeitimų, neturinčių finansinio poveikio.

Nė vieneriems metams 2014–2020 m. laikotarpiu nedaroma išimtis finansinės drausmės taikymo atžvilgiu. Tačiau tą lemia ne patys reformos pasiūlymai, o kiti veiksniai, pavyzdžiui, tiesioginės pagalbos vykdymas arba žemės ūkio rinkų vystymasis ateityje.

Tiesioginės pagalbos srityje padidintos 2014 m. (2013 kalendorinių metų) grynosios viršutinės ribos, nurodytos pasiūlyme dėl pereinamojo laikotarpio, viršija sumas, skirtas tiesioginei pagalbai ir pateiktas tolesnėse lentelėse. Šiuo ribų padidinimu siekta užtikrinti dabartinių teisės aktų vykdymo tęstinumą, jei visi kiti elementai liktų nepakitę, nedarant poveikio galimybei prireikus taikyti finansinės drausmės mechanizmą.

Reformos pasiūlymuose nustatytos nuostatos, kuriomis valstybėms narėms suteikiamas tam tikras lankstumas skirstant tiesioginę pagalbą kaimo plėtrai. Jei valstybės narės nutars pasinaudoti šiuo lankstumu, tai turės finansinių pasekmių nustatytoms lėšų sumoms, kurių šiuo metu įvertinti neįmanoma.

Šioje finansinėje pažymoje neatsižvelgta į galimą rezervo krizėms įveikti panaudojimą. Reikėtų pabrėžti, kad sumos, į kurias atsižvelgta nustatant su rinka susijusias išlaidas, yra apskaičiuotos, neatsižvelgiant į valstybės intervencinį supirkimą ir kitas su krizės sąlygomis susijusias priemones bet kuriame sektoriuje.

3.1. Atitinkama (-os) daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija (-os) ir biudžeto išlaidų eilutė (-ės)

1 lentelė. BŽŪP sumos, įskaitant papildomas DFP pasiūlymuose ir BŽŪP reformos pasiūlymuose numatytas sumas

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	2013	2013 m. (patikslinta) (1)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	IŠ VISO 2014– 2020 m.
Itraukta į DFP										
2 išlaidų kategorija										
Tiesioginė pagalba ir su rinka susijusios išlaidos (2) (3)	44 939	45 304	44 830	45 054	45 299	45 519	45 508	45 497	45 485	317 193
Numatomos asignuotos įplaukos	672	672	672	672	672	672	672	672	672	4 704
P1. Tiesioginė pagalba ir su rinka susijusios išlaidos (įskaitant asignuotas įplaukas)	45 611	45 976	45 502	45 726	45 971	46 191	46 180	46 169	46 157	321 897
P2. Kaimo plėtra (4)	14 817	14 451	14 451	14 451	14 451	14 451	14 451	14 451	14 451	101 157
Iš viso	60 428	60 428	59 953	60 177	60 423	60 642	60 631	60 620	60 608	423 054
1 išlaidų kategorija										
Bendrijos paramos sistemos. Moksliniai tyrimai ir inovacijos žemės ūkio srityje	Netaikom a	Netaikom a	682	696	710	724	738	753	768	5 072
Labiausiai nepasiturintys asmenys	Netaikom	Netaikom	379	387	394	402	410	418	427	2 818
Iš viso	Netaikom	Netaikom	1 061	1 082	1 104	1 126	1 149	1 172	1 195	7 889
3 išlaidų kategorija										
Maisto sauga	Netaikom	Netaikom	350	350	350	350	350	350	350	2 450
Neitraukta į DFP										
Žemės ūkio sektoriaus krizių rezervas	Netaikom	Netaikom	531	541	552	563	574	586	598	3 945
Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas										
Iš kurio didžiausia žemės ūkiui skiriama suma: (5)	Netaikom	Netaikom	379	387	394	402	410	418	427	2 818
IŠ VISO										
IŠ VISO: Komisijos pasiūlymai (DFP + neįtraukta į DFP) + asignuotos įplaukos	60 428	60 428	62 274	62 537	62 823	63 084	63 114	63 146	63 177	440 156

IŠ VISO: DFP pasiūlymai (t. y. išskyrus rezervą ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondą) + asignuotos įplaukos	60 428	60 428	61 364	61 609	61 877	62 119	62 130	62 141	62 153	433 393
--	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------

Pastabos.

- (1) Atsižvelgiant į jau suderintus teisės aktų pakeitimus, t. y. savanorišką moduliavimą Jungtinėje Karalystėje ir 136 straipsnį, pasibaigus 2013 m. bus nebetaikomos „nepanaudotos lėšos“.
- (2) Sumos susijusios su pirmajam ramsčiui siūlomomis metinėmis viršutinėmis ribomis. Tačiau taip pat reikėtų pažymėti, kad neigiamas išlaidas iš sąskaitų patvirtinimo eilutės (šiuo metu įrašytos į biudžeto punktą 05 07 01 06) siūloma perkelti į asignuotų įplaukų eilutę (įrašytą į biudžeto punktą 67 03). Daugiau informacijos galima rasti tolesniame puslapyje pateiktoje numatomų įplaukų lentelėje.
- (3) 2013 m. duomenys apima veterinarijos ir fitosanitarijos priemonėms, taip pat žuvininkystės sektoriuje taikomoms rinkos priemonėms skiriamas sumas.
- (4) Pirmiau pateiktoje lentelėje nurodytos sumos atitinka Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ (COM(2011) 500 *final*, 2011 06 29) nustatytas sumas. Tačiau dar reikia nuspręsti, ar DFP turi atispindėti pasiūlymas nuo 2014 m. vienos valstybės narės nacionalinės medvilnės sektoriaus restruktūrizavimo programos finansinį paketą pervesti kaimo plėtrai, nes tai reikštų, kad turi būti atitinkamai pakoreguotos EŽŪGF tarpinės viršutinės ribos ir 2 ramsčio sumos (4 mln. EUR per metus). Tolesniuose skirtniuose pateiktose lentelėse nurodytos pervestos sumos nepriklausomai nuo to, ar jos atispindės DFP.
- (5) Pagal Komisijos komunikatą „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ (COM(2011) 500 *final*), siekiant suteikti papildomą paramą nuo globalizacijos padarinių nukentėjusiems ūkininkams, bus galima pasinaudoti iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo skiriama suma, kuri 2011 m. kainomis iš viso sudaro iki 2,5 mlrd. EUR. Pirmiau pateiktoje lentelėje dabartinėmis kainomis išreikštų lėšų paskirstymas pagal metus yra tik **orientacinis**. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo pasiūlyme (COM(2011) 403 *final*, 2011 06 29) bendra didžiausia metinė Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondui 2011 m. kainomis nustatyta suma – 429 mln. EUR.

3.2. Numatomas poveikis išlaidoms

3.2.1. Numatomo poveikio išlaidoms suvestinė

2 lentelė. 2 išlaidų kategorijos 05 politikos srityje numatomos įplaukos ir išlaidos

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	2013	2013 m. (patikslinta)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	IŠ VISO 2014– 2020 m.
ĮPLAUKOS										
123 – Cukraus gamybos mokestis (nuosavi ištekliai)	123	123	123	123						246
67 03 – Asignuotos įplaukos	672	672	741	741	741	741	741	741	741	5 187
iš jų: ex 05 07 01 06 – Sąskaitų patvirtinimas	0	0	69	69	69	69	69	69	69	483
Iš viso	795	795	864	864	741	741	741	741	741	5 433
IŠLAIDOS										
05 02 – Rinkos (1)	3 311	3 311	2 622	2 641	2 670	2 699	2 722	2 710	2 699	18 764
05 03 – Tiesioginė pagalba (prieš pritaikant apribojimą) (2)	42 170	42 535	42 876	43 081	43 297	43 488	43 454	43 454	43 454	303 105
05 03 – Tiesioginė pagalba (pritaikius apribojimą)	42 170	42 535	42 876	42 917	43 125	43 303	43 269	43 269	43 269	302 027
05 04 – Kaimo plėtra (prieš pritaikant apribojimą)	14 817	14 451	14 455	14 455	14 455	14 455	14 455	14 455	14 455	101 185
05 04 – Kaimo plėtra (pritaikius apribojimą)	14 817	14 451	14 455	14 619	14 627	14 640	14 641	14 641	14 641	102 263
05 07 01 06 – Sąskaitų patvirtinimas	-69	-69	0	0	0	0	0	0	0	0
Iš viso	60 229	60 229	59 953	60 177	60 423	60 642	60 631	60 620	60 608	423 054

GRYNASIS BIUDŽETAS, atėmus asignuotas įplaukas			59 212	59 436	59 682	59 901	59 890	59 879	59 867	417 867
---	--	--	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Pastabos.

- (1) 2013 m. preliminari sąmata grindžiama 2012 m. biudžeto projektu, atsižvelgiant į jau suderintus, 2013 m. nustatytus teisinius patikslinimus (pvz., viršutinių ribų nustatymą vyno sektoriuje, priemokos už bulvių krakmolą panaikinimą, patikslinimą sausųjų pašarų sektoriuje) ir kai kuriuos numatomus pokyčius. Sudarant visų metų sąmatas daroma prielaida, kad papildomo finansavimo paramos priemonėms nereikės dėl rinkos sutrikimų ar krizių.
- (2) Į 2013 m. sumą įtraukta suma, kurią numatoma skirti už vynmedžių išnaikinimą 2012 m.

3 lentelė. BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio, susijusio su įplaukomis ir BŽŪP išlaidomis, apskaičiavimas pagal biudžeto skyrius

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	2013	2013 m. (patikslinta)								IŠ VISO 2014– 2020 m.
			2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
ĮPLAUKOS										
123 – Cukraus gamybos mokestis (nuosavi ištekliai)	123	123	0	0	0	0	0	0	0	0
67 03 – Asignuotos įplaukos	672	672	69	69	69	69	69	69	69	483
iš jų: ex 05 07 01 06 – Sąskaitų patvirtinimas	0	0	69	69	69	69	69	69	69	483
Iš viso	795	795	69	69	69	69	69	69	69	483
IŠLAIDOS										
05 02 – Rinkos (1)	3 311	3 311	-689	-670	-641	-612	-589	-601	-612	-4 413
05 03 – Tiesioginė pagalba (prieš pritaikant apribojimą) (2)	42 170	42 535	-460	-492	-534	-577	-617	-617	-617	-3 913
05 03 – Tiesioginė pagalba – Apribojusių paramą numatomos gauti			0	-164	-172	-185	-186	-186	-186	-1 078
05 04 – Kaimo plėtra (prieš pritaikant apribojimą)	14 817	14 451	4	4	4	4	4	4	4	28
05 04 – Kaimo plėtra – Apribojusių paramą numatomos gauti lėšos,			0	164	172	185	186	186	186	1 078
05 07 01 06 – Sąskaitų patvirtinimas	-69	-69	69	69	69	69	69	69	69	483
Iš viso	60 229	60 229	-1 076	-1 089	-1 102	-1 115	-1 133	-1 144	-1 156	-7 815
GRYNASIS BIUDŽETAS, atėmus asignuotas įplaukas			-1 145	-1 158	-1 171	-1 184	-1 202	-1 213	-1 225	-8 298

Pastabos.

- (1) 2013 m. preliminari sąmata grindžiama 2012 m. biudžeto projektu, atsižvelgiant į jau suderintus, 2013 m. nustatytus teisinius patikslinimus (pvz., viršutinių ribų nustatymą vyno sektoriuje, priemokos už bulvių krakmolą panaikinimą, patikslinimą sausųjų pašarų sektoriuje) ir kai kuriuos numatomus pokyčius. Sudarant visų metų sąmatas daroma prielaida, kad papildomo finansavimo paramos priemonėms nereikės dėl rinkos sutrikimų ar krizių.
- (2) Į 2013 m. sumą įtraukta suma, kurią numatoma skirti už vynuodžių išnaikinimą 2012 m.

4 lentelė. BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio su rinka susijusioms BŽŪP išlaidoms apskaičiavimas

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai		Teisinis pagrindas	Numatomi poreikiai	Pokyčiai, palyginti su 2013 m.							IŠ VISO 2014–
			2013 (1)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Išskirtinės priemonės. Teisinio pagrindo taikymo srities supaprastinimas ir praplėtimas		154, 155, 156 straipsniai	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Intervencijos kietiesiems kviečiams ir sorgui panaikinimas		ex 10 straipsnis	pm	-	-	-	-	-	-	-	-
Maisto programos labiausiai nepasiturintiems asmenims	(2)	Reglamento (EB) Nr. 1234/2007 ex	500.0	-500.0	-500.0	-500.0	-500.0	-500.0	-500.0	-500.0	-3 500.0
Privatus sandėliavimas (pluoštiniai linai)		16 straipsnis	Netaikoma	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	Pm
Pagalba už medvilnę. Restruktūrizavimas	(3)	Reglamento (EB) Nr. 637/2008 ex 5	10.0	-4.0	-4.0	-4.0	-4.0	-4.0	-4.0	-4.0	-28.0
Įsikūrimo pagalba vaisių ir daržovių augintojų grupėms		ex 117 straipsnis	30.0	0.0	0.0	0.0	-15.0	-15.0	-30.0	-30.0	-90.0
Vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programa		21 straipsnis	90.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	60.0	420.0
Pagalbos apynių augintojų organizacijoms panaikinimas		ex 111 straipsnis	2.3	-2.3	-2.3	-2.3	-2.3	-2.3	-2.3	-2.3	-15.9
Neprivalomas privatus nugriebto pieno miltelių sandėliavimas		16 straipsnis	Netaikoma	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Pagalbos už nugriebto pieno ir (arba) nugriebto pieno miltelių naudojimą pašarams ir (arba) pagalbos už		ex 101, 102 straipsniai	pm	-	-	-	-	-	-	-	-
Neprivalomas privatus sviesto sandėliavimas	(4)	16 straipsnis	14.0	[-1.0]	[-14.0]	[-14.0]	[-14.0]	[-14.0]	[-14.0]	[-14.0]	[-85.0]
Pieno skatinamojo mokesčio panaikinimas		ex 309 straipsnis	pm	-	-	-	-	-	-	-	-
IŠ VISO 05 02											
Grynasis reformos pasiūlymų poveikis (5)				-446.3	-446.3	-446.3	-461.3	-461.3	-476.3	-476.3	-3 213.9

Pastabos.

- (1) 2013 m. poreikiai apskaičiuojami remiantis 2012 m. Komisijos biudžeto projektu, išskyrus a) vaisių ir daržovių sektorius, kurių poreikiai grindžiami atitinkamų reformų finansinėmis pažymomis ir b) visais jau suderintais teisiniais pakeitimais.
- (2) 2013 m. suma atitinka Komisijos pasiūlymą COM(2010) 486. Nuo 2014 m. priemonė bus finansuojama pagal 1 išlaidų kategoriją.
- (3) Nuo 2014 m. Graikijai skirtos medvilnės sektoriaus restruktūrizavimo programos finansinis paketas (4 mln. EUR per metus) bus pervestas kaimo plėtrai. Nuo 2018 m. Ispanijai skirtas finansinis paketas (6,1 mln. EUR per metus) bus pervestas bendrosios išmokos schemai (jau priimtas sprendimas).
- (4) Numatomas poveikis priemonės netaikymo atveju.
- (5) Numatoma, kad be skyriuose 05 02 ir 05 03 numatytų išlaidų skyriuose 05 01, 05 07 ir 05 08 numatytos tiesioginės išlaidos bus padengiamos įplaukomis, asiguotomis EŽŪGF.

5 lentelė. BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio, susijusio su tiesiogine pagalba, apskaičiavimas

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	Teisinis pagrindas	Numatomi poreikiai		Pokyčiai, palyginti su 2013 m.							IŠ VISO 2014– 2020 m.
		2013 (1)	2013 m. (patikslinta) (2)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Tiesioginė pagalba		42 169.9	42 535.4	341.0	381.1	589.6	768.0	733.2	733.2	733.2	4 279.3
- Pakeitimai, dėl kurių jau priimtas sprendimas:											
Laipsniškas išmokų didinimas ES 12				875.0	1 133.9	1 392.8	1 651.6	1 651.6	1 651.6	1 651.6	10 008.1
Medvilnės sektoriaus restruktūrizavimas				0.0	0.0	0.0	0.0	6.1	6.1	6.1	18.4
BŽŪP padėties patikrinimas				-64.3	-64.3	-64.3	-90.0	-90.0	-90.0	-90.0	-552.8
Ankstesnės reformos				-9.9	-32.4	-32.4	-32.4	-32.4	-32.4	-32.4	-204.2
- Pakeitimai, susiję su naujais BŽŪP reformos pasiūlymais				-459.8	-656.1	-706.5	-761.3	-802.2	-802.2	-802.2	-4 990.3
iš jų: paramos apribojimas				0.0	-164.1	-172.1	-184.7	-185.6	-185.6	-185.6	-1 077.7
IŠ VISO 05 03											

Grynasis reformos pasiūlymų poveikis				-459.8	-656.1	-706.5	-761.3	-802.2	-802.2	-802.2	-4 990.3
IŠ VISO IŠLAIDŲ		42 169.9	42 535.4	42 876.4	42 916.5	43 125.0	43 303.4	43 268.7	43 268.7	43 268.7	302 027.3

Pastabos.

- (1) Į 2013 m. sumą įtraukta suma, kurią numatoma skirti už vynuodžių išnaikinimą 2012 m.
- (2) Atsižvelgiant į jau suderintus teisės aktų pakeitimus, t. y. savanorišką moduliavimą Jungtinėje Karalystėje ir 136 straipsnį, pasibaigus 2013 m. bus nebetaikomos „nepanaudotos lėšos“.

6 lentelė. Tiesioginės pagalbos sudėtinės dalys

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	2015	2016	2017	2018	2019	2020	IŠ VISO 2014– 2020 m.
II priedas	42 407.2	42 623.4	42 814.2	42 780.3	42 780.3	42 780.3	256 185.7
Išmoka už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio veiklą (30 %)	12 866.5	12 855.3	12 844.3	12 834.1	12 834.1	12 834.1	77 068.4
Didžiausia išmokai jauniems ūkininkams galima skirti suma (2 %)	857.8	857.0	856.3	855.6	855.6	855.6	5 137.9
Bazinės išmokos schema, išmoka už vietoves, kuriose esama gamtinių kliūčių, savanoriška susietoji parama	28 682.9	28 911.1	29 113.6	29 090.6	29 090.6	29 090.6	173 979.4
Didžiausia smulkiųjų ūkininkų schemai finansuoti skirtina suma, kuri gali būti paimta iš pirmiau nurodytų eilučių (10 %)	4 288.8	4 285.1	4 281.4	4 278.0	4 278.0	4 278.0	25 689.3
Parama vynuodžių augintojams, įtraukta į II priedą ⁵¹	159.9	159.9	159.9	159.9	159.9	159.9	959.1
Pagalbos apribojimas	-164.1	-172.1	-184.7	-185.6	-185.6	-185.6	-1 077.7
Medvilnė	256.0	256.3	256.5	256.6	256.6	256.6	1 538.6
POSEI ir (arba) Mažosios Egėjo jūros salos	417.4	417.4	417.4	417.4	417.4	417.4	2 504.4

⁵¹ 2014–2020 m. laikotarpio tiesioginė pagalba apima paramos vynuodžių augintojams sumą, numatomą pervesti bendrosios išmokos schemos priemonėms, remiantis valstybių narių priimtais, 2013 m. skirtais sprendimais.

7 lentelė. BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio, susijusio su tiesioginės pagalbos teikimo 2014 m. pereinamojo laikotarpio priemonėmis, apskaičiavimas

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai	Teisinis pagrindas	Numatomi poreikiai		Pokyčiai, palyginti su 2013 m.
		2013 (1)	2013 m. (patikslinta)	2014 (2)
Tarybos reglamento (EB) Nr. 73/2009 IV priedas		40 165.0	40 530.5	541.9
Laipsniškas išmokų didinimas ES 10				616.1
BŽŪP padėties patikrinimas				-64.3
Ankstesnės reformos				-9.9

IŠ VISO 05 03				
IŠ VISO IŠLAIDŲ		40 165.0	40 530.5	41 072.4

Pastabos.

- (1) Į 2013 m. sumą įtraukta suma, kurią numatoma skirti už vynuodžių išnaikinimą 2012 m.
- (2) Į praplėstas grynąsias viršutines ribas įtraukta paramos vynuodžių augintojams suma, numatoma pervesti bendrosios išmokos schemos priemonėms, remiantis valstybių narių priimtais, 2013 m. skirtais sprendimais.

8 lentelė. BŽŪP reformos pasiūlymų finansinio poveikio, susijusio su kaimo plėtra, apskaičiavimas

Mln. EUR (dabartinėmis kainomis)

Biudžetiniai metai		Teisinis pagrindas	Kaimo plėtrai skiriamos lėšos		Pokyčiai, palyginti su 2013 m.							IŠ VISO 2014–2020 m.
			2013	2013 m. (patikslinta) (1)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Kaimo plėtros programos			14 788.9	14 423.4								
Pagalba už medvilnę. Restruktūrizavimas	(2)				4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	4.0	28.0
Apribojus tiesioginę pagalbą gautos lėšos						164.1	172.1	184.7	185.6	185.6	185.6	1 077.7
Kaimo plėtros finansinis paketas, išskyrus techninę pagalbą	(3)				-8.5	-8.5	-8.5	-8.5	-8.5	-8.5	-8.5	-59.4
Techninė pagalba	(3)		27.6	27.6	8.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	29.4
Premija už vietos inovacinius bendradarbiavimo projektus	(4)		Netaikoma	Netaikoma	0.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	5.0	30.0

IŠ VISO 05 04												
Grynasis reformos pasiūlymų poveikis					4.0	168.1	176.1	188.7	189.6	189.6	189.6	1 105.7
IŠ VISO IŠLAIDŲ (prieš pritaikant apribojimą)			14 816.6	14 451.1	14 455.1	14 455.1	14 455.1	14 455.1	14 455.1	14 455.1	14 455.1	101 185.5
IŠ VISO IŠLAIDŲ (pritaikius			14 816.6	14 451.1	14 455.1	14 619.2	14 627.2	14 639.8	14 640.7	14 640.7	14 640.7	102 263.2

apribojimą)											
-------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Pastabos.

- (1) Patikslinimai atlikti atsižvelgiant į galiojančius teisės aktus ir taikomi tik iki 2013 finansinių metų pabaigos.
- (2) 1 lentelėje (3.1 skirsnyje) nurodytos sumos atitinka Komisijos komunikate „Strategijos „Europa 2020“ biudžetas“ (COM(2011) 500 *final*) nustatytas sumas. Tačiau dar reikia nuspręsti, ar DFP turi atsispindėti pasiūlymas nuo 2014 m. vienos valstybės narės nacionalinės medvilnės sektoriaus restruktūrizavimo programos finansinį paketą pervesti kaimo plėtrai, nes tai reikštų, kad turi būti atitinkamai pakoreguotos EŽŪGF tarpinės viršutinės ribos ir 2 ramsčio sumos (4 mln. EUR per metus). Pirmiau pateiktoje 8 lentelėje nurodytos pervestos sumos nepriklausomai nuo to, ar jos atsispindės DFP.
- (3) 2013 m. techninei pagalbai skiriama suma nustatyta remiantis pradiniu kaimo plėtros finansiniu paketu (į ją neįtrauktos iš 1 ramsčio pervestos lėšos).
2014–2020 m. techninei pagalbai nustatytos sumos dydis sudaro 0,25 % bendro kaimo plėtros finansinio paketo.
- (4) Padengiama techninei pagalbai skiriamomis lėšomis.

Daugiametės finansinės programos išlaidų kategorija:	5	„Administracinės išlaidos“
---	----------	----------------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Pastaba. Apskaičiuota, kad teisės aktų pasiūlymai neturės jokio poveikio administracinio pobūdžio asignavimams, t. y. teisinę sistemą ketinama įgyvendinti su dabartiniais žmogiškaisiais ištekliais ir administracinėmis išlaidomis.

		2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai	IŠ VISO
AGRI GD									
• Žmogiškieji ištekliai		136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	958.986
• Kitos administracinės išlaidos		9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	67.928
IŠ VISO AGRI GD	Asignavimai	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	1 026.914

IŠ VISO asignavimų pagal daugiamečių finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ	(Iš viso įsipareigojimų = Iš viso mokėjimų)	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	1 026.914
---	---	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	------------------

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

		N metai ⁵²	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	... atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą metų skaičių (žr. 1.6 skirsnį)	IŠ VISO

⁵² N metai yra pasiūlymo (iniciatyvos) įgyvendinimo pradžios metai.

IŠ VISO asignavimų pagal daugiametės finansinės programos 1–5 IŠLAIDŲ KATEGORIJAS	Įsipareigojimai								
	Mokėjimai								

3.2.2. Numatomas poveikis veiklos asignavimams

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai nenaudojami
- x Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti veiklos asignavimai naudojami taip:

Įsipareigojimų asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Nurodyti tikslus ir rezultatus ↓			2014 metai		2015 metai		2016 metai		2017 metai		2018 metai		2019 metai		2020 metai		IŠ VISO	
	REZULTATAI																	
	Rezultato rūšis	Vidutinis rezultato išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Rezultatų skaičius	Išlaidos	Bendras rezultatų skaičius	Iš viso išlaidų
5 KONKRETUS TIKSLAS: didinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir jo dalies maisto grandinėje vertę																		
- Vaisiai ir daržovės: Pardavimas per gamintojų organizacijas (GO) ⁵³	Produkcijos, parduodamos per GO, vertės dalis procentais lyginant su visos produkcijos		830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0	830.0			5 810.0

⁵³

Remiantis ankstesniais rezultatais ir apskaičiavimais iš 2012 m. biudžeto projekto. Vaisių ir daržovių sektoriaus gamintojų organizacijų sumos atitinka to sektoriaus reformą ir, kaip jau nurodyta 2012 m. biudžeto projekto veiklos ataskaitose, rezultatai bus žinomi tik 2011 m. pabaigoje.

	ijos verte																	
- Vynas: Nacionalinis finansinis paketas – Restruktūrizavi mas ⁵³	Hektarų skaičius		54 326	475.1	54 326	475.1	54 326	475.1	54 326	475.1	54 326	475.1	54 326	475.1	54 326	475.1		3 326.0
- Vynas: Nacionalinis finansinis paketas – Investicijos ⁵³			1 147	178.9	1 147	178.9	1 147	178.9	1 147	178.9	1 147	178.9	1 147	178.9	1 147	178.9		1 252.6
- Vynas: Nacionalinis finansinis paketas – Šalutinių produktų distiliavimas ⁵³	Hektolit rai		700 000	98.1	700 000	98.1	700 000	98.1	700 000	98.1	700 000	98.1	700 000	98.1	700 000	98.1		686.4
- Vynas: Nacionalinis finansinis paketas – Geriamasis alkoholis ⁵³	Hektarų skaičius		32 754	14.2	32 754	14.2	32 754	14.2	32 754	14.2	32 754	14.2	32 754	14.2	32 754	14.2		14.2
- Vynas: Nacionalinis finansinis paketas – Koncentruotos misos naudojimas ⁵³	Hektolit rai		9	37.4	9	37.4	9	37.4	9	37.4	9	37.4	9	37.4	9	37.4		261.8
- Vynas: Nacionalinis				267.9		267.9		267.9		267.9		267.9		267.9		267.9		1 875.3

finansinis paketas – Reklama ⁵³																		
- Kita			720.2		739.6		768.7		797.7		820.3		808.8		797.1			5 452.3
5 konkretaus tikslo tarpinė suma			2 621.8		2 641.2		2 670.3		2 699.3		2 721.9		2 710.4		2 698.7			18 763.5
6 KONKRETUS TIKSLAS: remti ūkių pajamas ir apriboti jų kintamumą																		
- Parama tiesioginėms pajamoms ⁵⁴	Hektarų , už kuriuos sumokėta, skaičius (mln.)		161.014	42 876.4	161.014	43 080.6	161.014	43 297.1	161.014	43 488.1	161.014	43 454.3	161.014	43 454.3	161.014	43 454.3	161.014	303 105.0
6 konkretaus tikslo tarpinė suma			42 876.4		43 080.6		43 297.1		43 488.1		43 454.3		43 454.3		43 454.3			303 105.0
IŠ VISO IŠLAIDŲ																		

Pastaba. 1–4 ir 7–10 konkrečių tikslų rezultatai dar turi būti nustatyti (žr. skirsnį 1.4.2).

⁵⁴ Remiantis 2009 m. reikalavimus galinčiais atitikti regionais.

3.2.3. Numatomas poveikis administracinio pobūdžio asignavimams

3.2.3.1. Suvestinė

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai nenaudojami
- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti administraciniai asignavimai naudojami taip:

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai	IŠ VISO
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJA								
Žmogiškieji ištekliai ⁵⁵	136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	136.998	958.986
Kitos administracinės išlaidos	9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	9.704	67.928
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma								
Neįtraukta į daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJĄ								
Žmogiškieji ištekliai								
Kitos administracinio pobūdžio išlaidos								
Daugiametės finansinės programos 5 IŠLAIDŲ KATEGORIJOS tarpinė suma								
IŠ VISO	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	146.702	1 026.914

⁵⁵ Remiantis pareigūnų ir laikinųjų darbuotojų etatų plano pareigybių įsteigimo 127 000 EUR vidutine suma.

3.2.3.2. Numatomi žmogiškųjų išteklių poreikiai

- Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji išteklių nenaudojami
- x Pasiūlymui (iniciatyvai) įgyvendinti žmogiškieji išteklių naudojami taip:

Pastaba. Apskaičiuota, kad teisės aktų pasiūlymai neturės jokio poveikio administracinio pobūdžio asignavimams, t. y. teisinę sistemą ketinama įgyvendinti su dabartiniais žmogiškaisiais ištekliais ir administracinėmis išlaidomis. 2014–2020 m. laikotarpio sumos grįstos 2011 m. duomenimis.

Sąmatą nurodyti sveikaisiais skaičiais (arba ne smulkiau nei dešimtuju tikslumu)

	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai
• Etatų plano pareigybės (pareigūnai ir laikinieji darbuotojai)							
XX 01 01 01 (Komisijos būstinė ir atstovybės)	1 034	1 034	1 034	1 034	1 034	1 034	1 034
XX 01 01 02 (Delegacijos)	3	3	3	3	3	3	3
XX 01 05 01 (Netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 01 (Tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
• Išorės personalas (visos darbo dienos ekvivalento vienetais (FTE))⁵⁶							
XX 01 02 01 (CA, INT, SNE finansuojami iš bendrojo biudžeto)	78	78	78	78	78	78	78
XX 01 02 02 (CA, INT, JED, LA ir SNE delegacijose)							
XX 01 04 mm	- būstinėje						
	- delegacijose						
XX 01 05 02 (CA, INT, SNE - netiesioginiai moksliniai tyrimai)							
10 01 05 02 (CA, INT, SNE - tiesioginiai moksliniai tyrimai)							
Kitos biudžeto eilutės (nurodyti)							
IŠ VISO⁵⁷	1 115	1 115	1 115	1 115	1 115	1 115	1 115

XX yra atitinkama politikos sritis arba biudžeto antraštinė dalis.

Žmogiškųjų išteklių poreikiai bus tenkinami panaudojant GD darbuotojus, jau paskirtus priemonei valdyti ir (arba) persikirstytus generaliniame direktorate, ir prireikus finansuojami

⁵⁶ CA – sutartininkas („Contract Agent“); INT – per agentūrą įdarbintas darbuotojas („Intérimaire“); JED – jaunesnysis delegacijos ekspertas („Jeune Expert en Délégation“); LA – vietinis darbuotojas („Local Agent“); SNE – deleguotasis nacionalinis ekspertas („Seconded National Expert“).

⁵⁷ Į šią sumą neįtrauktos 05.010404 biudžeto eilutėje nurodytos tarpinės viršutinės ribos.

iš papildomų lėšų, kurios atsakingam GD gali būti skiriamos pagal metinę asignavimų skyrimo procedūrą ir atsižvelgiant į biudžeto apribojimus.

Vykdytinų užduočių aprašymas:

Pareigūnai ir laikinieji darbuotojai	
Išorės personalas	

3.2.4. *Suderinamumas su dabartine daugiamete finansine programa*

- x Pasiūlymas (iniciatyva) atitinka **2014–2020 m.** daugiametės finansinės programos **PASIŪLYMUS**
- Atsižvelgiant į pasiūlymą (iniciatyvą), reikės pakeisti daugiametės finansinės programos atitinkamos išlaidų kategorijos programavimą
- Įgyvendinant pasiūlymą (iniciatyvą) būtina taikyti lankstumo priemonę arba patikslinti daugiametę finansinę programą

3.2.5. *Trečiųjų šalių įnašai*

- Pasiūlyme (iniciatyvoje) nenumatytas bendras su trečiosiomis šalimis finansavimas
- X Kaimo plėtros (EŽŪFKP) pasiūlyme (iniciatyvoje) numatytas bendras finansavimas apskaičiuojamas taip:

Asignavimai mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

	2014 metai	2015 metai	2016 metai	2017 metai	2018 metai	2019 metai	2020 metai	Iš viso
Nurodyti bendrą finansavimą teikiančią įstaigą	VN	VN	VN	VN	VN	VN	VN	VN
IŠ VISO bendrai finansuojamų asignavimų ⁵⁸	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta	Turi būti nustatyta

⁵⁸ Šios sumos bus nustatytos valstybių narių pateiktinose kaimo plėtros programose.

3.3. Numatomas poveikis įplaukoms

- Pasiūlymas (iniciatyva) neturi finansinio poveikio įplaukoms
- Pasiūlymas (iniciatyva) turi finansinį poveikį:
 - nuosaviems ištekliams
 - įvairioms įplaukoms

mln. EUR (tūkstantųjų tikslumu)

Biudžeto įplaukų eilutė	Asignavimai, skirti einamųjų metų biudžetui	Pasiūlymo (iniciatyvos) poveikis ⁵⁹						
		N metai	N+1 metai	N+2 metai	N+3 metai	... atsižvelgiant į poveikio trukmę įterpti reikiamą stulpelių skaičių (žr. 1.6 skirsnį)		

Įvairių asignuotųjų įplaukų atveju nurodyti biudžeto išlaidų eilutę (-es), kuriai (-oms) daromas poveikis.

Žr. 3.2.1 skirsnio 2 ir 3 lenteles

⁵⁹ Tradiciniai nuosavi ištekliai (muitai, cukraus mokesčiai) turi būti nurodomi grynosiomis sumomis, t. y. iš bendros sumos atskaičius 25 % surinkimo išlaidų.

